

Kauhavan kaupunki

Tilinpäätöskirja 2020

Sisällysluettelo:

1.	Toimintakertomus.....	4
1.1	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.....	4
1.1.1	Kaupunginjohtajan katsaus vuoteen 2020.....	4
1.1.2	Kaupungin hallinto.....	6
1.1.3	Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys.....	12
1.1.4	Olennaiset muutokset ja tapahtumat kaupungin toiminnassa ja taloudessa.....	13
1.1.5	Kaupungin henkilöstö.....	18
1.1.6	Ympäristöasiat.....	19
1.1.7	Muut ei-taloudelliset riskit.....	19
1.1.8	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	20
1.1.9	Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista tekijöistä.....	21
1.2	Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.....	24
1.2.1	Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistapa.....	24
1.2.2	Sisäisen valvonnan havainnot.....	25
1.3	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus.....	26
1.3.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	26
1.3.2	Toiminnan rahoitus.....	29
1.4	Rahoitusasema ja sen muutokset.....	31
1.5	Kokonaistulot ja –menot.....	35
1.6	Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	36
1.6.1	Konsernirakenne.....	36
1.6.2	Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	37
1.6.3	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	46
1.6.4	Konsernitalinpäätös ja sen tunnusluvut.....	48
1.6.5	Konsernin vakinainen henkilökunta.....	55
1.7	Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	56
1.7.1	Tilikauden tuloksen käsittely.....	56
1.7.2	Talouden tasapaino.....	56
2	Talousarvion toteutuminen.....	58
2.1	Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen.....	58
2.2	Käyttötalouden toteutuminen.....	67
2.2.1	Yleishallinto.....	67
2.2.2	Perusturva.....	75
2.2.3	Sivistystoimiala.....	76
2.2.4	Tekninen toimiala.....	89
2.3	Tuloslaskelmaosan toteutuminen.....	100
2.4	Investointien toteutuminen.....	103
2.5	Rahoitusosan toteutuminen.....	104
2.6	Yhteenveto talousarvion toteutumisesta.....	105

3	Tilinpäätöslaskelmat	107
3.1	Tuloslaskelma	107
3.2	Rahoituslaskelma	108
3.3	Tase	109
3.4	Konsernitilinpäätös	111
3.4.1	Konsernituloslaskelma	111
3.4.2	Konsernirahoituslaskelma	112
3.4.3	Konsernitase	113
4	Liitetiedot	115
4.1	Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	115
4.1.1	Kaupungin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	115
4.1.2	Kaupungin tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot	116
4.1.3	Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	116
4.2	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	118
4.3	Tasetta koskevat liitetiedot	121
4.3.1	Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	121
4.3.2	Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	125
4.4	Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	128
4.5	Henkilöstöä koskevat liitetiedot	130
5	Muut eriytetyt laskelmat	132
6	Allekirjoitukset ja merkinnät	133
6.1	Tilinpäätöksen allekirjoitus	133
6.2	Tilinpäätösmerkintä	134
7	Luettelot ja selvitykset	135
7.1	Luettelo kirjanpito kirjoista ja tositteiden lajeista	135
7.2	Selvitys kirjanpidon säilytyksestä	136

1. Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus vuoteen 2020

Talous

Vuosi 2020 oli Kauhavan kaupungille poikkeuksellinen. Se aloitettiin alijäämäisellä talousarviolla ja yhteistoimintaneuvotteluilla. Keväällä iski koronavirus ja syksyllä sen toinen aalto. Kauhavalla taruntoja oli kuitenkin vähän, joten kaupungin ja ky Kaksineuvoisen ylimääräiset kustannukset jäivät maltillisiksi.

Suuret tapahtumat jouduttiin peruuttamaan tai siirtämään. Suomen ilmailuliiton päälentönäytös kuitenkin järjestettiin elokuun lopussa Kauhavan lentokentällä ja huvipuisto Power Parkin lyhennetty kesä onnistui hyvin.

Kauhavan kaupunki kävi ensimmäistä kertaa yt-neuvottelut maaliskuu-toukokuussa 2020. Niiden tuloksena väheni 35 henkilötyövuotta, joista 25 luontaisella poistumalla ja 10 henkilöä irtisanottiin. Vuosina 2019-2021 kaupungin henkilöstömäärä on vähentynyt noin 60:llä. Yt-neuvottelujen tuloksena vuoden 2021 henkilöstömenot vähentyvät yli miljoonalla eurolla.

Kauhavan kaupungin tilinpäätös 2020 muodostui 4,4 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi. Tämä on erinomainen tulos, kun lähtökohta budjetissa oli -3,2 miljoonaa euroa. Verotulot jäivät 0,9 miljoonaa euroa budjetoitua pienemmiksi, mutta valtionosuuksien ja yhteisöveron kuntaosuuden korotukset toivat lähes kuuden miljoonan euron lisätulon. Siihen sisältyy myös ylimääräinen valtionosuuden korotus 1,8 miljoonaa euroa, minkä Kauhavan kaupunki sai marraskuussa hakemuksesta.

Merkittävä osuus kaupungin talouden tasapainottamisessa oli tasapainottamistoimikunnalla, johon kuuluu 7 jäsentä kaupunginhallituksen puheenjohtajan johdolla. Samanlainen elin oli myös ky Kaksineuvoisella, jonka osuus kaupungin käyttötaloudesta on yli puolet. Kuntayhtymän oma toiminta ja erikoissairaanhoido alittivat budjettinsa, millä oli ratkaiseva merkitys talouden tasapainoon.

Kaupungin lainamäärä vuoden 2020 lopussa oli 63 miljoonaa euroa eli noin 4.100 euroa / asukas. Kumulatiivinen ylijäämä nousi 6,8 miljoonaan euroon.

Investoinnit

Kaupungin suurin yksittäinen investointi – Kauhavan koulukeskus – valmistui keväällä ja otettiin käyttöön elokuussa 2020. Vuoden aikana purettiin Korttesjärven koulukeskus lähes kokonaan ja uuden rakentaminen on alkanut. Ylihärmän alakoulun uudisrakennus valmistuu ja Alahärmän uuden koulukeskuksen rakentaminen alkaa 2021. Kaikkien kaupunginosien koulukeskusten lähes täydellinen uudisrakentaminen sisäilmaongelmien vuoksi 2018-2023 maksaa kaupungille noin 40 miljoonaa euroa.

Kauhavan Hyvinvointikeskus Oy on 2020 valmistellut uuden hyvinvointikeskuksen rakentamista kaupungin keskustaajamaan. Se sai STM:n investointiluvan syksyllä 2019 ja rakennustyöt alkoivat vuoden 2021 alussa. Hyvinvointikeskus valmistuu syksyllä 2022. Sen suunnittelua ja rahoitusta eivät ole helpottaneet lukuisat valitukset.

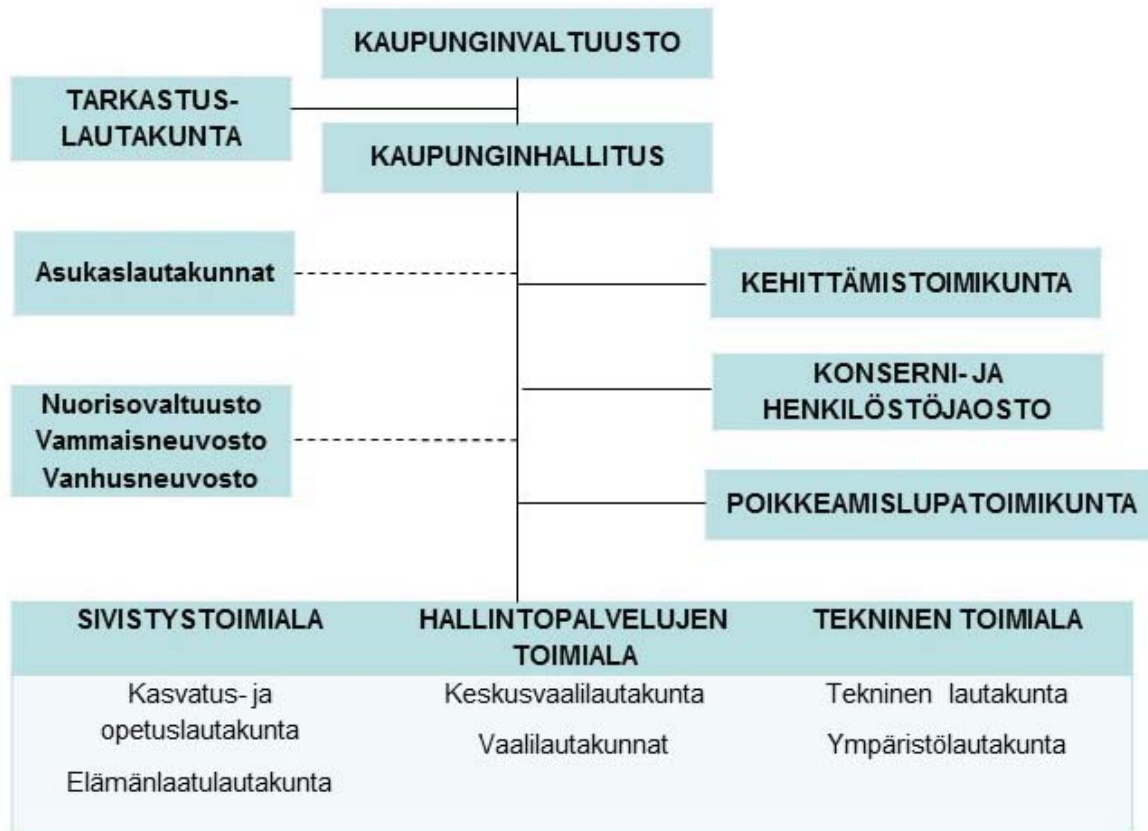

Väestö ja työllisyys

Vuoden aikana kaupungin väestömäärä väheni edelleen, mutta lasku loiveni. Kauhavalla oli vuoden 2020 lopussa tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan 15514 asukasta, missä on vähennystä vuodessa 212 henkilöä (-1,35 %). Työllisyystilanne vaihteli kuukausittain koronaviruksen vaikutusten johdosta. Tammikuussa 2021 se oli 8,6 %. Keväällä 2020 yritykset lomauttivat henkilöstöä, mutta suurilta irtisanomisilta vältyttiin. Tilanne oli kuitenkin koko vuoden valtakunnan keskiarvoa parempi.

Markku Lumio
kaupunginjohtaja

1.1.2 Kaupungin hallinto

Kaupunginvaltuusto

Vuonna 2017 toimitetuissa kuntavaaleissa Kauhavan kaupunginvaltuustoon valittiin 43 valtuutettua. Valtuuston toimikausi alkoi 1.6.2017.

Puolue	Äänimäärä		Paikat
Suomen Keskusta	3 759	44,4 %	20
Kansallinen Kokoomus	1 722	20,3 %	9
Perussuomalaiset	1 180	13,9 %	6
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	842	9,9 %	4
Suomen Kristillisdemokraatit	739	8,7 %	4
Vasemmistoliitto	120	1,4 %	0
Vihreä Liitto	68	0,8 %	0
Valitsijayhdistys	22	0,3 %	0
Itsenäisyyspuolue	18	0,2 %	0

Kaupunginvaltuuston jäsenet 1.6.2017 alkaen

Puheenjohtaja	Sankelo Janne	kokoomus
Varapuheenjohtajat	Kurvinen Antti Mattila Risto Ruotsala Lasse	keskusta PS KD
Jäsenet	Annala Annukka Haapsaari Mika Hakala Heikki A. Hakala Teemu Hauta Tiina Heikkilä Ville-Pentti Hietämäki Olli-Pekka Hietämäki Petri Janhunen Kari Kankaansyrjä Mika Kari Jorma Kivikangas Emma Knuuttila Jari Korkealaakso Heikki Korpimäki Marja-Leena Kuoppala Helena Lammi Jorma Lammi Sirpa Lillbacka Veli-Matti Malmi Seppo Mattila Marita Mäki-Fränti Tuula Niemistö Jaakko Ojanperä Harri Paavola Eero Peltola Asko Peltonen Matias Piri Mika Puro-Aho Alpo Puronvarsi Esa Puronvarsi Martti Rantala Leena Sippola Harri Sironen Anna-Maria Takala Tuija Takala Vesa Virrankoski Ville Välikangas Jari Övermark Niina	keskusta PD keskusta keskusta KD kokoomus kokoomus kokoomus kokoomus PS keskusta SDP keskusta keskusta SDP keskusta keskusta KD kokoomus keskusta keskusta keskusta keskusta keskusta keskusta SDP SDP kokoomus keskusta PS PS keskusta keskusta KD Pro Kauhava kokoomus keskusta kokoomus keskusta

---

Kaupunginhallitus

Kaupunginhallitukseen kuuluu 12 jäsentä.

Kaupunginhallituksen poliittinen jakauma

keskusta	6 jäsentä
kokoomus	3 jäsentä
PS	1 jäsen
SDP	1 jäsen
KD	1 jäsen

Kaupunginhallituksen kokoonpano

Puheenjohtaja	Teemu Hakala	keskusta
Varapuheenjohtajat	Kankaansyrjä Mika Mäki-Fränti Tuula	PS keskusta
Jäsenet	Annala Annukka Hietämäki Petri Kari Jorma Kuoppala Helena Lammi Sirpa Malmi Seppo Peltonen Matias Sorvisto Anna-Leena Välikangas Jari	keskusta kokoomus keskusta keskusta KD keskusta SDP kokoomus kokoomus

Lautakunnat

Tarkastuslautakunta

Takala Vesa, pj.
Puro-Aho Alpo, vpj.
Huhtala Sini
Korkiakangas Jarkko
Mäkelä Kari-Veli
Puhtimäki Anna-Maija
Ristolainen Marjut
Tuhkasaari Päivi

Kasvatus- ja opetuslautakunta

Paavola Eero, pj
Hietämäki Olli-Pekka, vpj
Hauta Tiina
Hyrsky Tuula
Kivikangas Emma
Kunnari Leena
Kunnari Marita
Lindholm Seppo
Mannismäki Niina
Mäkinen Timo
Puronvarsi Esa
Rantala Leena

Elämänlaatulautakunta

Puronvarsi Martti, pj
Hietala Juha-Pekka, vpj
Ala-Rantala Tiina
Kallio Ari-Ville
Keisala Jenni
Mattila Jarkko
Niemi Anna-Liisa
Orrenmaa Timo
Ruotsala Kalle
Sorannummi Matti
Sui-Tuomaala Hannele
Vuorinen Anna-Maija

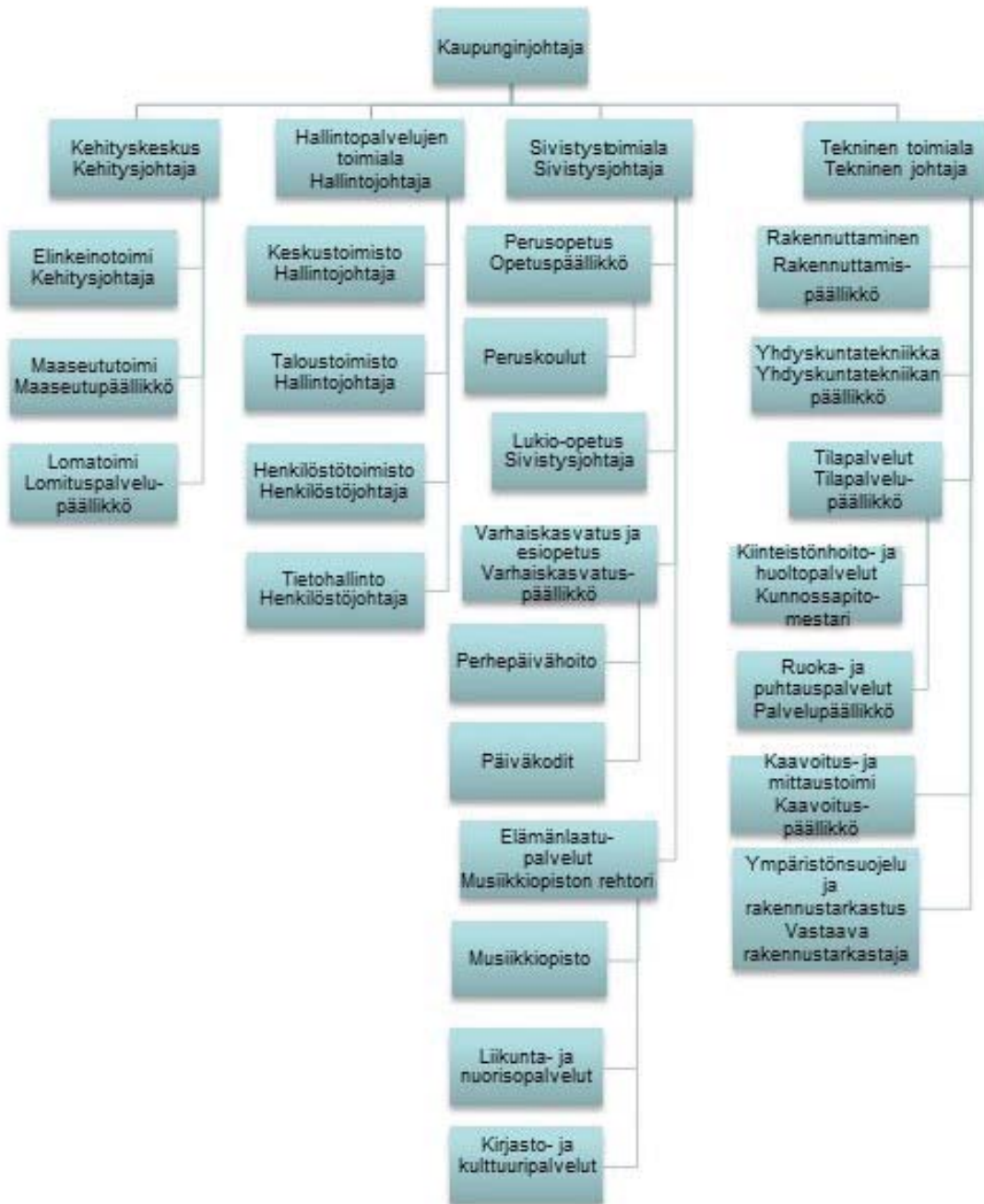
Tekninen lautakunta

Hakala Heikki, pj
Piri Mika, vpj
Koivisto Jari-Pekka
Korkealaakso Heikki
Lillbacka Veli-Matti
Mäenpää Jouni
Mäki Heli
Niinistö Minna
Peltoluhta Sanna
Porre Suvi
Pukkila Mathias
Sironen Anna-Maria

Ympäristölautakunta

Lammi Jorma, pj.
Laukkonen Jari, vpj
Aro Maarit
Haapala Tuula
Haapsaari Mika
Isomäki Jaakko
Lahti Jari
Peltola Asko
Roumio Tiina
Sippola Harri
Takala Tuija
Övermark Niina

Virasto-organisaatio

Johtoryhmä

Lumio Markku, kaupunginjohtaja
Salo Liisa, hallintojohtaja
Viitasaari Markku, sivistysjohtaja
Hakola Antti, tekninen johtaja
Kuoppala Juha-Martti, kehitysjohtaja
Niemistö Päivi, henkilöstöjohtaja
Lahnalampi Janne, maaseutupäällikkö

Valtuustoon nähden tilivelvolliset viranhaltijat

Vaalit	henkilöstöjohtaja Päivi Niemistö
Tarkastuslautakunta	hallintojohtaja Liisa Salo
Yleishallinto	kaupunginjohtaja Markku Lumio
Perusturva	kaupunginjohtaja Markku Lumio
Sivistystoimiala	sivistysjohtaja Markku Viitasaari
Tekninen toimiala	tekninen johtaja Antti Hakola
Rahoitus	hallintojohtaja Liisa Salo

1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Vuosi 2020 on poikkeuksellinen maailmanlaajuisesti. Loppuvuonna 2019 Kiinasta alkanut koronapandemia saavutti Suomen alkuvuodesta 2020. Pääministeri Sanna Marinin hallitus julisti Suomeen poikkeusolot ajalle 16.3.2020 – 13.5.2020 ja käytännössä Suomi meni kiinni. Mm. koulut siirtyivät kahdeksi kuukaudeksi etäopetukseen. Koronapandemian seurauksena talous kääntyi taantumaan maailmanlaajuisesti ja sillä oli myös merkittäviä paikallistason vaikutuksia. Marinin hallitus kuitenkin päätti merkittävistä tukitoimenpiteistä, jotka koskivat sekä elinkeinoelämää että kuntia. Kuntien peruspalvelujen valtionosuuden määrää korotettiin useaan kertaan vuoden aikana. Myös kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta korotettiin kymmenellä prosenttiyksiköllä vuosiksi 2020 ja 2021 kompensoimaan kuntien saaman yhteisöveron määrän romahtamista.

Suomessa bruttokansantuotteen volyyymi supistui 2,9 prosenttia vuonna 2020. Käyvin hinnoin laskettuna bruttokansantuote oli 1,3 prosenttia pienempi kuin vuonna 2019. Eurostatin kokoamien ennakkotietojen mukaan EU-alueen bruttokansantuote supistui vuonna 2020 6,4 prosenttia.

Työllisten määrä väheni 1,5 prosenttia ja tehdyt työtunnit 2,0 prosenttia vuodesta 2019. Työttömyysaste oli 7,8 prosenttia (6,7 prosenttia vuonna 2019).¹

Ennakkotietojen mukaan Manner-Suomen kuntien yhteenlasketun tuloksen vuodelta 2020 arvioidaan olevan noin 1,7 miljardia euroa ylijäämäinen, kun se vuonna 2019 oli 0,2 miljardia euroa alijäämäinen. Vuosikate kasvoi koko maan tasolla edellisestä vuodesta 2,2 miljardilla eurolla.

Kuntasektorin toimintakulut nousivat 1,7 prosenttia vuodesta 2019. Toimintatuotot vähenivät 3,8 prosenttia. Valtionosuuksia kunnat saivat vuonna 2020 koronatukien myötä peräti 27,2 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Verotulot kasvoivat 4,0 prosenttia vuodesta 2019. Verorahoitus (=verotulot+valtionosuudet) oli asukasta kohden laskettuna 6.336 euroa.

Kuntien yhteenlasketut Investoinnit kasvoivat 4,6 prosenttia vuodesta 2019. Euroina investointeihin käytettiin 4,2 miljardia.

Manner-Suomen kuntien lainakanta oli tilinpäätösarvioiden mukaan vuoden 2020 lopussa 19,1 miljardia euroa. Lainakanta kasvoi 3,8 prosenttia vuodesta 2019. Lainakanta asukasta kohden oli 3.478 euroa.²

Etelä-Pohjanmaalla oli vuoden 2020 lopussa 8.894 työtöntä työnhakijaa. Määrä nousi vuoden takaiseen verrattuna 1.963 hengellä eli 28,3 prosentilla. Koko maassa työttömien työnhakijoiden määrä nousi samalla ajanjaksolla 38,7 prosentilla. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Etelä-Pohjanmaalla 10,5 prosenttia. Etelä-Pohjanmaan maakunnan työttömyysaste oli Manner-Suomen toiseksi alhaisin. Koko maassa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta joulukuussa 2020 oli 13,6 prosenttia.

Kauhavan kaupunki kuuluu Seinäjoen seutukuntaan yhdessä Seinäjoen, Kurikan ja Lapuan kaupunkien sekä Ilmajoen kunnan kanssa. Vuoden 2020 lopussa seutukunnan alueella työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 10,6 prosenttia (8,0 prosenttia joulukuussa 2019), ja työttömiä työnhakijoita oli 6.206 (4.700).³

¹ Tilastokeskus. Neljännesvuositilinpito 2020. 4. vuosineljännes.

² Tilastokeskus. Kuntatalous neljännesvuosittain. 4. vuosineljännes 2020.

³ Etelä-Pohjanmaan Ely-keskus: Etelä-Pohjanmaan työllisyyskatsaus 12/2020

1.1.4 Olennaiset muutokset ja tapahtumat kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Lähtökohta vuoteen 2020 oli Kauhavalla vaikea. Vuosien 2018 ja 2019 tilinpäätökset olivat raskaasti alijäämäisiä, ja vuoden 2020 talousarvio oli laadittu 3,2 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Mikäli talous olisi toteutunut budjetoidun mukaisesti, olisi kaupungin tase ollut alijäämäinen jo vuoden 2020 lopussa. Talouden suunta kuitenkin haluttiin kääntää, ja työrukkaiseksi oli jo kesällä 2019 perustettu talouden tasapainottamistoimenpiteitä valmisteleva toimikunta, jonka toimikausi jatkuu nykyisen kaupunginhallituksen kauden loppuun saakka. Kaupunginhallituksen puheenjohtajan vetämään toimikuntaan kuuluu viisi luottamushenkilöjäsentä eli yksi jokaisesta kaupunginvaltuustossa olevasta poliittisesta puolueesta sekä viranhaltijajäsenenä kaupunginjohtaja ja hallintojohtaja.

Talousarvion käyttötalousosaan sisältyi ns. kohdentamaton 500.000 euron säästö, josta 300.000 oli päätetty toteutettavaksi henkilöstön määrän vähentämisellä ja loput 200.000 euron muiden henkilöstöön kohdistuvien menojen karsimisella. Heti vuoden 2020 alussa käynnistyi kaupunginjohtajalle ja henkilöstöjohtajalle vastuutettuna kriittinen, jokaiseen kaupungin vakanssiin kohdistuva tarkastelu. Tarkastelun jälkeen käytiin kuuden viikon yt-neuvottelut, jotka päättyivät 7.5.2020. Neuvottelujen jälkeen pantiin täytäntöön yt-neuvotteluissa kirjatut, työnantajan näkemyksen mukaiset toimenpiteet. Toimenpiteiden seurauksena kaupungin henkilöstö väheni 35 henkilötyövuodella, joista 10 irtisanomisten kautta. Henkilöstövähennysten lisäksi toimenpiteiksi päätettiin myös toimintatapa-muutoksia, kuten teknisen toimialan kunnossapitohenkilöstön joustava käyttö ja ostopalvelun käytön minimoiminen. Esiopetus siirrettiin 1.8.2020 perusopetuksen vastuualueelta varhaiskasvatuksen alaisuuteen, ja samalla esiopettajien sopimusala muuttui OVTES:stä KVTES:iin. Varhaiskasvatuksen johtamisjärjestelmä uudistettiin. Hallinnon keskittämisen valmistelu käynnistettiin, ja toimisto-henkilöstö mitoitettiin keskitetyn hallintopalvelun tarpeen mukaisesti. Hallinnon keskittämiseen ei kuitenkaan päästy vuoden 2020 aikana. Teknisen toimialan organisaatorakenne päätettiin myös uudistaa, ja sen valmistelu jatkuu vuonna 2021.

Muina henkilöstöön kohdistuneina toimenpiteinä luovuttiin mm. tykypäivien ja henkilöstöjuhlan järjestämistä, e-passin arvo laskettiin sadasta eurosta 70 euroon sekä kannustettiin henkilöstöä palkkoihin vapaisiin.

Henkilöstöön kohdistuvien toimenpiteiden lisäksi kaupunginhallitus ilmoitti lautakunnille 20.4.2020, että niiden tulee vuonna 2020 pidättäytyä ei-välttämättömistä hankinnoista. Lautakuntien tuli säästää kaksi prosenttia vuoden 2020 talousarvioon sisältyvistä palvelujen ostoista muilta kuin kuntayhtymiltä, muilta kunnilta ja kansalaisopistolta, aineista, tarvikkeista ja tavaroista, avustuksista ja muista toimintakuluista. Sijaisten palkkaamista tuli välttää ja tehtävät kehoitettiin hoitamaan pääsääntöisesti olemassa olevaa, vakinaista henkilökuntaa käyttäen. Lisäksi kaupunginhallitus karsi maanhankintaan kohdistetusta määrärahasta 100.000 euroa sekä edellytti tekniseltä lautakunnalta 300.000 euron leikkausta investointimenoista.

Taloutta tasapainotettiin myös perusopetuksen tuntikehystä supistamalla sekä ottamalla käyttöön Härmän lukion sekä Alahärmän ja Ylihärmän yläkoulujen aineenopettajakori. Kauhavan koulukeskuksen valmistumisen myötä myös kouluverkko tiivistyi, kun 1.8.2020 lakkautettiin Nahkalan, Pernaan ja Ruotsalan koulut sekä Kauhavan yläkoulu ja perustettiin Kauhavan yhtenäiskoulu.

Myös Kuntayhtymä Kaksineuvoiselta edellytettiin talouden tasapainottamistoimenpiteitä. Näiden hakemiseksi yhtymään perustettiin oma talouden tasapainottamistyöryhmä, joka myös onnistui tehtävässään erinomaisesti.

Talouden tasapainottamistyön ollessa kiivaimmillaan julistettiin Suomeen koronapandemian vuoksi poikkeusolot. Heti pandemian alkuvaiheessa perustettiin Kaksineuvoisen alueelle koronavalmiisjohtoryhmä, johon kuuluivat Kuntayhtymä Kaksineuvoisen johtaja ja johtava ylläkäri, Evijärven kunnanjohtaja ja sivistysjohtaja sekä Kauhavan kaupunginjohtaja ja hallintojohtaja. Ryhmä on saanut

ajantasaisen tiedon pandemiatilanteesta ja käsitellyt Kauhavalla ja Evijärvellä noudatettavat koronatoimienpiteet ja -rajoitukset. Pandemian myötä kaupungin johtoryhmä siirtyi jokaviikkoihin koukuihin.

Poikkeusolojen alussa mm. koulut siirtyivät etäopetukseen, vanhempia kehoitettiin välttämään lasten tuontia päivähoitoon, kirjastot suljettiin jne. Opettajat kehittivät varsin nopeasti uuden toimintatavan opetuksen järjestämiseen. Kouluruokailuun otettiin käyttöön maksusitoumukset ruokatarvikkeisiin, ikäihmisille perustettiin kauppa-apu jne.

Etäopetukseen siirtymisen lisäksi myös osa hallinnon henkilöstöstä siirtyi etätöihin. Kaupungintalon ja palvelutoimistojen ulko-ovet suljettiin ja palvelu hoidettiin ensisijaisesti puhelimitse ja sähköpostilla. Fyysinen asiakaspalvelu oli mahdollista vain ajanvarauksella.

Kaupungin hallintosääntöön tehtiin pikaisesti liite, joka mm. mahdollisti etäkokousten pitämisen poikkeusolojen aikana. Etäkokouksiin siirtymistä helpotti se, että kaupunki oli kulumassa valtuustokauden alussa siirtynyt kaikkien toimielinten osalta sähköiseen kokousmateriaaliin ja luovuttanut luottamushenkilöiden käyttöön iPad-tablettitietokoneet.

Pandemia ja poikkeusolot vaikuttivat merkittävästi kaupungin toiminnan lisäksi myös elinkeinoelämään. Useat yritykset lomauttivat henkilöstöään, ja erityisesti yksityisen palvelualan kysyntä romahti. Valtio kehittäikin elinkeinoelämän tukemiseen erilaisia tukitoimenpiteitä. Kuntien vastuulle tuli ns. yksinyrittäjien tukeen liittyvä päätöksenteko ja maksatus. Yksinyrittäjien tuki maksettiin valtion varoista. Kaupungin omana ja tytäryhtiöiden tukitoimenpiteenä kaupunki määritteli perusteet yritysten vuokrien tilapäiseen alentamiseen.

Koronalla oli siis merkittävä vaikutus kaupungin toimintaan, mutta myös talouteen. Alkuvuodesta näyttikin siltä, että korona painaa tuloksen selvästi budjetoitua huonommaksi. Ensimmäiset veronusteet arvioivat verotulojen alittuvat lähes neljällä miljoonalla eurolla. Lisäksi pelkona oli, että erityisesti terveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon menot tulevat ylittämään selvästi ennakoitua. Sama synkkä ennuste koski koko kuntakenttää.

Pääministeri Marinin hallitus päätti vuoden aikana useista kuntien taloutta vahvistavista tukitoimenpiteistä. Poikkeuksellisesti sairaanhoitopiireille myönnettiin suoraa valtionosuutta koronakustannuksiin, mikä pienensi sairaanhoitopiirien odotettua alijäämää ja sitä kautta kuntien rahoitusosuuksia. Kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta korotettiin kymmenellä prosenttiyksiköllä takautuvasti vuoden 2020 alusta vuoden 2021 loppuun. Tämä tukitoimenpide tarkoitti Kauhavan kaupungille noin 0,8 miljoonan euron verotulolisäystä, eli yhteisövero toteutui koronasta huolimatta budjetoidun suuruusena. Lisäksi kuntien peruspalvelujen valtionosuuksiin tehtiin useita korotuksia. Kauhava saikin näitä valtionosuuksien korotuksia lähes 4,2 miljoonaa euroa. Sekä yhteisöveron että valtionosuuden korotus on käsitelty kirjanpidossa yleiskatteellisena.

Koronan seurauksena myös Kauhavalla useissa yrityksissä jouduttiin henkilöstön lomautuksiin, millä on luonnollisesti suora vaikutus myös kunnallisen tuloveron tuottoon. Toteuma oli kuitenkin ennakoitua parempi, ja tuloveron tuotto jäikin vain 0,6 miljoonaa euroa budjetoitua pienemmäksi.

Kunnallinen tuloveroprosentti on ollut sama, 21,75 prosenttia, vuodesta 2014 lähtien. Kaupungille tilitettiin vuonna 2020 kunnallista tuloveroa 47,2 miljoonaa euroa. Määrä on 0,7 miljoonaa euroa (+1,6 %) enemmän kuin vuonna 2019. Myöskään kiinteistöveroprosentteihin ei tehty muutoksia edellisestä vuodesta. Vuonna 2020 yleinen kiinteistöveroprosentti oli 0,95, vakituisen asuinrakennuksen 0,55, muun asuinrakennuksen 1,10, voimalaitosten 3,00 ja rakentamattomien rakennuspaikkojen 2,00 prosenttia. Yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistöistä ei peritty kiinteistövero. Kiinteistöverotuksessa siirryttiin vuonna 2020 ns. joustavaan valmistumiseen, minkä seurauksena noin 10 prosenttia vuoden 2020 kiinteistöverosta siirtyi tilitettäväksi kunnille vasta vuoden 2021 puolella. Kauhavan kaupungille tilitettiin vuonna 2020 kiinteistövero 3,7 miljoonaa euroa, mikä on noin 0,2 miljoonaa

euroa (-5,0 %) vähemmän kuin vuonna 2019. Yhteisöveron tilitykset kasvoivat reilulla 0,2 miljoonalla eurolla (+6,9 %). Yhteisöveron tuoton kehitystä ei kuitenkaan voi suoraan verrata vuoteen 2019, koska vuoden 2020 jako-osuus oli 10 prosenttiyksikköä korkeampi. Kokonaisuutena kaupungin verotulot nousivat 1,4 prosenttia eli 0,7 miljoonalla eurolla vuodesta 2019. Verotulojen toteuma oli siis selvästi parempi kuin mitä koronapandemian alkuvaiheessa ennustettiin.

Koronatukena tulleiden valtionosuuskorotusten lisäksi kaupunki sai 1,8 miljoonaa euroa harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta. Harkinnanvaraisen valtionosuuden ja koronatukena saatujen liisävaltionosuuksien myötä valtionosuuksia saatiin kaikkiaan 6,0 miljoonaa euroa budjetoitua enemmän.

Käyttötaloustulojen yhteismäärä alitti talousarvion 0,4 miljoonalla eurolla. Kaupunginhallituksen tuloarvio alittui 0,4 miljoonalla eurolla johtuen mm. maatalouslomituksen ja turkistarhauslomituksen tulojen jäämisestä budjetoitua pienemmäksi lomituksen kysynnän edelleen vähentyessä. Teknisen lautakunnan tuloarvio alittui 0,2 miljoonalla eurolla johtuen mm. vuokra- ja aterianmyyntituottojen pienenemisestä. Elämänlaatulautakunnan tuloarvio alittui, kun koronasta johtuen eri tapahtumia jouduttiin perumaan, eikä niistä sen vuoksi kertynyt tuloja. Kasvatus- ja opetuslautakunnan ja ympäristölautakunnan tuloarviot toteutuivat budjetoitua korkeimpina

Käyttötalousmenot toteutuivat kaupungin oman toiminnan osalta ympäristölautakuntaa lukuun ottamatta toimielinkohtaisia määrärahoja pienempinä. Ympäristölautakunnan määräraha ylittyi 75.500 eurolla, mikä selittyy tilinpäätösvaiheessa muodostetusta pakollisesta varauksesta saastuneen maan alueen puhdistuskustannuksiin. Tarkastuslautakunnan määräraha alittui 23.500 eurolla, kaupunginvaltuuston 23.300 eurolla ja kaupunginhallituksen 0,7 miljoonalla eurolla. Kasvatus- ja opetuslautakunnan menot toteutuivat 1,0 miljoonaa euroa budjetoitua alhaisempina. Elämänlaatulautakunnan määräraha alittui lähes 0,4 miljoonalla eurolla ja teknisen lautakunnan lähes 1,3 miljoonalla eurolla.

Perusturvan määräraha, joka sisältää kaupungin maksuosuuden Kuntayhtymä Kaksineuvoisen, Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin, Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymän ja Seinäjoen kaupungin tuottamiin ympäristöterveydenhuollon menoihin sekä perusturvaan kohdistuvat eläkemenoperusteiset KuEL-maksut, alittui 0,5 miljoonalla eurolla. Alituksesta noin 0,4 miljoonaa euroa selittyy erikoissairaanhoidon maksuosuuden alittumisella ja 0,1 miljoonaa euroa Kuntayhtymä Kaksineuvoisen omasta toiminnasta. Vuoteen 2019 verrattuna kaupungin maksuosuus Kuntayhtymä Kaksineuvoiselle, joka siis sisältää myös sairaanhoitopiirin ja Eskoon maksuosuuden, pieneni 0,7 prosenttia eli 0,5 miljoonaa euroa. Myös tästä muutoksesta 0,1 miljoonaa selittyy Kaksineuvoisen toiminnasta ja loput sairaanhoitopiirin maksuosuuden alenemisestä. Kaksineuvoisen oman toiminnan rahoitusosuuden pieneneminen olisi ollut merkittävästi suurempi ilman koronakustannuksia.

Kaupungin oman toiminnan käyttötalousmenot ilman perusturvaa jäivät 2,9 miljoonaa euroa budjetoitua pienemmiksi. Kokonaisuutena käyttötalousmenot alittivat budjetoidun peräti 3,4 miljoonalla eurolla ja niiden toteuma-aste oli 97,0 prosenttia. Vuoteen 2019 verrattuna käyttötalousmenot pienenivät 3,7 miljoonalla eurolla eli 3,2 prosentilla.

Vuoden 2020 talousarviossa käyttötalousmenoihin sisältyi 500.000 euron kohdentamaton säästö. Kuten aikaisemmin on todettu, säästö oli määrätty kerryttäväksi henkilöstöön liittyvistä menoista. Säästökohteita ei viety talousarvioon tilivuoden aikana, vaan kohdentamattoman säästön toteutuma tarkastellaan henkilöstömenojen toteuman perusteella. Vuoden 2020 henkilöstömenot toteutuivat 1,8 miljoonaa euroa budjetoitua pienempinä. Näin ollen talousarvioon sisältynyt kohdentamaton säästö saavutettiin. Edelliseen vuoteen verrattuna henkilöstömenot pienenivät 1,7 miljoonalla eurolla. Palvelujen ostot alittivat budjetoidun 1,7 miljoonalla eurolla, ja niiden määrä pieneni 1,7 miljoonalla eurolla vuodesta 2019.

Suunnitelman mukaisia poistoja tehtiin 5,4 miljoonaa euroa, mikä alittaa budjetoidun 0,1 miljoonalla eurolla. Tilinpäätöksessä tehtiin Alahärmän koulukeskukseen ja Korttesjärven koulukeskukseen yhteismäärältään noin 0,8 miljoonan euron kertapoistot. Kokonaisuutena poistoja kertyi 6,2 miljoonaa euroa. Tilinpäätössiirtoja kertyi yhteensä lähes 0,3 miljoonaa euroa.

Kauhavan kaupungin vuoden 2020 tilinpäätös muodostui 4,4 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi. Tuloparannus on valtava vuoden edellisen vuoden 6,8 miljoonaa euron alijäämään verrattuna. Vuoden 2020 talousarvioon nähden tulos on 7,6 miljoonaa euroa parempi. Kaupungin saamalla harkinnanvaraisella valtionosuuden korotuksella ja valtion koronatukitoimenpiteillä on merkittävä vaikutus hyvään tulokseen. Kun tilinpäätöksessä huomioidaan ns. kertaluonteiset erät, eli harkinnanvarainen valtionosuuden korotus, koronatukena saadut valtionosuudet, kertaluonteiset poistut, kiinteistöveron järjestelmämuutos, myyntivoitot, purkukustannukset sekä koronakustannukset, on tulos edelleen lievästi ylimääräinen. **Näin ollen kaupunki saavutti talouden tasapainottamiselle asetetun tavoitteen. Taseen kertynyt ylijäämä kasvaa tuloksen myötä 6,8 miljoonaan euroon.**

Investoinnit

Vuonna 2020 kaupunki investoi yhteensä lähes 12,4 miljoonalla euroa. Investointituloja kertyi 0,2 miljoonaa euroa. Kertomusvuonna investointien määrä oli poistoihin suhteutettuna aivan liian korkealla tasolla.

Kauhavan koulukeskuksen rakennustyöt alkoivat keväällä 2018, ja rakennus otettiin käyttöön 1.8.2020. Hankkeeseen käytettiin kertomusvuonna 5,7 miljoonaa euroa. Kokonaisuudessaan hankkeeseen käytettiin 19,6 miljoonaa euroa, ja siihen saatiin valtionavustusta vajaa 0,8 miljoonaa euroa. Koulukeskus on mitoitettu 750 ala- ja yläkoulun sekä lukion oppilaalle. Rakennukseen sijoittuu myös musiikkiopiston Kauhavan keskustan toiminta sekä noin 1.000 m²:n liikuntatilat, jotka ovat eri seurojen käytettävissä kouluajan ulkopuolella.

Vuonna 2020 käynnistyivät myös Korttesjärven ja Ylihärmän koulukeskusinvestointi sekä Alahärmän liikuntahallin rakentaminen. Korttesjärven kouluhankkeeseen käytettiin 1,2 miljoonaa euroa. Ylihärmän koulukeskukseen 2,2 miljoonaa ja Alahärmän liikuntahalliin 1,1 miljoonaa euroa. Maa- ja vesirakenteisiin investoitiin 1,2 miljoonaa euroa.

Kertomusvuonna investointien rahoittamiseen otettiin 12,0 miljoonaa uutta pitkäaikaista lainaa. Lainamäärän kasvusta huolimatta korkomenot jäivät selvästi alle budjetoidun alhaisesta korkotasosta johtuen.

Väestö ja työllisyys

Kaupungin asukasluku vuoden 2020 lopussa 15.514 (v. 2019 15.726 asukasta). Kertomusvuoden aikana kaupungin väestö väheni 212 asukkaalla. Vuoden 2008 lopun tilanteeseen verrattuna väestö on vähentynyt 2.259 asukkaalla. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan kaupungin väkiluku tulee jatkossakin pienenemään ja vanhusväestön määrä kasvamaan.

Henkikirjoitettu väestö (31.12.)

1980	2000	2008	2017	2018	2019	2020*
19.924	18.967	17.773	16.278	16.022	15.726	15.514

*Tilastokeskuksen ennakkotieto

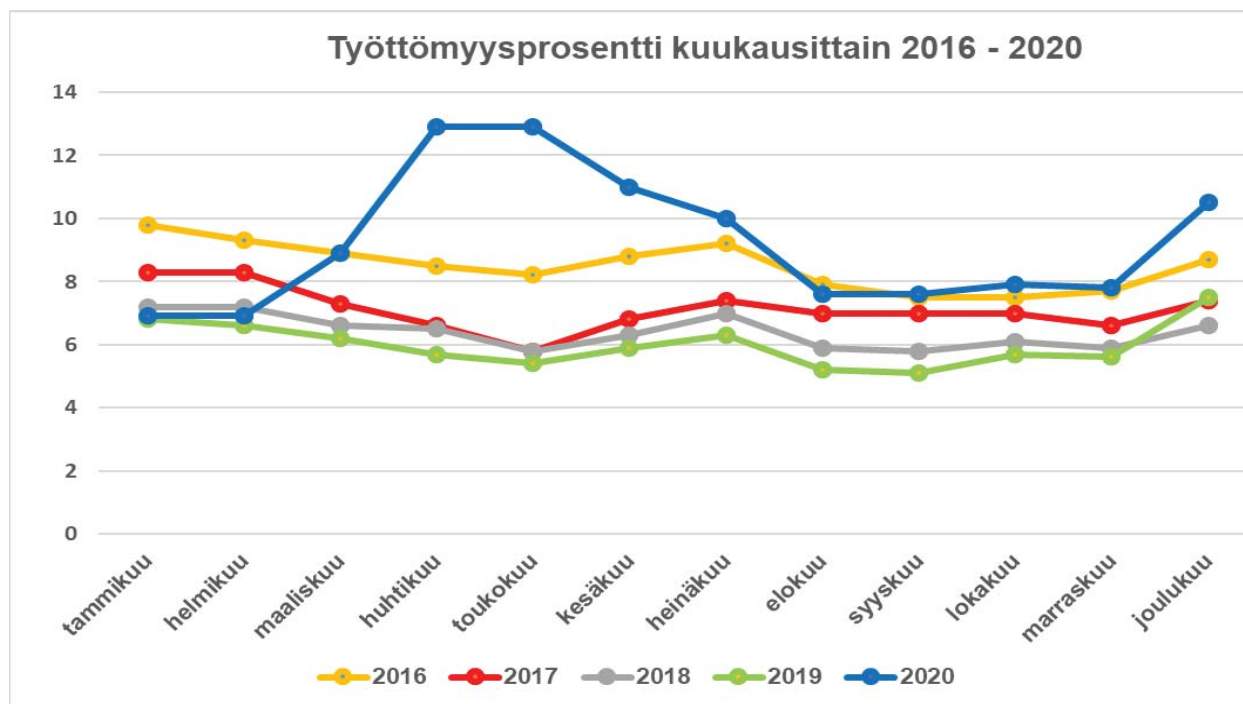
Väestön muutos 31.12.2016 - 31.12.2020 (tilastokeskus)

	Elävänä syntyneet	Kuolleet	Luonnollinen väestönlisäys	Tulo muutto	Lähtö muutto	Netto muutto	Maahan muutto	Maasta muutto	Netto maahan muutto	Väestön lisäys	Väestö
31.12.16	142	217	-75	495	626	-131	40	20	20	-183	16.599
31.12.17	134	185	-51	394	680	-286	70	22	48	-319	16.280
31.12.18	116	221	-105	433	668	-235	105	20	85	-255	16.022
31.12.19	102	208	-106	299	643	-344	120	33	87	-302	15.726
31.12.20	100	228	-128	439	550	-111	41	15	26	-212	15.514

Ikärakenteen osalta Kauhavalla yli 64-vuotiaiden määrä on kasvussa. Vuonna 2019 yli 65-vuotiaiden osuus on Kauhavan väestöstä 28,7 prosenttia koko maan keskiarvon ollessa 22,3 prosenttia. Ikään-tyvien kuntalaisten suureneva osuus näkyy siten myös ns. työikäisen väestön (15-64 v.) pienempänä osuutena, 55,5 prosenttia, verrattuna koko maan keskiarvoon 62,0 prosenttia. Lasten (0-14 v.) osuus Kauhavan väestöstä on 15,8 prosenttia, mikä on sama kuin koko maan keskiarvo.

Väestörakennetta mitataan ns. taloudellisella huoltosuhteella, jossa lasketaan kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on sataa työllistä kohti. Kauhavalla taloudellinen huoltosuhte on 150,7. Koko maan tasolla taloudellinen huoltosuhte on 132,5.

Kaavio: Työttömyys Kauhavan kaupungissa 2016 – 2020

Vuoden 2020 aikana työllisyystilanne oli suhteellisen hyvä, mutta kuitenkin selvästi heikompi kuin 2010-luvun alkuvuosina. Koronan vaikutus näkyi Kauhavalla niin että huhti-kesäkuussa työttömien ja lomautettujen määrä kasvoi. Vuonna 2020 alin työttömyysaste oli tammi-helmikuussa, 6,9 prosenttia (v. 2019 alin syyskuussa 5,1 prosenttia) ja korkein huhtikuussa 12,9 prosenttia (v. 2019 korkein joulukuussa 7,5 prosenttia). Vuoden 2020 keskimääräinen työttömyysaste Kauhavan kaupungissa oli 8,1 prosenttia, kun se vuonna 2019 oli 6,0 prosenttia.

Kaupungin suurimpien työnantajien henkilöstövahvuudet

	2020	2019	2018	2017	2016
Kuntayhtymä Kaksineuvoinen	602	603	694	677	646
Kauhavan kaupunki (vakinaiset)	524	549	581	587	602
MSK Group konserni	474	449	448	401	407
Skaala Ikkunat ja Ovet Oy	308	290	234	240	340
Lillbacka konserni	140	181	182	314	350
Härmän Kuntoutus Oy	133	130	143	134	141
Unico Finland Oy	115	110	108	118	108
Härmän Liikenne Oy	82	67	62		
Piristeel Oy	81	70			
Pellon Group Oy	60	64	70		
Suomen Maa-autot Oy	60				
Sofor Oy	52				

1.1.5 Kaupungin henkilöstö

Henkilöstöä koskevia tietoja esitetään laajemmin erillisessä henkilöstöraportissa.

Koko henkilökunta 1.1.2009, sekä 31.12.2019 ja 2020 osastoittain

	1.1.2009	31.12.2019	31.12.2020	Muutos 1.1.2009 lukien	Muutos ed. vuo- desta	Muutos ed. vuosi %
Hallintopalvelut	30	15	13	-17	-2	-13,3
Kehityskeskus	125	83	70	-55	-13	-15,7
Sivistystoimiala	331	482	452	121	-30	-6,2
Tekninen toimiala	182	117	111	-71	-6	-5,1
Yhteensä	668	694	646	-22	-48	-6,9

Henkilöstön määrä on lisääntynyt vuonna 2014, kun varhaiskasvatus siirtyi Kuntayhtymä Kaksineuvoiselta kaupungin järjestettäväksi.

Vakinainen henkilökunta

	1.1.2009	31.12.2019	31.12.2020	Muutos 1.1.2009 lukien	Muutos ed. vuo- desta	Muutos ed. vuosi %
Hallintopalvelujen toimiala	29	15	13	-16	-2	-13,3
Kehityskeskus	103	59	58	-45	-1	-1,7
Sivistystoimiala	223	367	355	132	-12	-3,2
Tekninen toimiala	169	108	98	-71	-10	-9,3
Yhteensä	524	549	524	0	-25	-4,6

1.1.6 Ympäristöasiat

Kauhavan kaupungin alueella ei ole tapahtunut merkittäviä ympäristövahinkoja. Kaupungin alueen jätevedenpuhdistamoilla puhdistettu jätevesi on pääsääntöisesti täyttänyt viranomaisten ja lupaehtojen vaatimukset. Kaupungin kaukolämpöyhtiö käyttää lämmöntuotantonsa pääsääntöisesti lähialueilta saatavaa puuhaketta, eli uusiutuvaa energiaa. Kaukolämpöyhtiön luottama lämpö on puhdasta, lähes päästötöntä.

Kaupunginhallitus on maaliskuussa 2018 hyväksynyt kaupungille kestävän kehityksen ohjelman vuoteen 2025. Ohjelma sisältää kaupungin kestävän kehityksen tavoitteet sekä kaupungin energiasäästötavoitteen, energiasäästöihin määritelmät, ensisijaiset toimenpiteet sekä energiatehokkuussopimuksen toimintasuunnitelman. Lisäksi ohjelma sisältää tavoitteita jätteenkäsittelyyn ja kierrätyksen organisoinnin kehittämiseksi ja hyvien kestävän kehityksen mukaisten toimintamallien käytön edistämiseksi.

Kauhavan kaupunki on keväällä 2017 asettanut 7,5 prosentin energiasäästötavoitteen liittymällä Kuntien Energiatehokkuussopimukseen vuosiksi 2017 – 2025. Uudisrakennuksissa on panostettu led-valaistukseen ja energiatehokkaisiin valintoihin. Kauhavan uuteen koulukeskukseen on asennettu aurinkovoimala.

Elintarvikehankinnat tehdään Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin hankintarenkaan kautta. Hankintarenkaassa huomioidaan ympäristöön ja kestäväan kehitykseen liittyvät asiat. Biojätteen määrää mitataan. Keittiöiden laitekantaa on uusittu energiatehokkaammaksi.

Uudet tievalaistukset ja on toteutettu led-tekniikalla. Alueiden valaistusta uusitaan vähitellen led-valaistuksiksi. Olemassa olevia lamppeja on korvattu led-polttimoilla lamppeiden vaihdon yhteydessä.

Kauhavan kaupunki ei laadi erillistä ympäristötilinpäätöstä.

1.1.7 Muut ei-taloudelliset riskit

Kirjanpitolain 3a-luvun mukaan toimintakertomuksessa annetaan tiedot siitä, miten kunta huolehtii korruption ja lahjonnan torjumisesta sekä ihmisoikeusasioista.

Korruptiolla tarkoitetaan vallan ja vaikutusvallan väärinkäyttöä. Lahjonnalla tarkoitetaan lahjuksen tai muun perusteettoman edun saamista, pyytämistä, antamista, vaatimista tai hyväksymistä siten,

että se vaikuttaa kohdehenkilön tehtävän asianmukaiseen suorittamiseen tai siihen, miltä hänen toimintansa ulkopuolisista vaikuttaa.

Päätöksenteon riippumattomuuden ja avoimuuden lisäämiseksi on luottamushenkilöiltä ja toimielinten esittelijöitä pyydetty kuntalain 84 pykälän mukaiset sidonnaisuusilmoitukset.

Esteellisyssäännöksiin on kiinnitetty huomiota luottamushenkilöiden koulutuksessa.

Vuoden 2020 aikana on joistakin kokouksista vuotanut tietoja mm. luottamuksellisesta keskustelusta, vaikka luottamushenkilöt ovat allekirjoittaneet vaitiolositoumukset.

Kauhavan kaupungilla ei ole erillistä ohjeistusta vieraanvaraisuudesta, eduista ja lahjoista eikä eettisistä toimintaperiaatteista lukuun ottamatta henkilöstön ja luottamushenkilöiden muistamisohjetta.

Yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja ihmisoikeuksia edistetään kaupunginvaltuuston hyväksymällä yhdenvertaisuussuunnitelmalla.

1.1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kauhavan asukasluvun, erityisesti työikäisten määrän, odotetaan vähenevän edelleen. Samalla vanhusväestön määrä ja osuus kasvaa. Varhaiskasvatus- ja kouluikäisten määrä tulee vähenemään selvästi.

Väestökehitys vaikuttaa kunnallisen tuloveron kertymään pienentävästi. Väestökehityksellä on merkittävä vaikutus myös palveluverkkoon ja tarvittaviin palveluihin.

Väestörakenteen muutos asettaa haasteita kaupungin sote-menojen hallinnalle. Syntyvyyden aleneminen edellyttää jo lähivuosina sopeuttamista varhaiskasvatus- ja opetuspalveluissa.

Pitkään jatkunut kaupungin talouden kantokykyä raskaampi investointiohjelma kasvattaa poistojen määrää, kuten myös lainavastuiden määrää. Kun päätetyt, pakolliset koulu- ja hyvinvointikeskusinvestoinnit saadaan valmiiksi, on investointitaso pudotettava vuosiksi selvästi suunnitelman mukaisia poistoja pienemmäksi.

Kaupungin ja konsernin laina- ym. vastuiden määrä nousee selvästi lähivuosien aikana. Jotta näistä vastuista selvitään, tulee vuosikatetaso pystyä pitämään poistoja korkeampana. Tämä edellyttää talouden pitämistä lievästi ylijäämäisenä. Mikäli korkotaso nousisi voimakkaasti, toisi se paineita talouteen koko konsernissa.

Kauhavan kaupungin vuoden 2021 talousarvio on laadittu tasapainoon. Valmistelutyössä on merkittävällä panoksella mukana kaupunginhallituksen kesäkuussa 2019 asettama talouden tasapainottamistoimenpiteitä valmisteleva toimikunta. Talousarvion käyttötalousosaan sisältyy 200.000 euron kohdentamaton säästö sekä 300.000 euron kohdentamattoman omaisuuden myyntivoitto tavanomaiset 50.000 euron tulon lisäksi. Näin ollen vuoden 2021 talouteen sisältyi talousarvion laadintavaiheessa 500.000 euron rakenteellinen vaje. Kun valtion kunnille myöntämän ns. ylimääräisen koronavaltionosuudet päättyvät vuonna 2022, tulee talouteen todennäköisesti jonkinasteinen notkahdus. Kaupungin talouden tasapaino edellyttää siis jatkuvaa tarkastelua ja lisätoimenpiteitä.

1.1.9 Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista tekijöistä

Riskienhallinnan tasoa ja riittävyttä arvioidaan toimintaan, rahoitukseen ja vahinkoihin liittyvissä riskeissä. Kauhavan kaupungilla on 14 tytäryhtiötä tai niiden tytäryhtiötä, joten riskienhallintaa arvioidaan myös konsernitasolla.

Kaupungilla on valtuuston hyväksymä riskienhallintapolitiikka.

Strategiset riskit

Palvelut ja ympäristö

Kaupunkistrategiassa kriittiseksi menestystekijäksi on asetettu lapsiin, nuoriin ja perheisiin panostaminen. Tavoitteena on asukasmäärän vähenemisen hidastaminen. Kuntien välinen nettomuutto onkin ollut aikaisempia vuosia parempi ollen vuonna 2020 -111. Vuonna 2019 vastaava luku oli -344. Sen sijaan luonnollisen väestönkehityksen osalta tilanne on synkistynyt entisestään. Syntyvyys on vuosina 2020 ja 2019 ollut noin sata lasta. Vuonna 2016 syntyneitä oli 142. Lasten ja kouluikäisten määrän vähenemisellä tulee olemaan merkittävä vaikutus kunnan palvelutarpeeseen ja palveluverkoon. Riskinä on, että uudet ja kalliit rakennukset jäävät vajaakäytölle.

Työikäisen väestön väheneminen pienentää verotuloja, jolloin riskinä on riittämätön tulopohja laadukkaille lasten, nuorten ja perheiden palveluille.

Kaupungin yhtenä kriittisenä menestystekijänä on voimien kokoaminen, vain yhdessä olemme vahva kunta. Kaupunginosien välillä edelleen kytevä eripura on riski myönteisen kuntakuvan ja vetovoimaisen asuinpaikan rakentumiselle ja väestökehitykselle.

Uuden hyvinvointikeskuksen saaminen Kauhavalle on kaupungin palvelutarjonnan, työpaikkojen sekä kaupungin pito- ja vetovoiman kannalta tärkeää. Hyvinvointikeskuksella on Kauhavalle suuri aluetaloudellinen merkitys. Rakentaminen on käynnistynyt kahden valittajan lukuisista muutoshakuprosesseista huolimatta.

Elinvoima ja yrittäjyys

Työpaikkojen säilyttäminen ja uusien työpaikkojen syntyminen ovat Kauhavan kaupungille elintärkeitä. Isojen yritysten siirtyminen muualle on merkittävä strateginen riski. Työpaikkojen mukana myös osa henkilöstöstä muuttaa pois kaupungista. Tähän liittyvä riski on kaikilla kunnilla; Kauhavan kaupungin riskit eivät ole muita isompia.

Hyvät liikenneyhteydet ovat Kauhavan kehitykselle tärkeitä sekä yritystoiminnan että asukkaiden kannalta. Erityisen tärkeitä ovat valtatie 19:n kehittäminen välillä Seinäjoki-Kauhava sekä junien pysähtyminen Kauhavalla. Riskinä on, että logistiikan infrastruktuuri kehittyy hitaasti tai ei ollenkaan (teiden kehittämiseen tai kunnossapitoonkaan ei riitä rahaa, yhä harvempi juna pysähtyy Kauhavalla).

Kaupungin väestökehitys on ollut pitkään voimakkaasti negatiivinen. Tällä on vaikutusta myös yksityisten palveluiden kysyntään. Riskinä on, että erikoisliikkeet ja -palvelut loppuvat, millä on erilaisia suoria- ja kerrannaisvaikutuksia.

Toiminnalliset riskit

Henkilöstön osaaminen

Henkilöstön koulutustaso vastaa pääsääntöisesti tehtävän vaatimuksia.

Kauhavan kaupungilla on tehtäviä, joihin on vaikea löytää täysipainoisesti tehtävät osaavaa sijaista omasta organisaatiosta. Lisäksi henkilöstön siirtäminen tehtävästä toiseen on vaikeaa, koska mitoitus on useimmissa yksiköissä erittäin tiukka.

Henkilöstön saatavuus

Avoinna oleviin virkoihin ja toimiin on pääsääntöisesti saatu päteviä hakijoita.

Suhdannetilanteen ja kaupungin toimialan (ei sosiaali- ja terveystoimea) johdosta sijaisten saamisessa ei ole ollut merkittäviä ongelmia.

Tietojärjestelmien toimivuus

Tietojärjestelmien toimivuudesta sekä tietoliikenneyhteyksistä vastaa palvelusopimukseen perustuen Järvinet Oy, jolla on omat varmistusjärjestelmänsä ja kapasiteettia ongelmatilanteiden nopeaan hoitamiseen.

Ongelmia voi aiheutua lähinnä operaattoreiden tietoliikenneyhteyksien katkeamisista sekä ohjelma-toimittajien toimintojen vuoksi.

Suhdannevaihtelut

Suuri osa kaupungin teollisista työpaikoista kohdistuu vientivetoiseen metalliteollisuuteen ja agroteknologiaan tai puusepänteollisuuteen. Tämän vuoksi alueen teollisuus on suhdanneherkkää, ja suhdannevaihtelut näkyvät työvoiman tarpeessa. Suhdannevaihteluilla on vaikutusta kaupungin tulopuolella kunnallis- ja yhteisöveron kertymään.

Suhdannevaihteluilla on vaikutuksia myös tytäryhtiöihin, esimerkiksi vuokra-asuntojen ja kaukolämmön kysyntään

Lainsäädännön muutokset

Vuoden 2020 aikana on tullut voimaan lakimuutoksia, joilla on vaikutusta kaupungin ja kuntayhtymän toimintaan.

Uusi hallintoprosessilaki (laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa) tuli voimaan 1.1.2020. Laki korvaa vuonna 1996 säädetyt hallintolainkäyttölain. Uutta lakia sovelletaan oikeudenkäyntiin mm. hallinto-oikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Kuntalakia muutettiin väliaikaisesti ajalle 1.5.2020 – 31.5.2021. Lakimuutos mahdollistaa sähköisten kokousten pitämisen, vaikka sitä koskevia määräyksiä ei olisi sisällytetty kunnan hallintosääntöön.

Uusi tieliikennelaki tuli voimaan 1.6.2020. Tieliikennelakia sovelletaan tiellä, jolla tarkoitetaan maantietä, katua, yksityistä tietä, moottorikelkkareittiä ja muuta yleiselle liikenteelle tarkoitettua taikka yleisesti liikenteeseen käytettyä aluetta. Lakimuutoksesta seuraa toimeenpanoon liittyviä tehtäviä kunnille.

Lakia ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalouksista (ns. vanhuspalvelulakia) muutettiin 1.10.2020 alkaen. Lakimuutokseen sisältyy mm. määräykset henkilöstön vähimmäismitoituksesta.

Laki rakennusten varustamisesta sähköajoneuvojen latauspisteillä ja latauspistevalmiuksilla sekä automaatio- ja ohjausjärjestelmillä tuli voimaan 11.11.2020. Laki merkitsee kunnille merkittävää lisätehtävää valvontaviranomaisena. Laki tuo myös latauspisteisiin liittyviä velvoitteita osaan kuntakonsernien rakennuksista.

Taloudelliset riskit

Talouden tasapaino

Kaupungin talous oli päättyneellä tilikaudella selvästi ylijäämäinen ja kun kertaluonteiset erät eliminoidaan, on tulos lievästi ylijäämäinen. Vuoden 2021 talousarvio on laadittu tasapainoon, mutta siihen sisältyy 500.000 euron rakenteellinen vajaus kertaluonteisen 300.000 euron myyntivoiton ja 200.000 euron kohdentamattoman säästön myötä. Taloussuunnitelman mukaan talous tase säilyy ylijäämäisessä, mutta erityisesti vuoteen 2022 kohdistuu merkittäviä haasteita.

Tulorahoituksen riittävyys, likviditeettiriski

Kaupungin maksuvalmius on ollut hyvä vuoden 2020 aikana. Maksuvalmiuden turvaamiseksi kaupungilla on sopimukset kuntatodistusohjelmista sekä luotollinen tili.

Joidenkin tytäryhtiöiden maksuvalmiudessa on ollut tilapäisiä haasteita, mitkä johtuvat mm. vieraan pääoman merkittävästä määrästä, yllättävistä kuluista ja toteutetuista investoinneista. Kaupunki on myöntänyt tytäryhtiöiden maksuvalmiuden turvaamiseen lyhytaikaisia kassalainoja.

Korkoriski

Kaupungin lainasalkusta 52,1 prosenttia on sidottu vähintään 3 vuoden kiinteään korkojaksoon, loppuosa pääsääntöisesti 3 ja 6 kuukauden euribor-korkoon. Kaupungilla ei ole tilinpäätöshetkellä koronvaihto- eikä muita johdannaissopimuksia. Kaupunginhallituksen antaman suositusten mukaan lainasalkusta vähintään 40–60 % tulisi olla kiinteään korkoon sidottu.

Tytäryhtiöiden lainasalkuista osa on korkosuojattu mm. ottamalla kiinteäkorkoista lainaa. Konsernin korkean velkamäärän vuoksi korkojen nouseminen on kuntakonsernille tiedostettava riski.

Valuuttariski

Kaikki kaupungin ja tytäryhtiöiden lainat ovat euro-valuutassa, joten valuuttariskiä ei ole.

Luottoriski

Kuntarahoitus Oyj:ltä otettujen lainojen osuus kaupungin lainasalkusta on 66,1 prosenttia. Osuus on suhteellisen suuri, mutta koska Kuntarahoitusta on pidettävä erittäin luotettavana toimijana, ei asiaan liity olennaista riskiä.

Kaupunki on aikaisemmin myöntänyt tytäryhtiöilleen pääomalainoja ilman vakuutta. Lisäksi tytäryhtiöille on myönnetty ilman vakuutta ns. tertiärlainoja asuinvuokratulojen rakentamiseen. Nykyinen kuntalaki määrää, että kunnat eivät voi myöntää lainoja vakuudetta. Kaupungille vuonna 2017 laaditun takaus- ja antolainapolitiikan mukaan kaupungin myöntämille lainoille vaaditaan pääomaan nähden 1,2-kertainen vakuus. Vakuutena käytetään kiinteistökiinnityksiä, yrityskiinnityksiä, osakkeita tai jälkipanttausta edellisiin. Tytäryhtiöille myönnettyihin lainoihin sisältyy pieni luottoriski.

Kaupunki on myöntänyt omavelkaisia takauksia tytäryhtiöiden ja muiden ns. kolmannen sektorin yhteistyökumppaneiden lainoille. Lisäksi takauksia on myönnetty ennen vuotta 2009 yrityksille sekä yksityishenkilöille (asuntolainojen täytetakaukset). Takauksiin liittyy riski, joka joidenkin takausten osalta on merkittävä. Uusiin takauksiin vaaditaan takaus- ja antolainapolitiikan mukaisesti täysimääräinen vastavakuus, esim. kiinteistö- tai yrityskiinnitys.

Kaupunki myöntää myös ns. hanketoimijoille tilapäisrahoitusta enintään hankkeen saaman rahoituspäätöksen mukaisen summan. Lainoitukseen liittyy luottoriski huolimatta siitä, että lainalle vaaditaan vakuus.

Vahinkoriskit

Omaisuusriskien kartoituksessa on käytetty asiantuntijana vakuutusmeklari Söderberg & Partners Oy:tä. Henkilöstön lakisääteinen työtaturma- ja ammattitautivakuutus on kilpailutettu vuonna 2017, ja sopimus tuli voimaan vuoden 2018 alusta. Muut vakuutukset on kilpailutettu kesällä 2012, ja sopimukset ovat olleet voimassa 2013 alusta alkaen. Vapaaehtoisia vakuutuksia on otettu myös vastuiden ja toiminnan keskeytymisen varalta. Tuotevastuun osalta vakuutusmäärä on 1 miljoonaa euroa. Korvaussumma on määritetty lähinnä ruokahuollon tuotevastuiden perusteella.

Kiinteistöjen vakuutukset tarkistetaan aina vuoden alussa ja vuoden aikana, mikäli omaisuuteen tai toimintaan tulee muutoksia.

Konserniyhtiöt vastaavat itse vahinkoriskiensa hallinnasta.

1.2 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

1.2.1 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistapa

Kauhavan kaupunkikonsernille on 12.10.2015 hyväksytty (kaupunginhallitus) sisäisen tarkastuksen toimintaohje. Lisäksi 1.6.2017 voimaan tulleessa hallintosäännössä on sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat määräykset.

Hallintosäännön mukaan kaupunginhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat. Lautakunnat vastaavat toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoivat kaupunginhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä keskeisiä johtopäätöksistä.

Kaupunginjohtaja vastaa konserniohjauksen, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutuksen valvonnasta. Kaupunginjohtaja ja johtoryhmän jäsenet vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta toimialallaan, ohjeistavat alaisiaan toimintayksiköitä sekä raportoivat kaupunginhallituksen antaman ohjeistuksen mukaisesti.

Vastuualueiden ja toimintayksiköiden esimiehet vastaavat yksikön riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta sekä raportoivat kaupunginhallituksen ohjeiden mukaisesti.

Konsernijohto (kaupunginhallitus, konserni- ja henkilöstöjaosto, kaupunginjohtaja sekä johtoryhmä) vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta.

Kaupunginjohtaja vastaa sisäisestä tarkastuksesta. Sisäinen tarkastus raportoi kaupunginhallitukselle ja kaupunginjohtajalle. Sisäisen tarkastuksen tarkoitus, tehtävät ja vastuut määritellään kaupunginhallituksen hyväksymässä sisäisen tarkastuksen toimintaohjeessa.

Esimiehiä on koulutettu ja ohjeistettu sisäisen valvonnan järjestämistä, sisällöstä ja dokumentoinnista. Sisäisen valvonnan toimenpiteiden dokumentointia varten on laadittu sähköinen lomake, joka on saatavissa henkilökunnan intrasta.

1.2.2 Sisäisen valvonnan havainnot

Toimialajohtajat ovat järjestäneet omilla toimialoillaan sekä kaupunginjohtaja, hallintojohtaja ja henkilöstöjohtaja myös osittain koko organisaatioon ulottuvaa sisäistä valvontaa. Tarvittaessa valvontaa on toteutettu myös ennen asian lopullista ratkaisemista.

Tilikauden aikana hallintokuntia ja konserniyhtiöitä on ohjeistettu sisäisen valvonnan suorittamisessa ja toimenpiteiden ja huomioiden dokumentoinnista. Toimialajohtajat ovat koonneet omalla toimialallaan toteutetusta sisäisestä valvonnasta raportit ja ne on annettu kaupunginhallitukselle tiedoksi.

Tavoitteiden toteuttamista seurataan vuoden aikana osavuosikatsauksessa ja toimintakertomuksessa.

Tilivelvollisia on ohjeistettu varmistamaan määrärahojen riittävyys seurantavelvoitetta terävöittä-mällä ja välittömällä reagoinnilla näköpiirissä oleviin poikkeamiin. Oman toiminnan määrärahat ovat riittäneet. Vuonna 2020 talousarviotarkastuksia tehtiin ainoastaan investointiosaan.

Kaupungin pankkitileihin on käyttöoikeus ainoastaan kaupunginjohtajalla ja hallintojohtajalla. Vaarallisia työyhdistelmiä on pyritty estämään henkilöstön keskinäisellä työnjaolla. Ohjelmistojen käyttöoikeudet on tarkastettu ja ne ovat ajantasaiset. Uusia oikeuksia myönnetään esimiehen pyynnöstä. Oikeudet myöntää ao. ohjelmiston vastuhenkilö.

Toiminnan taloudellisuutta ja tuloksellisuutta on arvioitu mm. vertaamalla toimintaa verrokkikuntien sekä maakunta- ja valtakunnan tason tunnuslukuihin. Tavoitteiden mitattavuuteen ja tulosten verrattavuuteen on kiinnitetty huomiota.

Omaisuusriskit ja toiminnan vastuut ovat hallinnassa. Tilanteen ajantasaisuus tarkistetaan vuosittain yhteistyössä vakuutusmeklariliike Söderberg & Partners Oy: n kanssa.

Joulukuussa 2017 hyväksytty tiedonohjaussuunnitelma kuvaa asianhallintaprosessit ja ohjaa järjestelmänä käsittelyä niin, että prosessi toteutuu määritellyn mukaisena. Tiedonohjaussuunnitelmaan on tehty pieniä tarkistuksia vuoden 2020 aikana.

Sisäisen valvonnan raportteihin perustuen voidaan todeta, että hallinnossa on toimittu säännösten, päätösten ja määräysten mukaisesti. Varsinaisia väärinkäytöksiä tai toimivallan ylityksiä varojen käytössä ei ole osoitettavissa.

Varsinaisen sisäisen tarkastuksen koordinoinnista vastaa kaupunginjohtaja.

Sisäistä valvontaa ja tarkastusta on syytä edelleen kehittää ja terävöittää. Sisäiselle valvonnalle tulee laatia toimialakohtaiset valvontasuunnitelmat. Sisäisen valvonnan dokumentointia ja raportointia on parannettava nykyisestä. Sisäiselle tarkastukselle laaditaan vuosittain työsuunnitelma.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelma ja tunnusluvut

Tilikauden jaksotettujen tuottojen riittävyys jaksotettuihin menoihin osoitetaan tuloslaskelman väli-tuotosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla.

Esitettävä tuloslaskelma sisältää ulkoiset tuotot ja kulut.

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2020	2019
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	9 854	11 117
Valmistus omaan käyttöön	97	81
Toimintakulut	111 340	115 049
Toimintakate	-101 389	-103 851
Verotulot	54 372	53 598
Valtionosuudet	57 283	49 533
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	57	56
Muut rahoitustuotot	385	388
Korkokulut	289	340
Muut rahoituskulut	36	23
Vuosikate	10 383	-639
Poistot ja arvonalentumiset	6 231	8 008
Satunnaiset tuotot	0	0
Satunnaiset kulut	0	0
Tilikauden tulos	4 152	-8 647
Tilinpäätössiirrot	264	1 813
Tilikauden ylijäämä tai alijäämä	4 415	-6 834

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	8,9 %	9,7 %
Vuosikate/Poistot, %	166,6 %	-8,0 %
Vuosikate, €/asukas	669	-41
Asukasmäärä	15 514	15 726

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Toimintakate on kunnassa aina – merkinen.

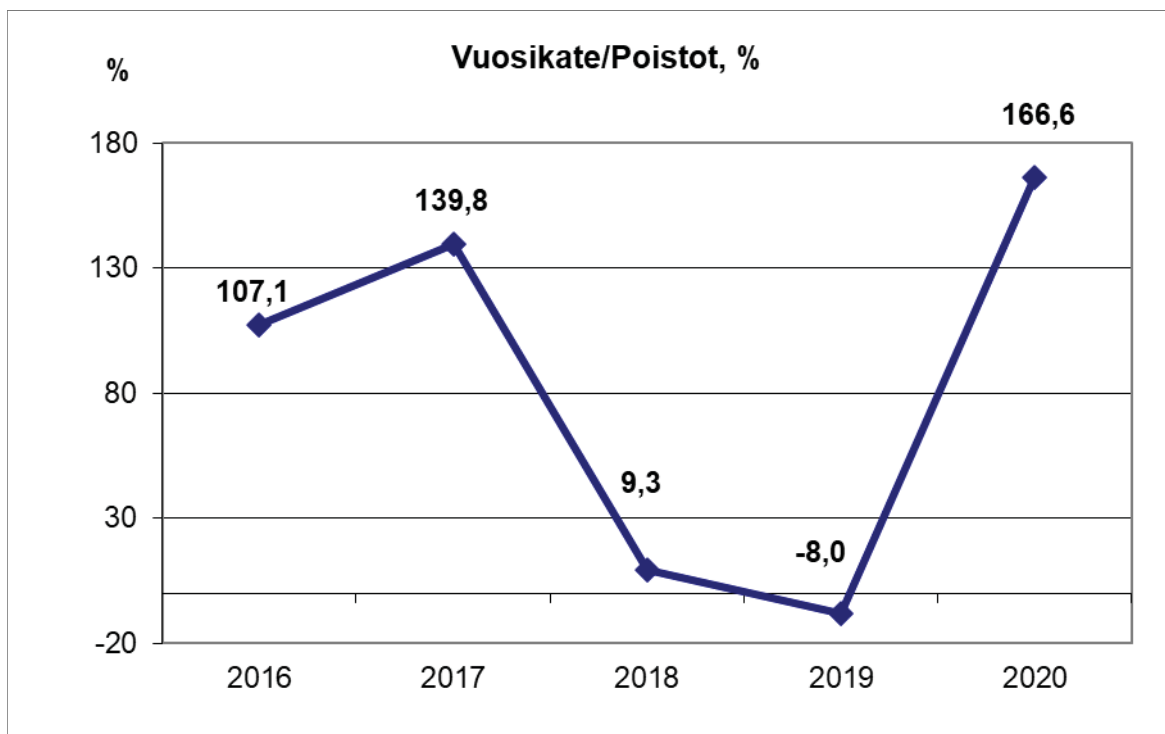
Toimintatuottoihin sisältyy eri kehittämishankkeiden Eu- ja valtionrahoitusosuuksia yhteensä noin 114.500 euroa. Toimintakuluista merkittävimmän osan, 67,0 prosenttia (66,2 % v. 2019), muodostaa palvelujen ostot. Palkka- ja muiden henkilöstömenojen osuus on 26,9 prosenttia (27,5 % v. 2019). Toimintakuluihin sisältyy kaupungin hallinnoimien hankkeiden kuluja yhteensä 200.500 euroa ja hankkeiden nettomenovaikutus on 86.000 euroa.

Kaupungin kokonaisverotulot vuonna 2020 olivat noin 54,4 miljoonaa euroa (53,6 milj. euroa v. 2019). Kunnallisveron tuotto oli 47,2 miljoonaa euroa (46,5 milj. euroa), yhteisöveron 3,5 miljoonaa euroa (3,3 milj. €) ja kiinteistöveron 3,7 miljoonaa euroa (3,9 milj. €). Valtionosuuksia kertyi 57,3 miljoonaa euroa (49,5 milj. € v. 2019). Valtionosuuksien määrä ei ole koronatukien takia vertailukelpoinen edelliseen vuoteen, kuten ei myöskään yhteisöveron tuotto, joka perustuu edellistä vuotta 10 prosenttiyksikköä korkeampaan kuntaryhmän jako-osuuteen.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletuksena on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien käyttöomaisuuden poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Vuoden 2020 vuosikate on noin 10,4 miljoonaa euroa (-0,6 milj. €), joka on 9,2 miljoonaa euroa parempi kuin talousarviossa oli arvioitu.

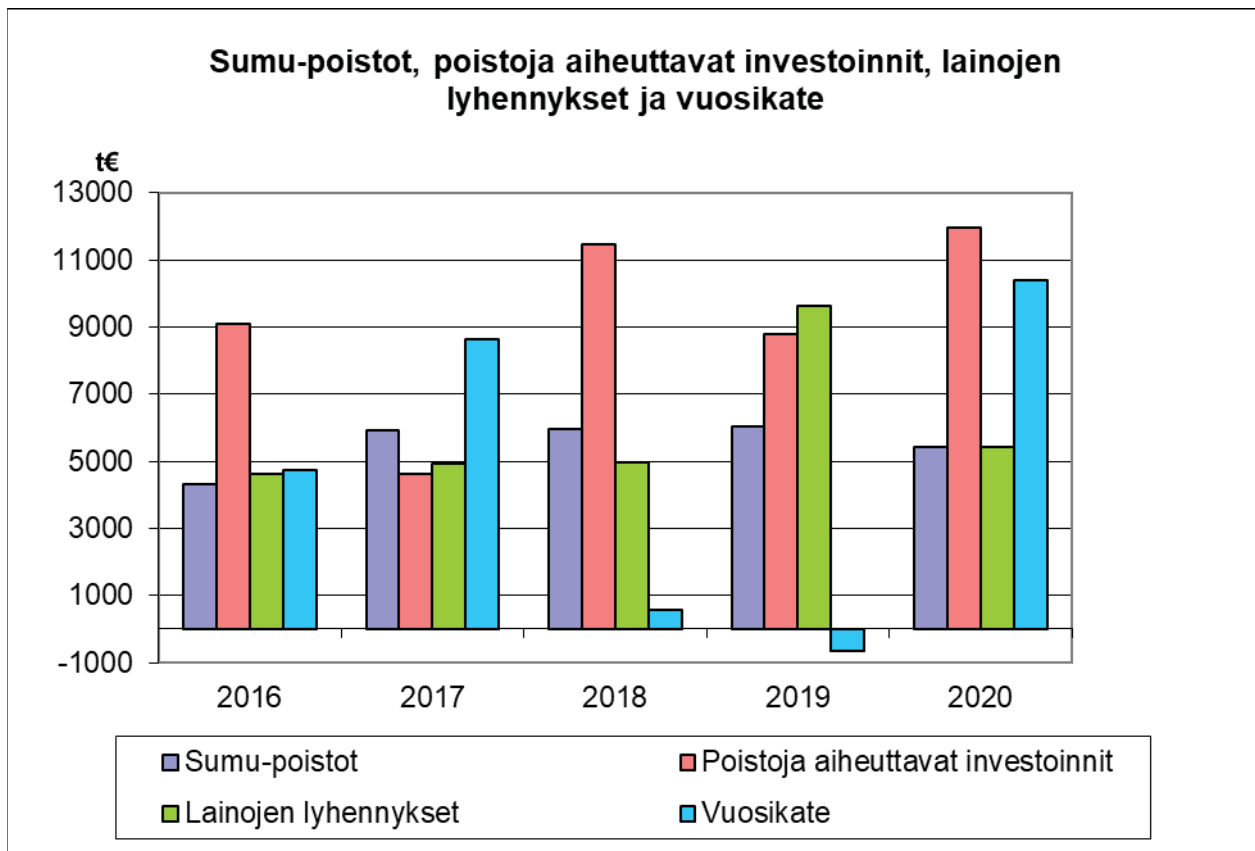
Suunnitelman mukaiset poistot olivat 5,4 miljoonaa euroa (6,0 milj. € v 2019). Tilinpäätökseen sisältyy myös 0,8 miljoonan euron kertapoistot. Tilikauden 2020 aikana lyhennettiin lainoja noin 5,4 miljoonalla eurolla (9,6 milj. €).

Kauhavan kaupungin vuosikatteen ja poistojen suhde on kehittynyt seuraavasti:

Vuosikate on riittänyt poistoihin vuosina 2016, 2017 ja 2020, eli perusolettamuksen mukaan Kauhavan kaupungin tulorahoituksen taso on ollut riittävä em. vuosina. Vuonna 2018 vuosikate kattoi ainoastaan 9,3 prosenttia poistoista, eli tunnusluvun arvo oli heikko. Vuoden 2019 tunnusluku on -8,0 eli negatiivinen, mikä tarkoittaa, että tunnusluku oli kriittisen heikko.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat tuloksenkäsittelyeriä. Ylijäämäinen tilikauden tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai liittää tilinpäätöstä seuraavan vuoden tilinpäätöksessä edellisiltä vuosilta kertyneeseen yli- tai alijäämään. Kauhavan kaupungin tilikauden tulos oli +4,4 miljoonaa euroa (-6,8 milj. euroa v. 2019). Rahastoja on purettu rahastojen käytön verran. Henkilökuntarahastoa on käytetty ja kartutettu sääntöjen mukaisesti ja rahaston pääoma 31.12.2020 oli noin 193.000 euroa. Ylijäämärahastojen varoilla ja investointivaruksella aikaisempina tilikausina toteutetuista investoinneista muodostettua poistoeroa on purettu suunnitelman mukaisiin poistoihin perustuen, jolloin ko. investoinnit eivät rasita kaupungin taloutta poistojen kautta tulevina vuosina. Tilikauden aikana muodostettiin toteutuneita ylijäämärahastoinvestointeja vastaava poistoero. Kun kertaluonteiset erät eliminoidaan, muodostuu toiminnalliseksi tulokseksi noin +0,1 miljoonaa euroa (-5,9 milj. euroa v. 2019).

Suunnitelman mukaisten poistojen, poistoja aiheuttavien investointien, lainojen lyhennysten ja vuosikatteen määrää kuvaavista pylväistä voidaan todeta, että poistoja aiheuttavien investointien määrä on vuotta 2017 lukuun ottamatta ollut vuosikatetasoa korkeampi. Vuonna 2018 vuosikatteen määrä oli täysin riittämätön kaikilla ao. mittareilla tarkasteltuna. Vuonna 2019 vuosikate oli negatiivinen, eli tulorahoitusta ei ollut laisinkaan käytettävissä poistojen kattamiseen, investointien rahoittamiseen eikä lainojen lyhennysten maksamiseen. Vaikka vuoden 2020 vuosikatteen taso oli erinomainen, ei se riittänyt kattamaan poistoja aiheuttavia investointeja.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

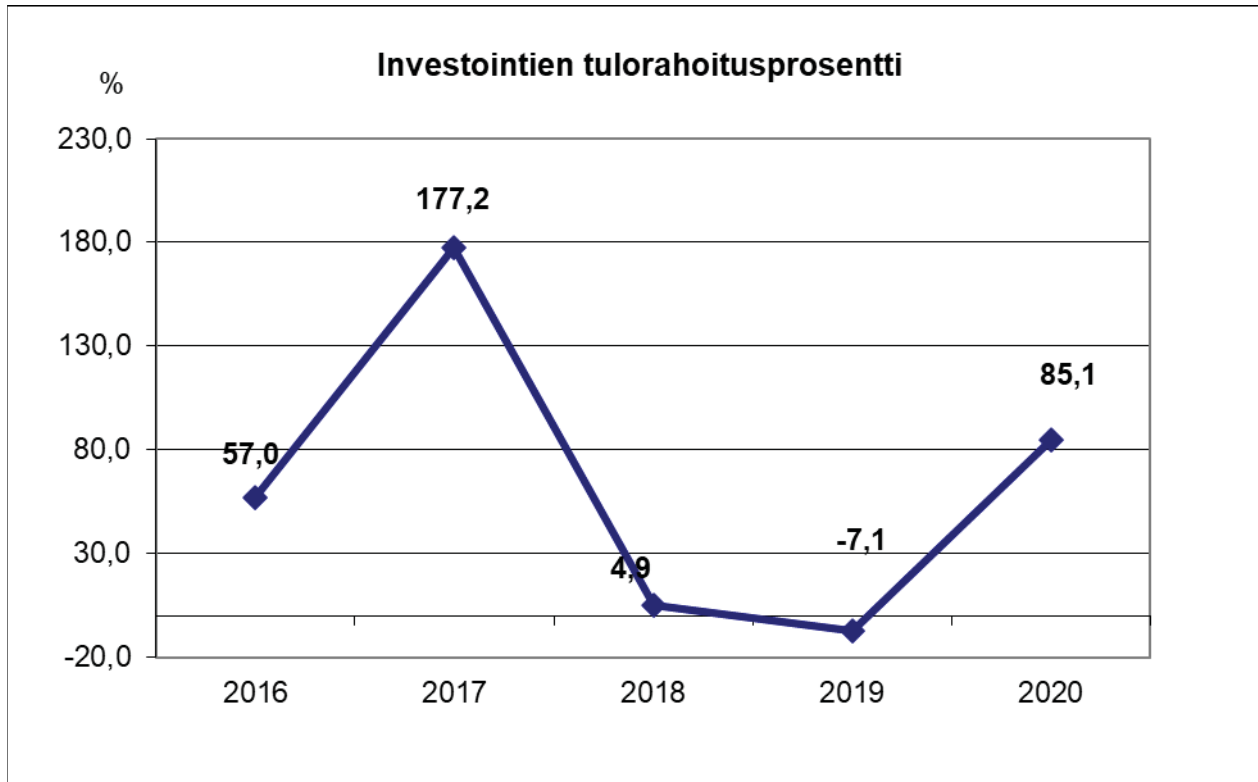
	2020	2019
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	10 383	-639
Satunnaiset erät, netto	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-4	134
Investointien rahavirta		
Investointimenot	12 385	9 351
Rahoitusosuudet investointeihin	183	393
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	110	133
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 713	-9 329
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	466	28
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	12 000	15 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	5 405	4 611
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 563	-5 053
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-7 340	5 400
Rahoituksen rahavirta	3 283	10 764
Rahavarojen muutos	1 570	1 435
Rahavarat 31.12.	17 899	16 329
Rahavarat 1.1.	16 329	14 894
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä (5) vuodelta, 1000 €	-22 215	-23 200
Investointien tulorahoitus, %	85,1 %	-7,1 %
Laskennallinen lainanhoitokate	1,29	-0,04
Kassan riittävyys, pv	51	46
Asukasmäärä	15 514	15 726

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta –tunnusluku tarkastelee investointien omarahoituksen toteutumista tilinpäätösvoodelta ja sitä edeltävältä neljältä vuodelta. Positiivinen kertymä ilmoittaa kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kas-

san vahvistamiseen. Negatiivinen kertymä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavarjoja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Tunnusluku ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulo-rahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulo-rahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadalla osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien tulo-rahoitusprosentti -tunnusluku on kehittynyt viisivuotiskaudella seuraavasti:

Vuonna 2020 tulo-rahoitus on laskennallisesti riittänyt kattamaan investoinnit 85,1 prosenttisesti. Kauhavan kaupungin nettoinvestointien määrä oli vuonna 2020 noin 12,2 miljoonaa euroa (8,7 milj. euroa v. 2019).

Vuoden 2019 tilinpäätöksestä alkaen on yhtenä tunnuslukuna esitetty laskennallinen lainanhoitokate. Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulo-rahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten ja korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Tulo-rahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi.

Vuonna 2020 Kauhavan kaupungin laskennallinen lainanhoitokate oli 1,29. Vuonna 2019 tunnusluvun arvo oli -0,04. Tulo-rahoitus riitti lainojen hoitoon vuonna 2020. Vuonna 2019 tunnusluvun arvo oli kriittisen heikko.

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku kertoo, monenko päivän kassastamaksut voidaan kattaa kunnan kassavaroilla. Kauhavalla tunnusluvun arvo vuonna 2020 oli 51 päivää, mikä tarkoittaa sitä, että kaupunki olisi selvinnyt kassavaroillaan yli 1,5 kuukauden maksuista, mikäli ao. aikana kaupunki ei olisi saanut tuloja. Kaupungin maksuvalmius on siis ollut hyvä. Vuonna 2019 kaikkien Suomen kuntien kassa riittävyyden keskiarvo oli 42 päivää ja Etelä-Pohjanmaan kuntien 28 päivää.

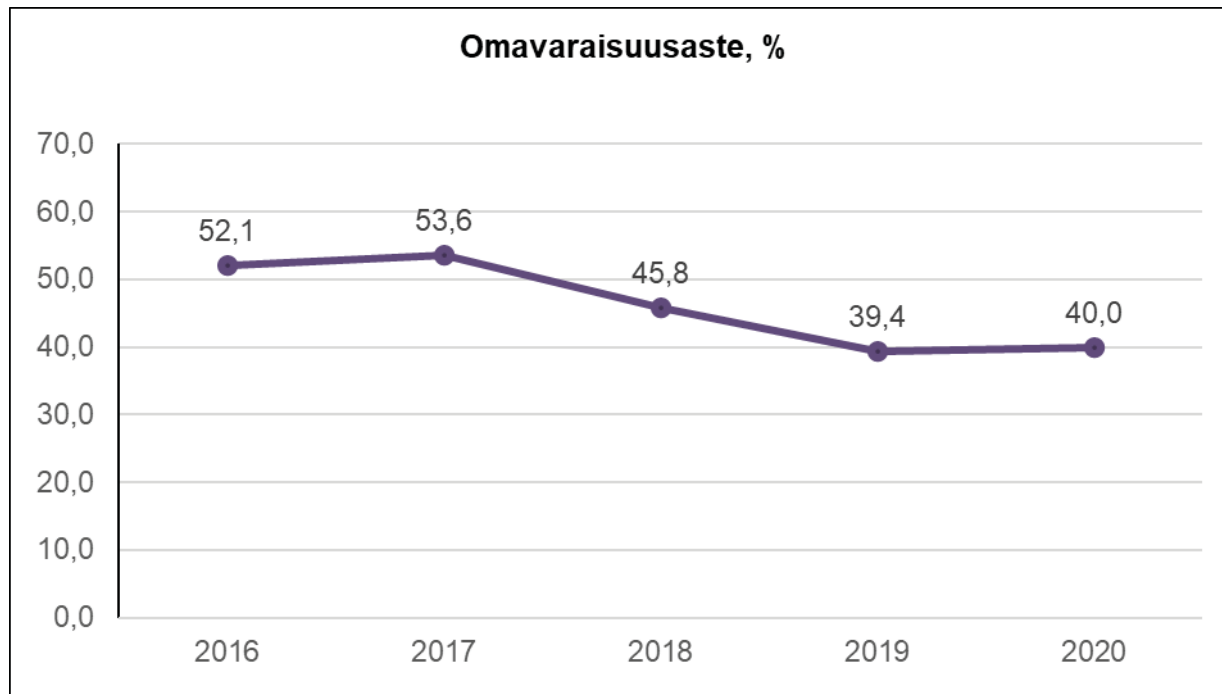
1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kaupungin rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2020	2019	VASTATTAVAA	2020	2019
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
A PYSYVÄT VASTAAVAT	98 449	92 934	A OMA PÄÄOMA	46 738	42 392
I Aineettomat hyödykkeet	1 966	2 140	I Peruspääoma	39 575	39 575
Tietokoneohjelmistot	110	129	II Muut omat rahastot	354	424
Muut pitkävaikutteiset menot	1 855	2 011	III Ed. tilikausien yli-/alijäämä	2 393	9 227
II Aineelliset hyödykkeet	74 840	68 688	IV Tilikauden yli-/alijäämä	4 415	-6 834
Maa- ja vesialueet	10 756	10 605	B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
Rakennukset	43 136	27 470	VARAUKSET	1 404	1 598
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15 216	15 931	Poistoero	1 404	1 598
Koneet ja kalusto	524	742	Vapaaehtoiset varaukset	0	0
Muut aineelliset hyödykkeet	163	163	C PAKOLLISET VARAUKSET	339	263
Ennakkomaksut ja keskener.hank.	5 045	13 776	Eläkevaraukset	157	172
III Sijoitukset	21 644	22 106	Muut pakolliset varaukset	182	91
Osakkeet ja osuudet	19 379	19 376	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	620	619
Muut lainasaamiset	2 264	2 730	Valtion toimeksiannot	0	0
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	150	150	Lahjoitusrahastojen pääomat	15	15
Valtion toimeksiannot	0	0	Muut toimeksiantojen pääomat	605	604
Lahjoitusrahastojen erityiskatt.	36	36	E VIERAS PÄÄOMA	71 510	66 997
Muut toimeksiantojen varat	114	114	I Pitkäaikainen vieras pääoma	55 485	49 202
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	22 012	18 785	Lainat rahoitus- ja vakuutuslait.	55 485	48 891
I Vaihto-omaisuus	19	27	Ostovelat	0	311
Muu vaihto-omaisuus	19	27	II Lyhytaikainen vieras pääoma	16 025	17 795
Ennakkomaksut	0	0	Lainat rahoitus- ja vakuutuslait.	8 135	4 572
II Saamiset	4 094	2 429	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Pitkäaikaiset saamiset	0	0	Saadut ennakot	369	348
Lainasaamiset	0	0	Ostovelat	2 663	7 541
Lyhytaikaiset saamiset	4 094	2 429	Muut velat	720	915
Myyntisaamiset	1 246	894	Siirtovelat	4 138	4 418
Lainasaamiset	2 042	915	VASTATTAVAA	120 611	111 869
Muut saamiset	794	615	TASEEN TUNNUSLUVUT		
Siirtosaamiset	12	5	Omavaraisuusaste, %	40,0 %	39,4 %
19 Rahat ja pankkisaamiset	17 899	16 329	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	58,5 %	58,3 %
Rahat	0	0	Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	6 808	2 393
Pankkisaamiset	17 899	16 329	Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	439	152
VASTAAVAA	120 611	111 869	Lainakanta 31.12., 1000 €	63 620	53 774
			Lainakanta 31.12., €/as.	4 101	3 419
			Lainat ja vastuut 31.12, 1000 €	65 298	55 692
			Lainat ja vastuut, €/as	4 209	3 541
			Lainasaamiset, 1000 €	2 264	2 730
			Asukasmäärä	15 514	15 726

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 prosenttia.

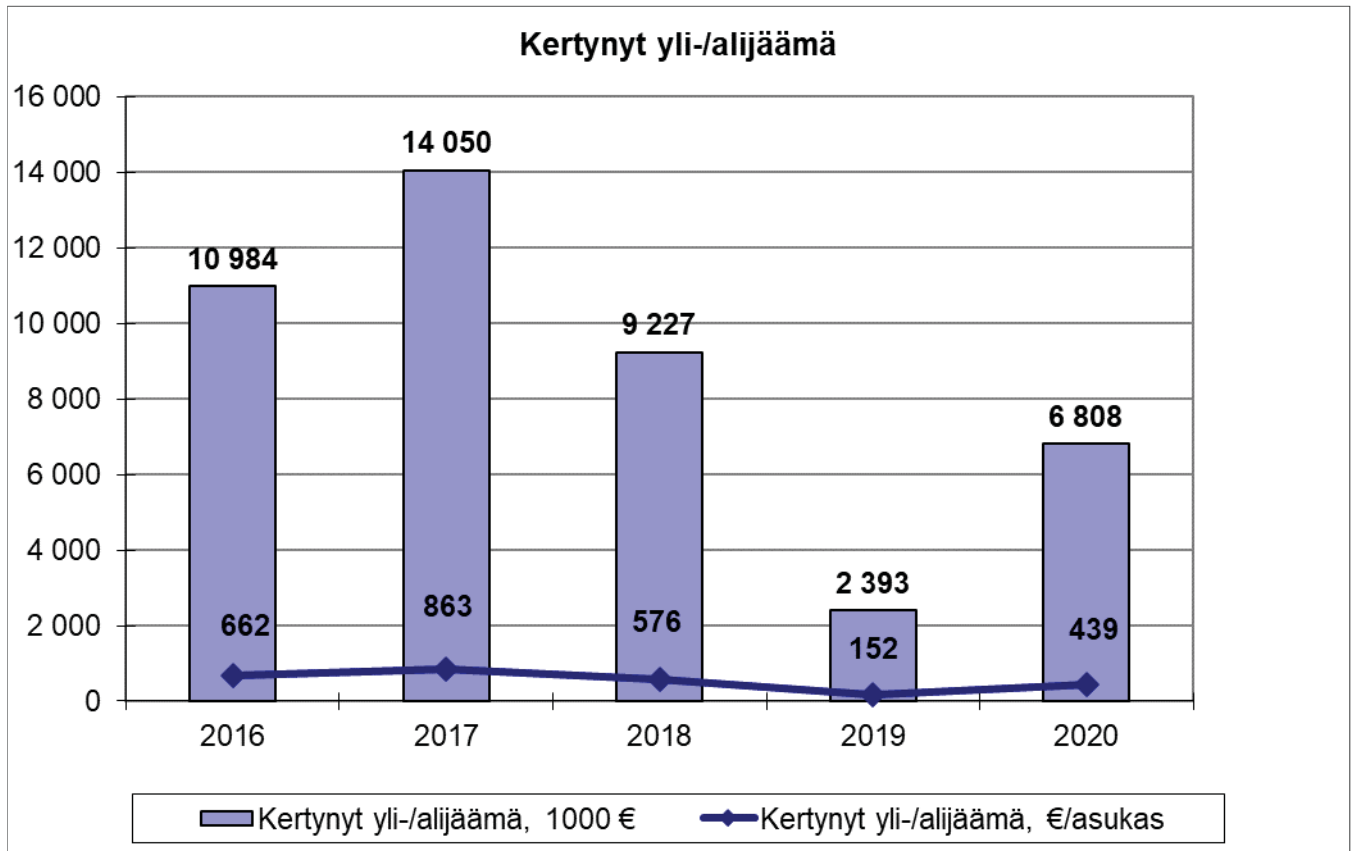
Kauhavan kaupungin omavaraisuusaste on ollut kohtuullisella tasolla vuoteen 2017 saakka. Vuodesta 2018 alkaen omavaraisuusaste on ollut alle 50 prosenttia, mitä pidetään kohtuullisen tason rajana. Vuonna 2019 kaikkien kuntien keskimääräinen omavaraisuusaste oli 57,9 prosenttia Etelä-Pohjanmaan kuntien keskiarvon ollessa 41,6 prosenttia. Kauhavan tunnusluku heikkeneminen vuoden 2020 hyvästä tuloksesta huolimatta lainamäärän nopean kasvun johdosta.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Vuonna 2019 kuntien keskimääräinen tunnusluvun arvo oli 62,0 prosenttia, eli Kauhavan kaupungin suhteellinen velkaantuminen on vuoden 2020 lopussa hieman valtakunnan keskiarvoa alhaisempi tunnusluvun arvon ollessa 58,5 prosenttia.

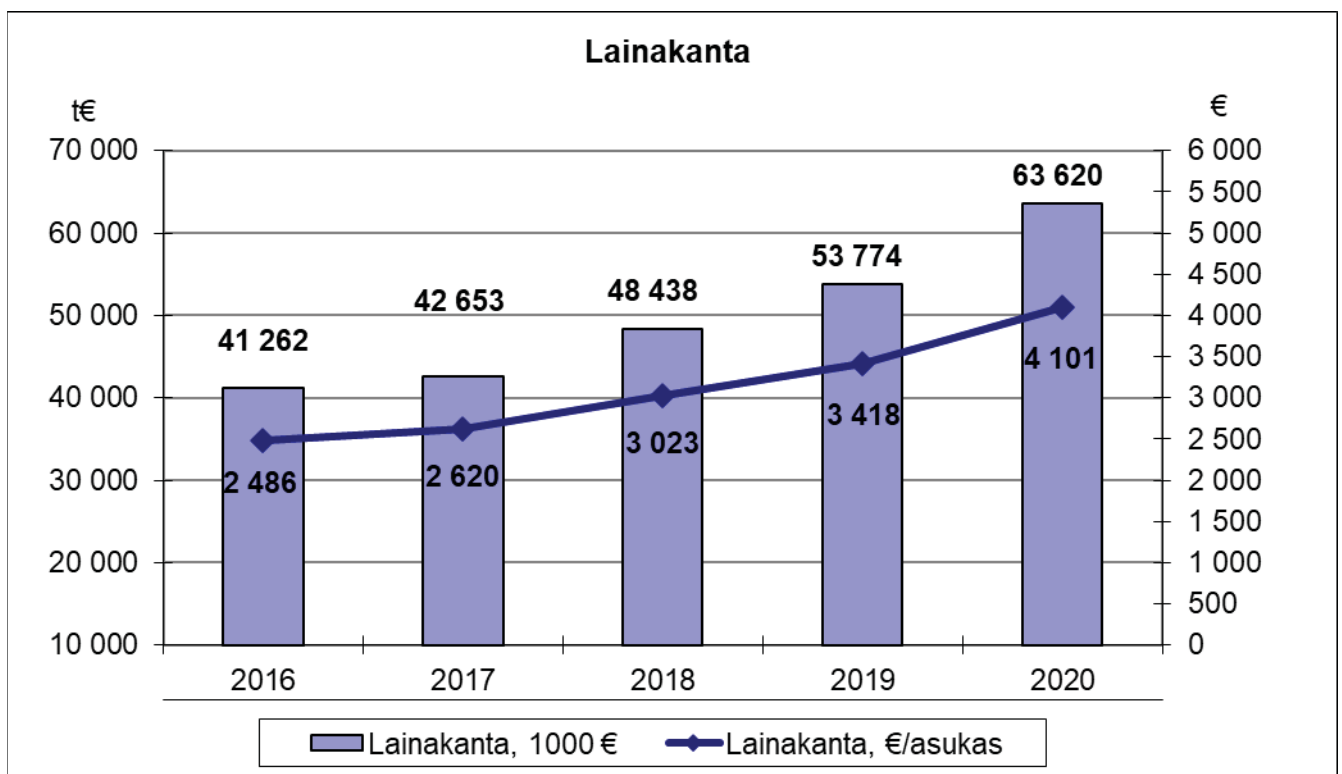
Vuodesta 2019 alkaen tilinpäätöksessä on esitetty tunnusluvut Lainat ja vuokravastuut 31.12. (1000 €) ja Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas. Tunnusluku saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko kertynyttä alijäämää on katettavana tulevina vuosina. Kauhavan kaupungin talouden liikkumavaraa kuvaavat tunnusluvut ovat kehittyneet vuodesta 2016 alkaen seuraavasti:

Kauhavan kaupungin taseessa on n.6,8 miljoonan euron ylijäämäpuskuri. Kunnittainen vertailu on mahdollista asukasta kohden lasketun kertyneen yli-/alijäämän puitteissa. Kauhavan kaupungilla on kertynyttä ylijäämää 439 euroa/asukas. Vuonna 2019 kaikkien kuntien keskimääräinen asukaskoh-
tainen taseen kertynyt ylijäämä oli 2.025 euroa ja Etelä-Pohjanmaan kuntien 412 euroa.

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa ja lainasaamisilla pysyviin vastaaviin merkityjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen. Kauhavan kaupungin lainakanta on noussut viidessä vuodessa 22,3 miljoonalla eurolla (+54,2 %). Kuntien välinen vertailu on mahdollista asukaskohtaisen lainamäärän puitteissa. Kauhavalla asukaskohtainen lainamäärä oli vuoden lopussa 4.101 euroa. Lainamäärä on noussut tarkastelukaudella 1.615 eurolla/asukas. Vuonna 2020 kuntien Suomen kuntien keskimääräinen asukaskohtainen lainakanta oli ennakkotiedon mukaan 3.478 euroa. Etelä-Pohjanmaan kuntien keskimääräinen lainakanta vuonna 2019 oli 4.313 euroa. Kauhavan lainakanta on siis ollut keskimääräistä pienempi, mutta saavuttanut vuonna 2018 valtakunnallisen keskiarvon. Vuonna 2020 lainakanta on jo selvästi keskimääräistä korkeampi. Taloussuunnitelman mukaan kaupungin lainakannan kasvu taittuu vuonna 2023.

1.5 Kokonaistulot ja –menot

Kokonaistulot ja –menot –laskelma on laadittu tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta. Se sisältää ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat.

KUNNAN KOKONAISTULOT JA -MENOT

TULOT	1 000 €	%	MENOT	1 000 €	%
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	9 854	7,1	Toimintakulut	111 340	86,1
Verotulot	54 372	39,3	- Valmistus omaan käyttöön	-97	-0,1
Valtionosuudet	57 283	41,5	Korkokulut	289	0,2
Korkotuotot	57	0,0	Muut rahoituskulut	36	0,0
Muut rahoitustuotot	385	0,3	Satunnaiset kulut		
Satunnaiset tuotot	0	0,0	Tulorahoituksen korjaukset		
Tulorahoituksen korjaukset			+/- pakoll. varausten muutos	-76	-0,1
- Pysyvien vastaavien	-80	-0,1	- käyttöom. myyntitappio	0	0,0
hyödykkeiden luovutusvoitot			Investoinnit		
Investoinnit			Käyttöomaisuusinvestoinnit	12 385	9,6
Rahoitusosuudet	183	0,1	Rahoitustoiminta		
Pysyvien vastaavien hyöd.luov.tulot	110	0,1	Antolainasaam. lisäykset	0	0,0
Rahoitustoiminta			Pitkäaik. lainojen vähennys	5 405	4,2
Antol.saam.vähennys	466	0,3	Lyhytaik. lainojen vähennys	0	0,0
Pitkäaik. lainojen lisäys	12 000	8,7	Oman pääoman vähennykset	0	0,0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	3 563	2,6			
Oman pääoman lisäykset	0	0,0			
Kokonaistulot yhteensä	138 193	100,0	Kokonaismenot yhteensä	129 284	100,0

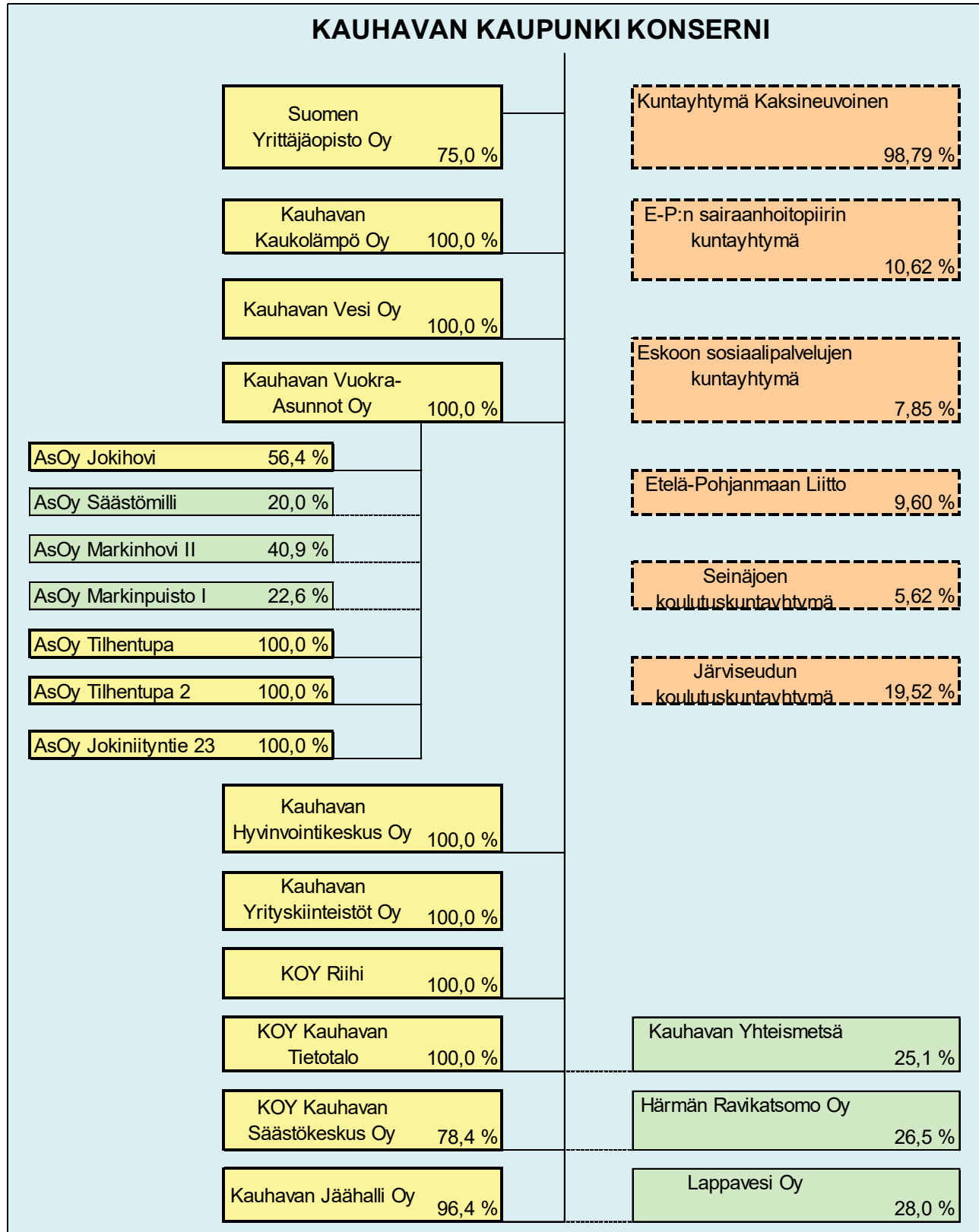
Täsmäytys:

Kokonaistulot - Kokonaismenot = 138 193 - 129 284 = 8 910

Muut maksuvalmiuden muutokset - Rahavarojen muutos = [-7 340] + [1 570] = 8 910

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Konsernirakenne

Konsernin toiminnan ohjaus

Kauhavan kaupungissa on vuodesta 2015 alkaen toiminut kaupunginhallituksen alainen konserni- ja henkilöstöjaosto, joka vastaa konserniohjauksesta. Kaupunginvaltuusto on 29.5.2017 päivittänyt hallintosäännön ja konserniohjeen. Konserniohje muodostaa puitteet konsernin toiminnan ohjaukselle. Tytäryhteisöjen toimielimissä on kaupungin edustajina lähinnä luottamushenkilöitä, joita jaosto ja kaupungin johto on tarvittaessa ohjeistanut ennen tytäryhteisöjen kokouksia.

Kuntayhtymien osalta kaupunginhallituksen on tarvittaessa mahdollista ohjeistaa yhtymävaltuutettuja tai yhtymähallituksen jäseniä kaupungin kannan mukaisesti ratkaisuihin. Kaupunginjohtajalla on oikeus olla läsnä Kuntayhtymä Kaksineuvoisen yhtymähallituksen kokouksissa.

Konsernin rakennetta on kuntaliitoksen jälkeisinä vuosina tiivistetty yhtiöiden sulautumisilla, ja joitakin fuusioita on vielä harkittu toteutettavaksi. Yritystilayhtiöiden osalta fuusioiteja ei ole ollut mahdollista toteuttaa kaikilta osin, koska yhtiöiden omistamissa tiloissa toimivien yritysten kanssa on tehty lunastuslausekkeellisia yritystilasopimuksia. Rakenteen tiivistäminen on tehostanut konserniohjausta. Tytäryhtiöitä on kehoitettu järjestämään taloushallintopalvelut yhteistyössä kaupungin kanssa.

Konsernin toimintaa on ohjattu myös talousarviossa asetetuilla tavoitteilla. Niiden toteutumista tarkastellaan luvussa 2.1.2.

1.6.2 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Suomen Yrittäjäopisto Oy

Toiminnan kehitys

Haastavan taloustilanteen vuoksi Suomen Yrittäjäopisto Oy:ssä toteutettiin tammikuussa 2020 suunnitelman mukaisesti tuotannollisista ja taloudellisista syistä yhteistoimintamenettely työvoiman käytön vähentämiseksi. Työn tarjoamisedellytysten heikentymisen ja työn vähenemisen vuoksi päätettiin yhteistoimintaprosessin perusteella irtisanoa 5 henkilöä. Toiminnan tehostamiseksi ja toimintaedellytysten turvaamiseksi organisaatorakennetta muutettiin siten, että kuuden koulutustiimin sijasta jatkossa organisoidutaan hallinnollisesti neljään koulutustiimiin. Talouden tasapainottamiseksi käytiin toiset, koko henkilöstön kahden viikon lomautukseen liittyvät yhteistoimintaneuvottelut ajalla 30.3. – 8.4.2020. Henkilöstötoimenpiteiden säästövaikutukseksi arvioitiin noin 200.000 euroa vuonna 2020 ja noin 500.000 euroa vuonna 2021.

Covid-19 koronaepidemian seurauksena Suomen Yrittäjäopistossa siirryttiin lähes kokonaan etätöihin. Pääosa Suomen Yrittäjäopiston koulutuksista siirrettiin verkkoympäristöön toteutettavaksi. Työvoimakoulutuksia ja yritysten rekrytointikoulutuksia jouduttiin siirtämään.

Yrityskohtaiset koulutukset käynnistyivät kesällä ja jatkuivat alkusyksystä. Epidemian toinen aalto alkoi syksyllä ja tässä tilanteessa on erittäin vaikea nähdä kokonaiskuvaa koulutusten kysynnästä vuonna 2021.

Suomen Yrittäjäopisto Oy:n nykyinen strategia on laadittu vuosille 2019 – 2021. Voimakkaat muutokset ammatillisen koulutuksen kentässä ja kaikki yllättänyt koronaepidemia loivat tarpeen tarkastella opiston strategiaa kesken kauden. Tämän strategian päivitystyön tavoitteena oli reagoida nopeasti toimintaympäristön ennakoimattoman voimakkaisiin muutoksiin.

Strategia ja sen tavoitteet on laadittu seuraavaksi kolmivuotiskaudeksi 2020 – 2023. Strategiassa kaiken keskiöön on nostettu asiakas. Strategian toteutumista arvioidaan vuosittain ja tehdään tarvittaessa muutoksia tavoitteisiin.

Kauhavan kaupunginhallitus hyväksyi 13.1.2020, että Teuvan kunta ostaa Teak Oy:ltä Suomen Yrittäjäopisto Oy:n osakkeet ja tulee toiseksi osapuoleksi yhtiön osapuolena Kauhavalla 26.6.2018 allekirjoitettuun osakassopimukseen Kauhavan kaupungin kanssa. Teuvan kunnasta tuli 9.9.2020 toteutetun osakekaupan myötä Suomen Yrittäjäopisto Oy:n osakas.

Suomen Yrittäjäopisto toimii kaikissa toimipisteissään vuokratiloissa. Lisäksi yrittäjäopisto vuokraa lyhytaikaiseen koulutustoimintaan tarvittavat tilat.

Koulutukset

Tutkintoihin johtavissa koulutuksissa vuosi 2020 oli erittäin hyvä. Suoritettujen tutkintojen määrä oli 727. Tutkintojen määrä ylittää tavoitteen. Tulosten perusteella yrittäjäopisto tulee saamaan laskennallisen suoritusrahoituksen täysimääräisenä.

Vuoden 2020 toteutettu opiskelijamäärä nousi kokonaisuudessaan 862 opiskelijavuoteen, mikä ylittää reilusti tavoitteen. Työvoimakoulutusten osuus kokonaisuudesta oli 142 opiskelijavuotta, kun tavoite oli 174. Kokonaisuudessaan kertymä nousi korkeaksi suosittujen verkkototeutusten ansiosta, vaikka vuosi oli olosuhteiltaan hyvin erikoinen. Kertymä osoittaa sen, että SYO:n koulutuksilla on erittäin hyvä vetovoima. SYO ei kykene ottamaan kaikkia opiskelijoita sisään, koska rahoitus rajoittaa toimintaa.

Yrittäjäopisto vahvisti valtakunnallista asemaansa johtavana yrittäjätutkintojen toteuttajana. Mikro- ja pk-yritysten yrittäjäkoulutuksia toteutetaan laajasti kaikilla eri rahoitusmuodoilla. Pk-yritysten koulutukset siirrettiin suurelta osin verkkoon ja esimies- sekä johtamisen koulutukset ovat lisääntyneet. Koulutusyhteistyö Suomen Yrittäjien kanssa kehittyi hyvin.

Liiketoimintaosaamiseen ja henkilöstöhallintoon liittyvien koulutusten erittäin hyvä kysyntä jatkui ja ohjelmien toteuttaminen jatkui totuttuun tapaan verkossa. Kaupan alalla on toteutettu merkittäviä yrityskohtaisia valmennuksia.

Maatilojen verkkokoulutukset myös lisääntyvät. Erityisesti liiketoimintaosaamiseen ja talouden hallintaan liittyvät verkkototeutukset olivat suosittuja. Maatilojen sidosryhmien koulutuksilla on ollut hyvä kysyntä ja yhteistyötä on tehty aikaisempaa tiiviimmin. Suomen Yrittäjäopisto on aktiivisesti mukana tulevaisuuden maatalousalan koulutusten kehitystyössä Luonnonvarakeskuksen hallinnoimassa AgriHub-verkostossa.

Kädentaitojen koulutukset kokivat muodonmuutoksen. Opiskeluohjelmiin saatiin lisää joustavuutta useiden aloitusten ja valinnaisuuksien muodossa. Verkko-opiskelu on tuotu mukaan jokaiseen koulutusohjelmaan. Yrittäjäyhteyksien opintoja yhdistetään jatkossa myös puu-, sisustus- ja vaatetusalan koulutuksiin.

Teknologiakoulutukset painottuvat cad- ja cam-verkkokoulutuksiin sekä robotiikkaan. ICT-koulutukset puolestaan keskittyvät datanomin tutkintoon verkossa. Uusia avauksia on tehty automaation ja robotiikan yhdistelmäkoulutuksissa.

Työvoimakoulutuksissa SYO onnistui poikkeusoloissa hyvin. Koronaepidemian alkaessa keväällä, tapahtui erityisesti työvoimakoulutusten aloitusten siirtymistä. Sopivien työssäoppimispaikkojen löytäminen vaikeutui epidemian myötä merkittävästi. Työvoimakoulutusten osalta toimintatapoja uudistettiin ja koulutusten kannattavuutta saatiin merkittävästi parannettua. Työvoimakoulutuksissa aloi-

tettiin Uudelle uralle -palvelu, josta odotetaan kustannustehokasta tapaa toteuttaa osa työvoimakoulutuksista. Opiskelijavuosikertymä jäi hieman tavoiteltua pienemmäksi aloitusten siirtymisen vuoksi. Työvoimakoulutukset edustavat volyymiltaan neljännessä yrittäjäopiston valtionosuudella tehtävistä koulutuksista.

SYO saavutti liikevaihtotavoitteensa TEM:n hallinnoimassa yhteishankinta- ja rekry-koulutuksissa. TEM:n kilpailutetut tarjouspyynnöt ovat merkittävästi vähentyneet, mutta muutamia koulutustarjouksia hyväksyttiin. Puu- ja verhoilualan yrityskohtaiset rekrytointikoulutukset vietiin läpi koronatilanteesta huolimatta. teknologian koulutuksiin on kehitetty uutta verkkopohjaista koulutusmallia, jonka avulla teknologiakoulutusten kysynnän uskotaan pysyvän hyvänä jatkossakin.

Ulkopuolisten oppisopimusten määrä on edelleen vähentynyt. Reformin myötä valtakunnallisesti toteutettavan tutkintokoulutuksen toteuttaminen on vaikeutunut.

Kansainvälistä tutkintokoulutusta toteutettiin osakeyhtiö OEP:n kautta. Suomen Yrittäjäopistolla on OKM:n myöntämä koulutusviennin pilottilupa yrittäjyysalan tutkinnoille.

Koulutus- ja kehityshankkeet ovat osa yrittäjäopiston arkea. Suomen Yrittäjäopistolle rahoitusta Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) ovat myöntäneet Leader Aisapari, Leader Liiveri, Leader Suupohja, Leader Pirityiset, Etelä-Pohjanmaa ELY-keskus sekä Keski-Suomen ELY-keskus.

Taloudellinen tilanne

Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) myönsi Suomen Yrittäjäopistolle vuonna 2020 rahoitusta yhteensä 5.569.269 euroa.

Tilikauden tulos oli erinomainen +875.714 euroa. Tuloksen muodostumiseen vaikuttivat erityisesti alkuvuoden henkilöstöpäätökset, omat toimet koulutusten kannattavuuden, omat toimet koulutusten kannattavuuden parantamiseksi, Opetus- ja kulttuuriministeriön loppuvuoden aikana myöntämät lisärahoitukset ja kulujen ennakoitua suurempi lasku koronan aiheuttamien toimintatapojen muutoksen myötä. Koronaepidemian vaikutus näkyi erityisesti budjetoitua pienempinä matkakuluina (-51,8 %), koulutustilojen vuokratuloina (-21,6 %). Toimintatapojen muutos ja koulutusten kannattavuustarkastelun parantuminen heijastuivat ulkopuolisten palvelujen (-36,9 %) ja liiketoiminnan muiden kulujen (-21,6 %) budjetoitua pienempiin kertymiin. Erinomainen taloudellinen tulos ei olisi ollut mahdollista ilman henkilöstön ahkeraa työskentelyä ja hyvää osaamista verkkokoulutusten toteuttamisessa.

Alv-kompensaation tulosvaikutus pienentyi edellisvuodesta ollen -28.065 euroa ja luottotappioita kirjattiin kaikkiaan -27.295,15 euroa. Koneiden ja kaluston sekä opetusvälineiden poisto-ohjelmaa muutettiin, minkä johdosta tilinpäätöksen tehtiin kirjanpitoarvojen -152.419,42 euron alaskirjaus.

Riskit

Asiakasnäkökulmasta merkittävänä riskinä voidaan pitää organisaation kykyä reagoida nopeasti toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin. Tärkeää olisi säilyttää kilpailukykyinen asema ja erottuminen muista toimijoista. Kilpailun kiristyessä myynnin ja asiakashankinnan tehokkuuteen liittyy myös merkittävä riski. Asiakashankintaa tehdään merkittävässä määrin sosiaalisen median eri kanavien ja googleoptimoinnin avulla. Henkilökohtaisen myyntityön merkitys kasvaa markkinaehtoisien koulutuksen osalta.

Osaava henkilöstö muodostaa koko toiminnan perustan. henkilöriskinä on asiantuntijuuteen liittyvän ydinosaamisen kaventuminen tai häviäminen jopa kokonaan mm henkilömuutosten myötä. Henki-

löstömuutoksissa on riskinä myös asiakaskunnan menettäminen, mikä hieman realisoitui vuodenvaihteessa puualan yrityskohtaisten koulutusten kohdalla. Tarvitaan henkilöstön strateginen osaamisen kehittämissuunnitelma ja varahenkilöjärjestelmä. Henkilöstön eläköitymiseen tulee myös valmistautua riittävän ajoissa.

Rahoituksen ennakoitavuuteen liittyy merkittävä taloudellinen riski. Valtionrahoitusosuuden (VOS) määrä on vahvistunut ja sitä voidaan ennakoida luotettavammin kuin muista rahoituslähteistä saatava rahoitus. Yrittäjäopiston kaikkien toimintojen tulisi olla kaikilta osiltaan kattavaa ja toiminnan tulosten riittävällä tasolla. Tuleva työehtosopimuksen muutos tulee aiheuttamaan lisäkustannuksia nykyiseen verrattuna. Uudistusten jälkeen vuokrasopimusten sitoumukset eivät enää aiheuta merkittävää riskiä.

Toiminnalliset riskit ovat vähäiset. Yrittäjäopistolla on vuoden 2020 tammikuussa uudistettu organisaatio ja johtamismalli, joka on osoittanut toimivuutensa. Koulutus- ja muun toiminnan prosessit on juuri sertifioitu. Verkkokoulutusten voimakas lisääntyminen, yhteistyön parantuminen ja toimintatapojen muutokset ovat alentaneet toiminnallisia riskejä merkittävästi.

Koulutuspoliittinen sääntely ja ammatillisen koulutuksen tulevaisuuden kehityslinjaukset aiheuttavat toiminnallista epävarmuutta Suomen Yrittäjäopiston kaltaiselle erikoistuneelle valtakunnalliselle koulutuksen järjestäjälle. Ammatillisen koulutuksen kehityslinjauksissa on ollut vahva alueellinen näkökulma.

Ulkoisen valvonta on järjestetty toimivasta johdosta riippumattomaksi. Ulkoista valvonnasta vastaavat tilintarkastaja ja laatu-johtamisjärjestelmän (ISO9001:2015) sertifioijan nimeämä ulkoinen auditoija.

Sisäisestä valvonnasta vastaa rehtori. Riskienhallintaa arvioidaan säännöllisesti johdon katselmuksissa. Esimiehet huolehtivat omalta osaltaan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta omalla vastualueellaan. Sisäinen auditointiryhmä toimii standardin mukaisesti toiminnan riskien ja lainmukaisuuden sisäisenä valvojana.

Kauhavan Vuokra-asunnot Oy

Kauhavan kaupunki omistaa yhtiön koko osakekannan. Yhtiön toimialana on vuokra-asuntojen omistaminen, rakennuttaminen ja hankkiminen. Se omistaa neljällä eri alueella yhteensä 945 vuokra-asuntoa yhteispinta-alaltaan 51.108 m² sekä muita vuokrattavia tiloja 3.509 m² esimerkiksi hoivakoti, päiväkotia ja päivätoimintakeskus. Vuokra-asuntojen käyttöaste laski edelleen hiukan ja on nyt 81 prosentin tasossa.

Liikevaihtoa kertyi 4.544.848 miljoonaa euroa, jossa laskua 194.531 euroa (4,1 %) vuoteen 2019 verrattuna.

Henkilöstökulut laskivat 15 % ollen nyt 382.009 euroa. Kiinteistöjen hoitokuluja kertyi yhteensä 2.802.534 euroa, joka on 139.457 euroa vähemmän kuin 2019. Kiinteistöjen korjaamiseen käytettiin 603.336 euroa.

Rahoituskulut kasvoivat 4.512 euroa viime vuodesta, ollen yhteensä 362.594 euroa. Perinteiset korkokulut olivat edelleen laskussa mutta emoyhtiölle maksettavat takausprovisiot nousivat 77.700 euroon.

Tilikautena tehdyt poistot olivat yhteensä 832.737 euroa.

Asuntokannan vähentämisestä syntyi purkukustannuksia 37.076 euroa.

Tilikauden voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja 120.766 euroa.

Tilikauden voitto verojen ja 115.000 euron asuintalovarauksen jälkeen 5.785 euroa.

Kauhavan Vuokra-asunnot Oy:llä on neljä tytäryhtiötä: Asunto Oy Tilhentupa I ja II sekä As Oy Kauhavan Jokiniityntie 23 (kaikki 100 %) sekä Asunto Oy Kauhavan Jokihovi (56,4 %).

Kauhavan Yrityskiinteistöt Oy

Kauhavan kaupunki omistaa yhtiön koko osakekannan. Yhtiö hallinnoi konsernin teollisuustoimitiloja. Vuokrattavia tiloja on yhteensä 35.750 m² tilat jakaantuvat kahdeksaan eri kohteeseen: Tuomisentie 16, Kuoppalantie 12, Viitaväylä 11, Yrittäjätie 25, Opastie 12, Kankaantie 563, Kuparikuja 8 ja Leipomonkuja 7.

Tilojen käyttöaste vuorattavien neliöiden suhteen on 90 % ja vuokratulojen suhteen 95 %. Opastie 12 hallin vuokrasopimus on päätynyt 2019 lopussa ja vastuu tontit siivouksesta on vuokralaisen konkurssin myötä siirtynyt yhtiölle. Tontin siivous on saatu päätökseen 2021 tammikuussa.

Liikevaihtoa kertyi 1.371.112 euroa (1.386.447 euroa v. 2019). Kiinteistön hoitokulut laskivat 9%, kulut olivat yhteensä 454.833 euroa. Rahoituskulut nousivat hieman ja rahoitustuotot laskivat. Rahoitustuotot ja –kulut olivat yhteensä 169.680 euroa (149.096 euroa v. 2019). Koronatilanteesta johtuen kahta yritystilasopimuksen mukaista pääomavuokraerää siirrettiin ja siirretyt tulot aiheuttivat tappiollisen tuloksen. Tilikauden tulos suunnitelman mukaisten poistojen 845.987 euroa (680.887 euroa v. 2019) jälkeen oli tappiollinen – 101.728 euroa (+34.639 euroa v. 2019).

Omistajaohjauksen mukaisesti, liikevaihtoa menettäneille vuokralaisille, on annettu vuokriin korotonta maksuaikaa.

Koronatilanteen johdosta siirretyt pääomavuokraerät eivät vaikuttaneet yhtiön rahoitusasemaan, koska kyseisien lainojen eriin on neuvoteltu lyhennysvapaat.

Kauhavan Hyvinvointikeskus Oy

Kauhavan kaupunki omistaa yhtiön koko osakekannan. Vuonna 2020 Hyvinvointikeskus on suunniteltu ja rakentaminen kilpailutettu. Hankkeen kokonaisurakasta on allekirjoitettu urakkasopimus 23.12.2020. Rakennustyöt alkoivat tammikuussa 2021 ja kohde valmistuu elokuussa 2022.

Kiinteistö Oy Kauhavan Tietotalo

Kauhavan kaupunki omistaa yhtiön koko osakekannan. Yhtiön päätarkoituksena on hallinnoida toimitilaa, joka on vuokrattu yksityiselle yritykselle. Kiinteistön hoito ja ylläpito on vuokralaisen vastuulla. Sopimukseen sisältyy lunastuslauseke yhtiön osakkeisiin.

Yhtiön liikevaihto oli 81.390 euroa (78.489 euroa v. 2019) ja tulos 63.941 euron poistojen jälkeen 4.733 euroa (5.790 euroa v.2019).

Tilikauden voiton jälkeen yhtiön 2015 vuonna menetetyistä omasta pääomasta on palautunut yli puolet. Osakepääoma on 16.818,79 euroa. Tilikauden alussa omat pääomat olivat 6.528 euroa ja tilikauden voiton jälkeen omat pääomat ovat 11.261,78 euroa.

Kiinteistö Oy Riihi

Kauhavan kaupunki omistaa yhtiön koko osakekannan. Kiinteistö Oy Riihi on solminut kiinteistöstä vuokrasopimuksen 1.7.2018 alkaen. Uusi vuokralainen jatkoi viljan kypsentämistä Botnia Grain Oy:n konkurssipesältä ostamalla laitteistolla.

Yhtiön liikevaihto oli 36.950 euroa (35.750 euroa v. 2019) ja poistot 26.040 euroa. Tilikauden tulos oli tappiollinen – 412 euroa.

Nykyinen vuokrasopimus on päätymässä 31.12.2021 ja vuokralainen ei ole jatkamassa sopimusta.

Kiinteistö Oy Riihi on pystynyt huolehtimaan taloudellisista velvoitteistaan kaupungin myöntämän kassalainan turvin.

Kiinteistö Oy Kauhavan Säästökeskus

Kauhavan kaupunki omistaa 78,4 prosenttia yhtiön osakekannasta. Kaupunki on vuokrannut omistamiensa osakkeiden hallintaan oikeuttavat tilat hotelli- ja ravintolatoimintaan. Yhtiön omistamat tilat ovat merkittävän peruskorjauksen tarpeessa. Kiinteistöstä laaditun kuntoarvion mukaan kymmenen vuoden aikana toteutettavien korjaustarpeiden kustannusarvio on noin 3,2 miljoonaa euroa.

Kiinteistöyhtiön yhtiökokouksessa 26.6.2019 on päätetty esittää Kauhavan kaupungille kaava-muutoksen tekemistä sen mukaisesti, että kiinteistöyhtiön omistamalle tontille on mahdollista rakentaa viisikerroksinen asuin/liikerakennus.

Yhtiön tuotot muodostuvat osakkeen omistajilta perityistä yhtiövastikkeista. Tilikauden 2020 voitto oli 14.256,80 euron suuruisten poistojen jälkeen 23,15 euroa ja taseen rahoitusasema tilanteen 31.12.2020 mukaan ylijäämäinen yhteensä 31.821,42 euroa. Lisäksi yhtiöllä on käytettävissään pankkitiliin liitetty 30.000 euron suuruinen luottolimiitti. Kiinteistöyhtiön riskit liittyvät sen omistaman rakennuksen kuntoon ja siihen miten pitkään kiinteistö saadaan kohtuullisilla korjauskustannuksilla pidettyä siinä kunnossa, että talossa voidaan toimia.

Kauhavan Jäähalli Oy

Kauhavan kaupunki omistaa 96,4 prosenttia yhtiön osakekannasta. Yhtiö omistaa jäähallikiinteistön ja myy jäähallipalveluja seuroille ja yhteisöille.

Vuonna 2020 jäähalli vuokrasi 1.085 tuntia jääaikaa (edellisellä kaudella 1.160 tuntia). Hallin käyttö vähenee edelleen.

Kauhavan kaupunki maksoi vuonna 2020 yhtiölle avustusta pääomakuluihin 86.939 euroa (81.321 euroa v. 2019). Yhtiö peri hallin käyttäjiltä 103 euron tuntimaksun.

Yhtiön liikevaihto oli 102.261 euroa (112.249 euroa v. 2019). Muut tuotot huomioiden tuloja yhteensä 189.201 euroa (198.370 euroa v. 2019).

Liiketoiminnan kuluja yhteensä 144.544 euroa (149.375 v. 2019) ja rahoituskuluja 6.537 euroa (6.646 euroa v. 2019).

Poistojen 36.831 euroa jälkeen (39.446 v. 2019) voittoa kertyi 1.293 euroa (2.903 euroa v.2019).

Kauhavan Vesi Oy

Yhtiön toimintavuosi sujui hyvin. Asetetut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet saavutettiin pääsääntöisesti.

Toimintavuonna yhtiö on toimittanut talousvettä asiakkailleen yhteensä 1 190 853 m³ (1 185 278 m³ vuonna 2019). Yhtiö on ostanut muilta toimittajilta talousvettä yhteensä 680 486 m³ (617 996 m³, vuonna 2019).

Yhtiö puhdisti Kauhavan, Voltin ja Korttesjärven jätevedenpuhdistamoilla yhteensä 1 225 798 m³ jätevettä (944 950 m³, vuonna 2019). Käsittelyprosessin lietteet toimitettiin Lakeuden Etappi Oy:lle jatkokäsiteltäväksi. Toiminnassa syntyvä sivutuote, värpe- ja hiekanerotusjäte, on toimitettu Ekorosk Oy:lle.

Käyttömaksuina Kauhavan Vesi Oy on perinyt asiakkailtaan veden osalta 1,29 € / m³ (Alv 0 %) ja jäteveden osalta 2,67 € / m³ (Alv 0 %)

Yhtiön liikevaihto tilikaudella oli 3 883 916,61 euroa. Perusmaksujen osuus liikevaihdosta oli 805 179,21 euroa. Vesi- ja jätevesikäyttömaksujen osuus liikevaihdosta oli 2 986 827,74 euroa. Tilikauden voitto oli 590 397,32 euroa.

Yhtiö on osallistunut uusien kaava-alueiden infrarakennushankkeisiin yhteistyössä Kauhavan kaupungin kanssa. Lisäksi yhtiö on suunnitellut ja toteuttanut useita jätevesi- ja vesijohtoverkoston saneeraushankkeita toiminta-alueellaan. Merkittävimmät saneeraushankkeet on suoritettu Kauhavan alueen jätevesiverkoston, missä jätevesiverkosta saneerattiin sujuttamalla.

Yhteistyössä Kauhavan kaupungin kanssa yhtiö osallistuu uusien kaava-alueiden infra-rakennushankkeisiin, merkittävin kaava-alueiden vuoden 2020 rakennushankkeista on ollut Mäki-Hannuksen II alueen rakentamisen ensimmäinen vaihe, hanke valmistui kesällä 2020.

Kauhavan vesi Oy on osallistunut Jylhäntien kevyenliikenteenväylän projektiin rakentaen uuden runkovesijohdon ja alueen vedenjakelun tonttiliittymien. Isotalontien kevyenliikenteenväylän rakentamisen yhteydessä alueen runkovesi- ja vesijohtoverkosta uusittiin rakennusalueelta, samoin Hietamäenkujan rummun yhteydessä alueen jätevesi- ja vesiverkosto uusittiin. Yhteistyössä kaupungin kanssa toteutettiin Korttesjärvelle uusi palovesiasema.

Toimintavuoden aikana verkosto- ja kunnossapitotiedon keräämistä on tehostettu entisestään oikea-aikaisen ja tehokkaamman verkostojen saneerauksen suunnittelun ja toteuttamisen aikaansaamiseksi. Esimerkkinä verkoston tilan kartoittamisesta mainittakoon toimintavuoden aikana tehty Kanta-Kauhavan ja Alahärmän alueilla jätevesiverkostojen kuvaukset.

Toimintavuoden aikana on tutkittu myös Ekokankaan pohjavesialueita. Työssä selvitettiin alueen maaperän koostumusta ja rakennetta, sekä pohjaveden laatua ja määrää. Tutkimukset on pääosin toteutettu vuosien 2018 ja 2019 aikana, hanke valmistui vuoden 2020 aikana. Hanke toteutetaan osittain Maa- ja metsätalousministeriön rahoituksella.

Vuoden loppupuolella saimme hälyttäviä tietoja Pöyhösenkangas B pohjavesialueella tapahtuneesta kemikaalipäästöstä ja pohjaveden pilaantumisesta. Pöyhösenkangas B on yhteydessä Pöyhösenkangas A pohjavesialueeseen, jossa yhtiöllä on vesilaitos ja pohjavedenottoa. Vuodenlopulla otettujen näytteiden perusteella välitöntä estettä pohjavedenotolle Pöyhösenkangas A alueelta ei ole, tilannetta seurataan.

Olellaiset tapahtumat tilikauden jälkeen

Verkstorakentaminen keskeneräisissä kohteissa jatkuu ja uusia hankkeita valmistellaan. Verkoston ja laitoksien saneerausurakoinnin suunnittelu ja toteutus on myös käynnistynyt, vaikka suurin osa putkistosaneerauksista suoritetaankin kesän ja syksyn aikana.

Yhtiö osallistuu uusien kaava-alueiden infra-rakennushankkeisiin yhteistyössä Kauhavan kaupungin kanssa. Merkittävin kaava-alueiden vuoden rakennushankkeista tulee olemaan Kantolan alueen rakentamisen ensimmäinen vaihe.

Arvio tulevasta kehityksestä ja riskeistä

Yhtiön liiketoiminnan arvioidaan jatkuvan vakaasti ennallaan. Toiminnassa pyritään keskittymään yhtiön ydintoimintojen kehittämiseen.

Kauhavan Vesi Oy investoi tulevaisuudessa toiminta-alueensa vedenjakelun ja jätevesien käsittelyn turvaamiseksi ja toiminnan tehokkuuden parantamiseksi.

Tulevaisuudessa yhtiö tiivistää yhteistyötä Kauhavan kaupunkikonsernin muiden osapuolien kanssa, erityisesti yhdyskuntatekniikan ja kaavoituksen osalta. Kaavoitus, verkostojen hajanaisuus ja yleinen väestön ikärakenteen kehitys luovatkin tulevaisuudessa haasteita verkostojen rakentamiseen, sekä rakentamisen ja saneerauksen suunnittelulle.

Kauhavan Vesi Oy:n arvion mukaan tulevaisuuden alhaisempi uudisrakentamisen tarve mahdollistaa verkostosaneerauksen lisäämisen, mikä ehkäisee saneerausvelan kasvamista. Nykyinen verkostosaneerausvolyymi ei kuitenkaan riitä tulevaisuudessa ylläpitämään verkostojen kuntoa nykyisellä tasolla. Ongelmia on erityisesti 1960- ja 1970-luvulla rakennetuissa verkostoissa, joissa esiintyy runsaasti verkostovuotoja ja putkirikkoja. Verkostotutkimusta lisäämällä priorisoidaan investoinnit kriittisimpiin kohteisiin. Myös jätevesiverkoston vuotoselvityksiä tehostetaan entisestään tulevina vuosina.

Tulevaisuudessa Kauhavan Vesi Oy tulee kiinnittämään huomiota erityisesti omaisuuden- ja riskienhallintaan. Käyttöomaisuuden hallinnan kannalta on keskeistä huomioida vesihuoltoverkostojen kunnottiedot ja niiden hallinta. Kauhavan Vesi Oy tulee keskittymään kokonaisvaltaiseen omaisuuden- ja resurssienhallintaan, ei pelkästään käyttöomaisuuden hallintaan. Varautumis- ja riskienkartoitus-työtä jatketaan yhtiössä jatkuvana prosessina.

Suurimmat toiminnalliset riskit ovat i) laaja-alainen tai pitkäkestoinen sähkökatko, ii) päävesijohdon vaikeasti löydettävä tai korjattava rikkoutuminen ja iii) asiakkaiden vedentarpeen äkillinen merkittävä kasvu ja iv) pohjavesialueen käytön estyminen.

Riskien pienentämiseksi on hankittu varavoimakoneet päävedenottamoille, modernisoitu vesilaitoksia, saneerattu verkostoja, tehty aluesaneerauksia, rakennettu Kauhava – Ylihärmä, Haaruuskangas-Kortesjärvi, Viinikka-Lummukka vesijohdot, ja hajautettu vedenhankintaa pohjavesialueille.

Toiminnan tärkein ympäristöriski on pohjaveden pinnan voimakas ja/tai pysyvä aleneminen pohjavesiintymän ylikuormituksen tai poikkeuksellisten sääolojen seurauksena tai pohjavesialueen piilaantuminen ulkopuolisen tekijän johdosta. Tätä riskiä hallitaan pohjavesipintojen ja vedenoton jatkuvalla seurannalla ja vedenottoa hajauttamalla.

Suurin taloudellinen riski on vedenmyynnin nopea ja/tai merkittävä lasku. Vahvan taseensa, luonnollisen monopolinsa ja toiminnallisen tehokkuutensa ansiosta yhtiö olosuhteiden vaatiessa sopeuttaa toimintansa merkittäväankin myynnin laskuun.

Kauhavan Vesi Oy:n arvion mukaan yrityksen taloudessa, etenkin tulorahoituksen riittävydessä on kiinnitettävä erityistä huomiota tulevaisuuden haasteiden tuomiin rahoitustarpeisiin. Yhtiön tulee toimia siten, että tulorahoituksella voidaan kattaa vesihuoltolaitoksen uus- ja korjausinvestoinnit ja -kustannukset.

Tulevaisuuden rahoitustarpeisiin vastatakseen yhtiön liikevoiton ja tilikauden voiton tulee olla riittävät.

Kauhavan Kaukolämpö Oy

Kauhavan kaupunki omistaa yhtiön koko osakekannan. Yhtiö tuottaa ja toimittaa kaukolämpöä Kauhavan keskustaaajaman sekä Alahärmän, Korttesjärven ja Ylihärmän taajamien alueille. Yhtiöllä on päätoiminen toimitusjohtaja. Päätoimiseen henkilökuntaan kuulu myös kolme laitосmiestä. Taloushallintopalvelut laskutusta ja reskontran hoitoa lukuun ottamatta on ostettu Kauhavan kaupungilta.

Liikevaihtoa kertyi toimintavuonna 3,986 milj. euroa, joka on 3,2 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2019. Muita tuottoja kertyi 67 607,87 euroa.

Energiaa myytiin vuonna 2020 57.234 MWh, kun vuonna 2019 myytiin 58.576 MWh.

Energian myynti alueittain (MWh):

	2020	2019	2018	2017	2016
Alahärmä	11.557	12.891	13.031	12.869	12.753
Kauhava	31.398	31.076	31.165	31.025	31.066
Korttesjärvi	3.711	4.343	4.230	4.409	4.274
Ylihärmä	10.568	10.266	10.430	8.137	6.985
Yhteensä	57.234	58.576	58.856	56.440	55.078
Keski lt.	+6,3°C	+4,6°C	+4,7°C	+4,4°C	+4,4°C

Myynti nousi 2019 vuoteen verrattuna Kauhavalla (+1,0 %) ja Ylihärmässä (+2,9 %). Normivuoteen verrattuna vuosi oli +3,1 astetta lämpöisempi.

Kotimaisen polttoaineen osuus lämmöntuotannosta oli yli 99 prosenttia. Polttoaineen laatu ja saataavuus oli hyvä. Öljyn käyttöä on saatu pienentettyä vuosivuodelta. Verkoston hyötysuhde laski 0,5 prosenttia ja kokonaishyötysuhde 1,5 prosenttia.

Öljyn käyttö

	2020	2019	2018	2017	2016
Alahärmä	0,1 %	0,1 %	0,6 %	1,6 %	3,2 %
Kauhava	0,4 %	1,5 %	1,2 %	2,9 %	2,2 %
Korttesjärvi	6,1 %	1,4 %	3,7 %	2,8 %	4,4 %
Ylihärmä	1,1 %	1,3 %	1,4 %	0,9 %	2,8 %
Yhteensä	0,8 %	1,1 %	1,3 %	2,5 %	

Verkoston hyötysuhde

	2020	2019	2018	2017	2016
Alahärmä	84 %	85 %	82 %	80 %	80 %
Kauhava	84 %	84 %	84 %	82 %	84 %
Korttesjärvi	89 %	88 %	87 %	88 %	89 %
Ylihärmä	86 %	87 %	88 %	83 %	84 %
Yhteensä	84,4 %	84,9 %	84,5 %	82,0 %	

Materiaalien ja palvelujen kustannukset laskivat 13,3 prosenttia, johon suurimpana vaikuttimena oli EPM hankintayhteistyö ja lisääntynyt teollisuuden sivuvirtojen käyttö.

Poistot ja arvonalennukset 2020 olivat 859.013 euroa, kun 2019 ne olivat 855.045 euroa.

Varaston arvo kasvoi huomattavasti ollen 667.069 euroa, kun 2019 se oli 436.445. Erityisesti kasvoi rangan tienvarsi varasto sekä valmiin polttoaineen varasto Kauhavan laitoksen pihassa.

Henkilöstökulut laskivat 11,5 %, mikä johtui enimmäkseen henkilöstön supistumisesta viidestä neljään kesäkuun alussa. Muutos tulee laskemaan henkilöstökuluja myös 2021 vuoden aikana vielä nykyisestä. Muutoksen mahdollistamiseksi asiakaspalvelu ulkoistettiin ja ulkopuolisen varallaolon määrää lisättiin kattamaan 2 viikkoa viiden viikon jaksosta. Palkkakulut olivat 324.758 euroa (367.144 euroa v. 2019).

Huolto- ja kunnossapitokustannuksiin 2020 meni noin 355.000 euroa, eli 37.000 euroa enemmän kuin 2019.

Lainan lyhennyksiä maksettiin ohjelman mukaisesti 655.636 euroa ja rahoituskuluja 103.485 euroa. Rahoituskulut pienenevät viime vuodesta vajaa 9.000 euroa. Kassa heikkeni 433.387 euroa. Qr oli 1,0 (2019 1,1), Cr oli 1,5 (2019 1,5) ja omavaraisuusaste oli 26,26 % (2019 24,11 %).

Investointeja tehtiin n. 494.179 euroa, joista suurimpina olivat kaukolämpöverkostot, mittakeskukset ja vuokrattavat alajakokeskukset yht. 324.331 euroa, lämpökeskuksen tontti Kauhava 83.200 sekä Kauhavan varalämpökeskus 61.539 euroa.

Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja oli 351.199,19 euroa (177.922,22 euroa v. 2019). Voitto oli 280.995,25 euroa, kun se vuonna 2019 oli 259.954,49 euroa.

Taseen loppusumma 31.12.2020 oli 17.241.477,68 euroa (17.714.504,87 euroa 31.12.2019), josta omia pääomia on 4.527.068,49 euroa (4.270.980,24 euroa 31.12.2019).

1.6.3 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvontaa on ohjattu kaupunginvaltuuston 29.5.2017 hyväksymällä ja 1.6.2017 voimaan tullella konserniohjeella sekä kaupungin konserni- ja henkilöstöjaoston ja kaupungin johdon ohjeistuksella.

Konserniohjeessa määrätään milloin tytäryhtiöllä on velvollisuus hankkia kaupungin kanta asiaan ennen päätöksentekoa.

Konserni- ja henkilöstöjaosto on nimennyt yhtiökokousedustajat konserniyhtiöiden yhtiökokouksiin ja valinnut ehdokkaat tytäryhtiöiden hallituksiin. Hallituksissa on ollut edustettuna pääsääntöisesti kaupungin luottamushenkilöitä. Kaupunginjohtajalla tai hänen määräämällään johtoryhmän jäsenellä on oikeus osallistua konserniyksiköiden hallitustyöskentelyyn. Tytäryhtiöiden hallitusten kokousten esityslistat toimitetaan kaupunginjohtajalle.

Konserni- ja henkilöstöjaosto on kutsunut kokoukseensa konserniyhteisöjen johtoa selvittämään edustamansa yhtiön toimintaan liittyviä ajankohtaisia ja kehittämiskysymyksiä ja käymään niistä linjaavaa ja evästävää keskustelua. Tytäryhteisöt ovat soveltuvin osin toimineet yhteistyössä kaupungin hallintokuntien, erityisesti teknisen toimialan kanssa. Kaupunginhallituksen edustajat hallintokunnissa raportoivat yhteensovittamista edellyttävistä kysymyksistä kaupunginhallitukselle.

Konsernivalvonnassa ei ole ilmennyt erityisiä ratkaisemattomia ongelmia. Yhteisöjen taloushallinnon kytkeminen kaupungin organisaatioon on ollut toiminnallisesti ja valvonnallisesti perusteltua. Ohjeistus tytäryhteisöille on ollut yleisesti ottaen riittävää. Tiedonkulku on ollut toimivaa, mutta edellyttää kehittämistä. Yhtiöiden toiminta on noudattanut valtuuston määrittelemää omistajapolitiikkaa.

Yhteisöjen (= osakeyhtiö, kuntayhtymä, säätiö, yhdistys) tavoiteasettelua, mittareita ja tavoitteiden toteutumisen raportointia kehitetään edelleen vertailukelpoisuuden ja seurannan tehostamiseksi. Yhteisöjen laskentatointia yhtenäistetään ja raportointia selkeytetään. Konsernirakenteen tiivistäminen ja kaupungin hoitama yhteisöjen taloushallinto on luonut osaltaan edellytyksiä konserniohjauksen tehostumiselle.

Yhteisöt sitoutuvat yhtiökokouksessa tai vastaavassa toimielimessä tehtävällä päätöksellä valitsemaan kaupungin käyttämän tilintarkastusyhteisön ulkoiseen tarkastukseensa.

Yhteisöjen riskienhallintaa ja vakuutusturvaa arvioidaan tilintarkastuksen kautta yksikkökohtaisesti eikä niissä ole todettu puutteita. Vakuutukset on todettu ajantasaisiksi.

Konserniohjeen mukaan sisäisen tarkastuksen toimintaohjeessa annetaan määräykset, joita sovelletaan myös konserniyhteisöihin kohdistuvassa sisäisessä tarkastuksessa. Kaupungin määräysvallassa olevien yhteisöjen hallitusten tulee päättää kaupungin konsernihallinnon toimesta järjestettävän sisäisen tarkastuksen tavasta ja laajuudesta.

1.6.4 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2020	2019
	<i>1 000 €</i>	<i>1 000 €</i>
Toimintatuotot	78 880	82 398
Toimintakulut	177 728	187 279
Osuus osakkuusyhteisön voitosta/tappiosta	24	34
Toimintakate	-98 824	-104 847
Verotulot	54 372	53 598
Valtionosuudet	65 000	57 614
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	156	115
Muut rahoitustuotot	274	317
Korkokulut	1 034	937
Muut rahoituskulut	230	406
Vuosikate	19 713	5 455
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	12 039	12 502
Tilikauden yli- ja alipariarvot	822	1 977
Arvonalentumiset		0
Tilikauden tulos	6 852	-9 023
Tilinpäätössiirrot	240	1 889
Tilikauden verot	206	130
Laskennalliset verot	0	17
Vähemmistöosuudet	210	148
Tilikauden ylijäämä tai alijäämä	7 096	-7 396

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

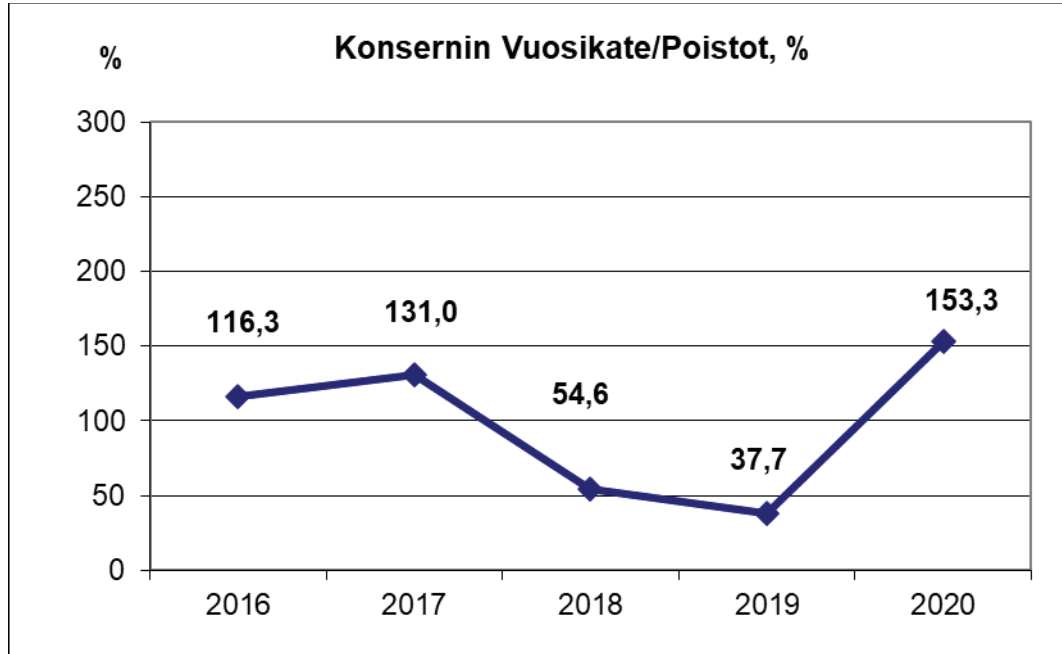
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	44,4 %	44,0 %
Vuosikate/Poistot, %	153,3 %	37,7 %
Vuosikate, €/asukas	1 271	347
Asukasmäärä	15 514	15 726

Konsernituloslaskelman tunnusluvun ”Toimintatuotot prosentteina toimintakuluista” arvoon vaikuttavat konsernin koko ja konserniin kuuluvien yhteisöjen luonne. Nämä tekijät myös selittävät konsernikohtaisia eroja.

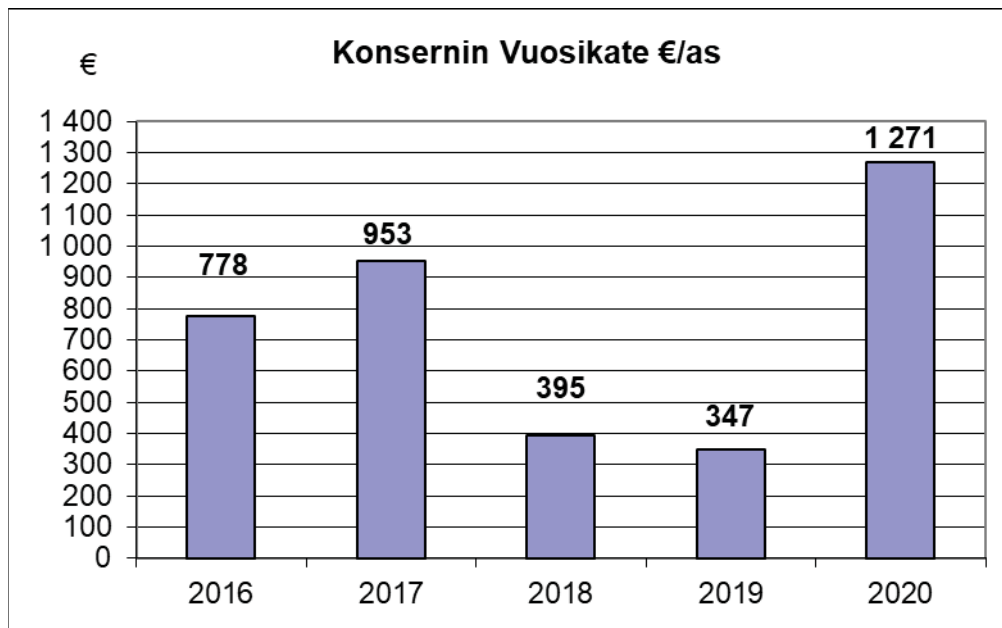
Vuosikate osoittaa konsernin tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, on konsernin tulorahoitus riittävä. Vuosikatteen ja poistojen vertailussa käytetään tunnuslukua ”Vuosikate prosenttia poistoista”. Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan konsernin tulorahoituksen olevan riittävä. Oletus on pätevä vain, mikäli poistot ja arvonalentumiset vastaavat konserniyhteisöjen keskimää-

räistä vuotuista investointitasoa. Tunnusluvun "Vuosikate euroa/asukas" konsernikohtainen tavoitearvo saadaan jakamalla keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä. Keskimääräistä, kaikkia kuntakonserneja koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa.

Konsernin vuosikatteen ja poistojen suhde on yksi kuntalain mukaisista uusista kriisikuntamittareista. Tämän tunnusluvun mukaan kunta on erityksen vaikeassa taloudellisessa asemassa, jos tunnusluvun arvo on alle 80 prosenttia. Uusia kriisikuntamittareita sovelletaan ensi kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella.

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2020	2019
	<i>1 000 €</i>	<i>1 000 €</i>
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	19 713	5 455
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden verot	206	130
Tulorahoituksen korjauserät	-440	53
Investointien rahavirta		
Investointimenot	19 579	18 915
Rahoitusosuudet inv.menoihin	183	403
Pys.vast. hyödykkeiden luov.tulot	278	1 698
Toiminnan ja investointien rahavirta	-51	-11 436
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	2 257	2 730
Antolainasaamisten vähennykset	466	40
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	19 244	25 441
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	14 767	12 897
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 792	-10 025
Oman pääoman muutokset	0	-886
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja po:n muutokset	-300	-181
Vaihto-omaisuuden muutos	-448	-3
Saamisten muutokset	8 052	11 005
Käyttöomaisuudet muutos	-40	0
Korottomien velkojen muutokset	-7 949	-6 365
Rahoituksen rahavirta	9 308	8 861
Rahavarojen muutos	9 256	-2 575
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	37 274	28 018
Rahavarat 1.1.	28 018	30 593
	9 256	-2 575

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT**Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä**

viideltä (5) vuodelta, 1000 €	-32 154	-40 930
Investointien tulorahoitus, %	101,6 %	29,5 %
Laskennallinen lainanhoitokate	1,1	0,4
Kassan riittävyys	63	46

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta –tunnusluku tarkastelee investointien omarahoituksen toteutumista tilinpäätösvuodelta ja sitä edeltävältä neljältä vuodelta. Positiivinen kertymä ilmoittaa kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen kertymä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavarjoja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Tunnusluku ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus – tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Laskennallinen lainanhoitokate -tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Konsernin lainanhoitokyky on hyvä, jos tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä, kun tunnusluvun arvo on 1 – 2 ja heikko, jos tunnusluvun arvo jää alle yhden. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kuntakonsernin omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kauhavan kaupunkikonsernin laskennallinen lainanhoitokate oli 1,1 vuonna 2020 ja 0,4 vuonna 2019. Tilinpäätösvuonna tulorahoitus on riittänyt konsernin lainojen hoitamiseen.

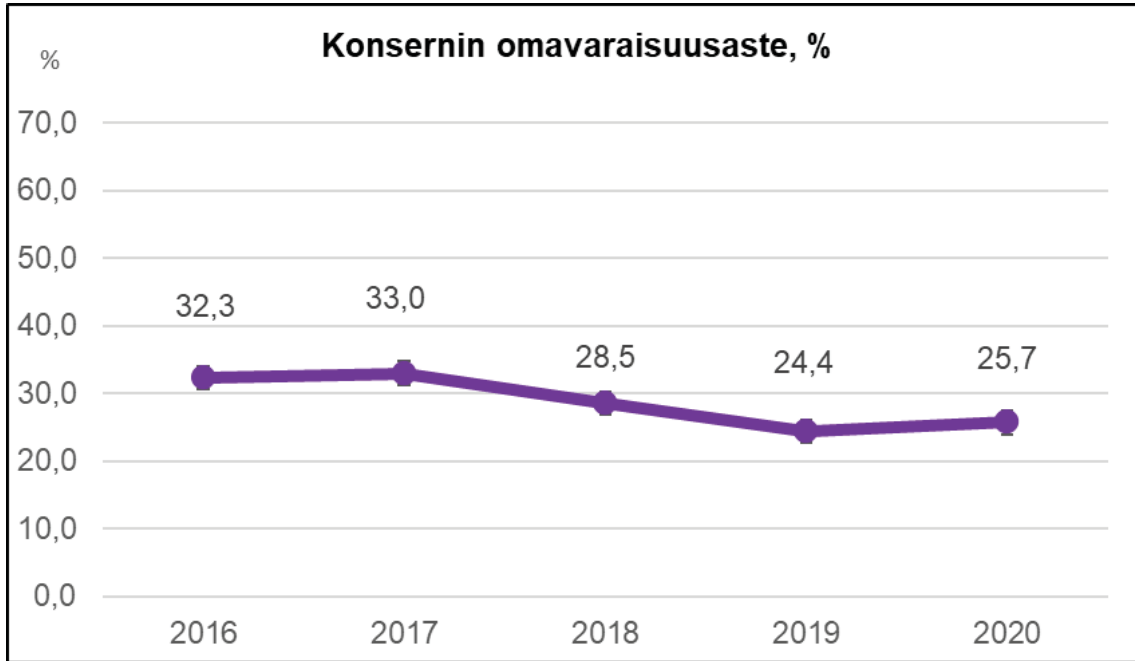
Konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on yksi mittari kuntalain mukaisessa kunnan erityisen vaikean taloudellisen aseman arvioinnissa. Arvioinnissa tunnusluvun raja-arvo on 0,8. Kauhavan kaupunkikonsernin osalta raja-arvo ylittyy vuonna 2020, mutta alittuu vuonna 2019. Uusia kriisikuntamittareita tarkastellaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosein 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella.

Konsernin maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla. Kauhavan kaupunkikonsernin kassan riittävyys 63 päivää on hyvä.

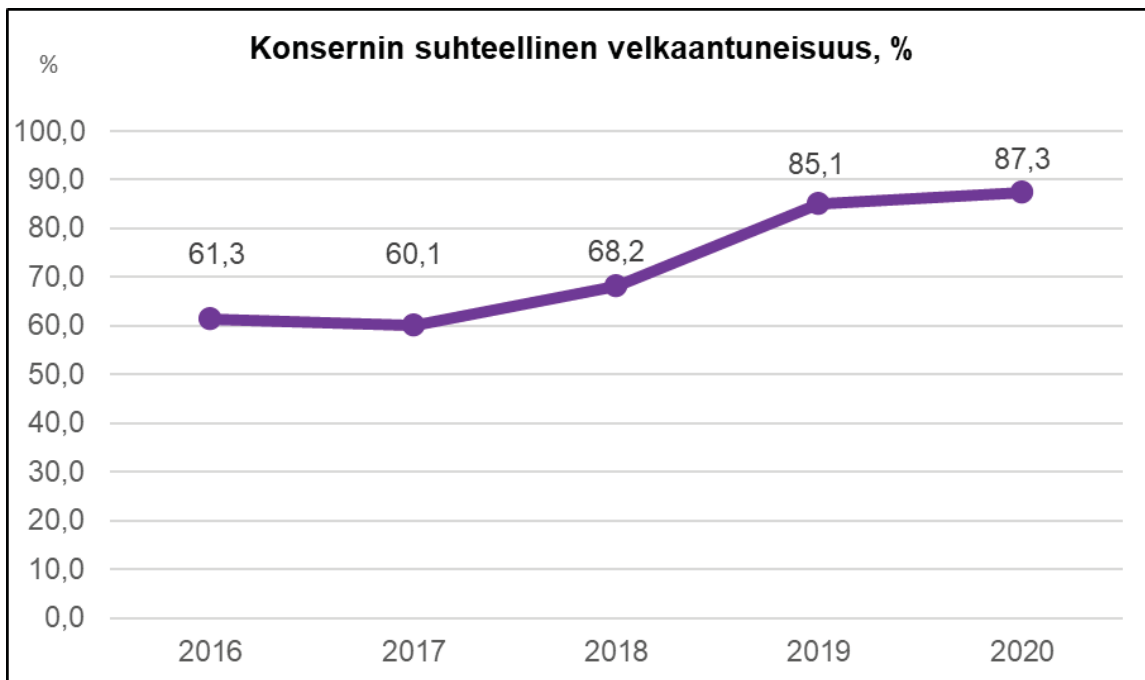
KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	31.12.2020	31.12.2019	VASTATTAVAA	31.12.2020	31.12.2019
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	183 055	176 862	OMA PÄÄOMA	59 195	52 570
Aineettomat hyödykkeet	3 109	3 277	Peruspääoma	39 575	39 575
Aineettomat oikeudet	1 069	1 092	Arvonkorotusraho	300	421
Muut pitkävaikuttiset menot	2 040	2 186	Muut omat rahastot	1 662	1 732
Aineelliset hyödykkeet	174 719	168 475	Ed.tilikausien yli-/alijäämä	10 562	17 941
Maa- ja vesialueet	14 319	13 854	Tilikauden yli-/alijäämä	7 096	-7 100
Rakennukset	127 010	111 482	VÄHEMMISTÖSUUDET	1 325	1 535
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15 972	16 926	POISTOERO JA VAPAA- EHTOISET VARAUKSET	0	0
Koneet ja kalusto	5 061	5 679	Poistoero	0	0
Muut aineelliset hyödykkeet	6 053	5 811	Vapaaehtoiset varaukset	0	0
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	6 304	14 722	PAKOLLISET VARAUKSET	1 246	1 579
Sijoitukset	5 228	5 109	Eläkevaraukset	157	172
Osakkuusyhteisöosuudet	1 875	1 871	Muut pakolliset varaukset	1 090	1 406
Osakkeet ja osuudet	3 339	3 232	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 012	1 322
Muut lainasaamiset	0	0	VIERAS PÄÄOMA	173 027	164 738
Muut saamiset	13	6	Pitkäaik.korollinen vieras po	129 048	116 820
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	521	531	Pitkäaik. koroton vieras po	1 790	2 048
VAIHTUVAT VASTAAVAT	52 229	44 351	Laskennalliset verovelat	151	126
Vaihto-omaisuus	1 936	1 488	Lyhytaik. korollinen vieras po	14 528	16 016
Saamiset	13 019	14 845	Lyhytaik. koroton vieras po	27 511	29 728
Pitkäaikaiset saamiset	3 350	3 604	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	235 806	221 744
Lyhytaikaiset saamiset	9 669	11 241	KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
Rahoitusarvopaperit	737	731	Omavaraisuusaste, %	25,7 %	24,4 %
Rahat ja pankkisaamiset	36 538	27 287	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	87,3 %	85,1 %
VASTAAVAA YHTEENSÄ	235 806	221 744	Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	17 657	10 841
			Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 138	689
			Konsernin lainat, €/asukas	9 255	8 447
			Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	143 575	132 836
			Lainat ja vuokravastuut 31.12.,1000€	150 361	140 862
			Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	9 692	8 957
			Kons. lainasaamiset 31.12., 1000 €	0	0
			Kunnan asukasmäärä	15 514	15 726

Konsernitaseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat konsernin omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta. Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan pitää 50 prosentin ylittävää omavaraisuutta.

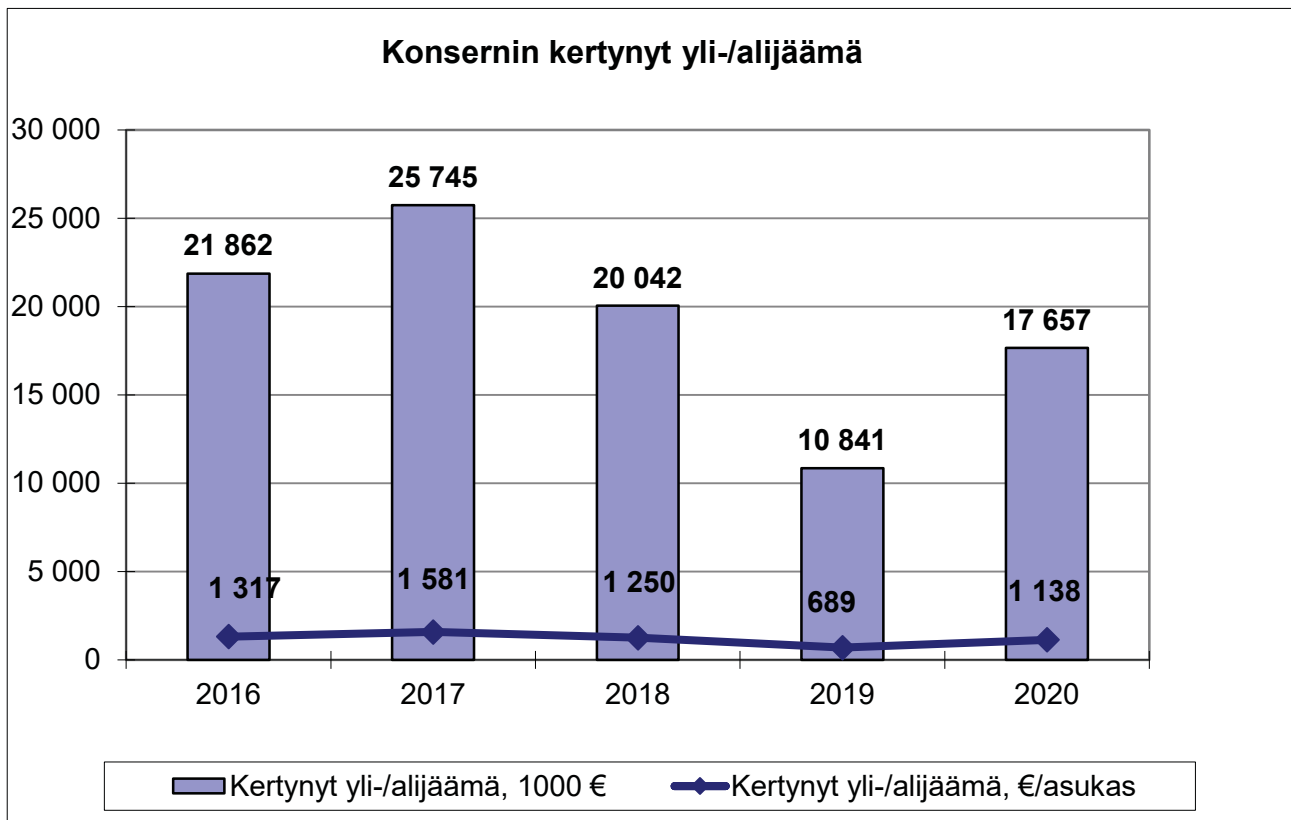
Kauhavan kaupunkikonsernin omavaraisuusaste on suhteellisen alhainen. Vuonna 2020 omavaraisuusaste on hieman parantunut.

Suhteellinen velkaantuneisuus – tunnusluku kertoo kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku konsernien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo-rahoituksella. Kuntakonsernin suhteellinen velkaantuneisuus on yksi entisistä kuntatalouden kriisikuntamittareista. Tunnusluvun arvon pitäisi olla alle 50 prosenttia. Kauhava-konsernissa tunnusluku on 87,3 prosenttia. Vuonna 2019 Etelä-Pohjanmaan kuntakonsernien suhteellinen velkaantuneisuus oli 86,3 prosenttia. Koko maan keskiarvo oli 84,4 prosenttia. Kriittinen arvo siis ylittyi varsin yleisesti.

Konsernin lainat ja vuokravastuut, 31.12. sekä Konsernin lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas - tunnusluvussa huomioidaan konsernin lainakannan lisäksi vuokravastuiden määrä. Tunnusluku ottaa siis huomioon erilaisilla malleilla, kuten rahoitusleasingsopimuksilla rahoitetut hankkeet ja hankinnat, jotka eivät näy velkana konsernin taseessa. Asukasta kohden laskettu konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä on myös yksi vuodesta 2022 alkaen sovellettavista kriisikuntamittareista. Kriisikuntakriteeri täyttyy, mikäli tunnusluvun arvo ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla. Kauhavalla konsernin lainojen ja vuokravastuiden määrä vuonna 2020 oli 9.692 euroa/asukas. Vuonna 2019 tunnusluvun arvo oli 8.957 euroa/asukas. Tunnusluvun arvosta ei ole vielä saatavilla valtakunnallista ja maakunnallista vertailutietoa.

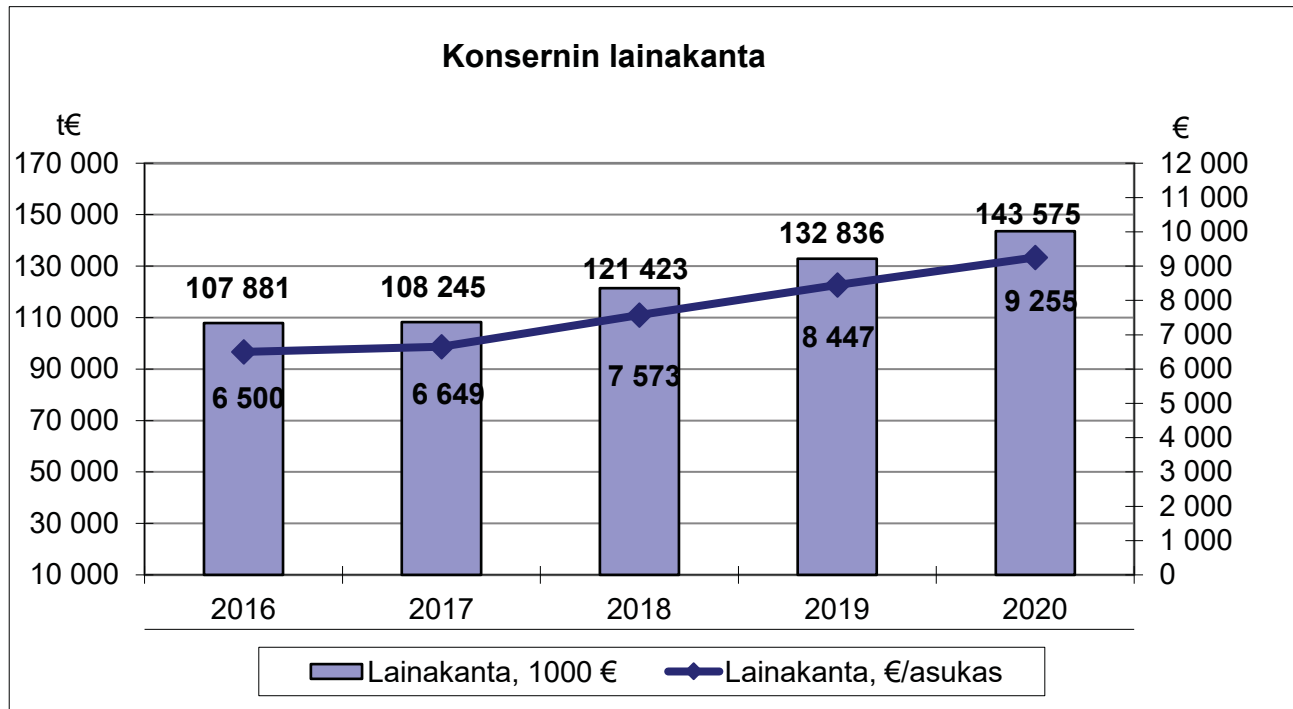
Kertynyt yli-/alijäämä osoittaa, paljonko konsernilla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taika paljonko alijäämä on katettavana tulevina vuosina.

Konsernin lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Konsernin lainasaamisilla tarkoitetaan sijoituksiin merkittyjä joukkovelkakirjalainasaamisasia ja muita lainasaamisasia eli antolainoja konsernin omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Kauhavan kaupunkikonsernin lainakanta on kasvanut voimakkaasti tarkastelujaksolla. Valtakunnan tasolla tarkasteltuna kuntakonsernien keskimääräinen lainakanta vuonna 2019 oli asukasta kohden 7.084 euroa. Etelä-Pohjanmaan vastaava keskiarvo oli 7.761 euroa. Kauhavan konsernilainakanta on siis keskimääräistä korkeampi. Lainakannan nousu johtuu kaupungin, kaupungin tytäryhtiöiden ja kuntayhtymien viime vuosina tekemistä merkittävistä investoinneista, jotka on rahoitettu lainoilla.

Investoinnit maksetaan takaisin käyttöaikanaan, jolloin lainakanta pitkällä aikavälillä tulee laskemaan. Haasteena on sisäilmaongelmista jatkuva suuri rakennusinvestointitarve, josta osa on päätetty toteuttaa konserniyhtiön kautta.

1.6.5 Konsernin vakinainen henkilökunta

Vakinainen henkilökunta	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016
Kauhavan kaupunki	524	549	581	587	602
Asuntoyhtiöt	7	6	7	8	10
Kauhavan Kaukolämpö Oy	4	5	5	6	8
Suomen Yrittäjäopisto	83	100	65	76	79
Kauhavan Vesi Oy	13	12	13	13	14
<i>Yhteensä</i>	631	672	671	692	711
Kuntayhtymä Kaksineuvonen	602	603	694	677	672
Konserni yhteensä	1233	1275	1365	1369	1383

Suomen Yrittäjäopiston luvussa mukana 1.1.2019 alkaen Teak fuusio.

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

1.7.1 Tilikauden tuloksen käsittely

Hallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä:

Kaupunginhallitus esittää tilikauden tuloksen 4.151.711,75 euroa käsittelystä seuraavaa:

- tuloutetaan Korttesjärven ylijäämärahastosta 135.941,86 euroa (maksetut avustukset Korttesjärven Ylikylän Kyläyhdistys ry:lle 13.791,57 euroa, Korttesjärven Ylikylän Nuorisoseura ry 25.000,00 euroa, Korttesjärvi-seura ry 9.000,00 euroa, Korttesjärven Kirkonkylän Nuorisoseura ry 1.500,00 euroa sekä Saarijärven grillikodan hankintahinta 2.423,35 euroa sekä tievalaisutuksen rakentamiseen käytetty 38.535,78 euroa ja Korttesjärven toriin käytetty 45.691,16 euroa)
- tuloutetaan Ylihärmin ylijäämärahastosta 23.055,81 euroa (pysäkkikatoksen kustannukset 7.160,81 euroa ja maanhankintaan koulukeskusalueelle käytetty 15.895,00 euroa)
- tuloutetaan henkilökuntarahastosta vuoden 2020 käyttöä vastaava määrä 3.020,90 euroa
- muodostetaan Korttesjärven ylijäämärahastovarojen käyttöä vastaava poistoero 84.226,94 euroa (Korttesjärven tievalot ja tori)
- tuloutetaan poistoeroa poistosuunnitelman mukaisesti 278.239,59 euroa
- kartutetaan henkilökuntarahastoa 92.352,06 eurolla
- tilikauden ylijäämä 4.415.390,91 euroa siirretään edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille.

1.7.2 Talouden tasapaino

Kaupungin avaava tase 1.1.2020 oli lievästi ylijäämäinen. Vuoden 2020 tilinpäätös vahvistaa tasetta tilikauden ylijäämää vastaavalla summalla. Vuosille 2021 – 2023 hyväksytyn taloussuunnitelman mukaan kaupungin tase pysyy suunnitelmakaudella ylijäämäisenä.

Kertyneen ylijäämän/-alijäämän lisäksi talouden tasapanotarkastelussa otetaan huomioon myös kertynyt poistoero ja vapaaehtoiset varaukset. Kaupungin taseessa 31.12.2020 on 6.808.252,51 euroa kertynyttä ylijäämää sekä poistoeroa 1.404.118,74 euroa.

Kuntalain 118 §:ssä määritellään kuntatalouden ns. kriisikuntamittarit. Kriteerit on uudistettu, ja uusia kriteereitä noudatetaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tunnuslukujen perusteella. Kuntalain mukaan arviointimenettely voidaan käynnistää, mikäli kunta ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää neljän vuoden kuluessa sen tilinpäätöksen, jossa taseeseen on muodostunut kertynyttä alijäämää, vahvistamista seuraavan vuoden alusta. Arviointimenettely voidaan myös käynnistää, jos asukasta kohden laskettu alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1.000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa. Arviointimenettely voidaan käynnistää myös, kun kunnan ja kuntakonsernin talouden seuraavat tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin ylittäneet seuraavat raja-arvot:

- 1) Kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia.
- 2) Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti.
- 3) Asukasta kohden laskettu kunnan konsernitiilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitiilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla
- 4) Konsernitiilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Kauhavan kaupungin vuoden 2020 konsernitaseessa ei siis ole kattamatonta alijäämää. Tulos vuodelta 2020 on selvästi ylijäämäinen sekä peruskunnan että konsernin osalta. Näin ollen alijäämäta-soa koskevat mittarit eivät täyty.

Kauhava-konsernin vuoden 2020 vuosikate oli 19,7 miljoonaa euroa. Kauhavan kaupungin kunnallinen tuloveroprosentti vuonna 2020 oli 21,75, kun kaikkien kuntien painotettu, keskimääräinen tuloveroprosentti oli 19,97. Tilinpäätöksen laadintavaiheessa ei ole käytettävissä kuntakonsernien keskimääräistä lainojen ja vuokravastuiden määrää vuodelta 2020. Kriteeri ei kuitenkaan ylity. Kauhava-konsernin vuoden 2020 laskennallinen lainanhoitokate oli 1,1, joten myöskään tämä kriisikuntakriteeri ei täyty.

Vaikka Kauhavan kaupungin taseessa onkin kertynyttä ylijäämää, eivätkä kriisikuntamittarit täyty, tulee kaupungin talouden tilannetta tarkkailla jatkuvasti. Talouden tasapanottavia toimenpiteitä tarvitaan myös tulevana vuosina.

2 Talousarvion toteutuminen

2.1 Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Kaupunginvaltuusto on asettanut vuoden 2020 talousarviossa tavoitteet sekä koko kuntakonsernille että kullekin tytäryhtiölle sekä Kuntayhtymä Kaksineuvoiselle.

Koko konsernille asetettiin tavoitteeksi viisi talouden tunnuslukua tavoitetasoineen. Tunnuslukutavoitteet asetettiin tarkoituksena varmistaa konsernin talouden tasapaino. Talousarviossa todettiin, että lainamäärä tulee kasvamaan merkittävästi lähivuosina, mikäli investoinnit toteutetaan perinteisellä taselainarahoituksella. Tavoitteena on kuitenkin kääntää lainamäärä laskuun vuodesta 2021 alkaen.

KONSERNIN TUNNUSLUKUTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Konsernille asetetut tavoitteet	TA2020	TP2020	TP2019	TP2018
Konsernin vuosikate poistoista, %:a	yli 80	153,3	37,7	54,6
Konsernin omavaraisuusaste, %:a	yli 30	25,7	24,4	28,5
Konsernin laskennallinen lainahoitokate	0,5	1,1	0,4	0,5
Konsernin korolliset lainat, €/asukas	alle 7 800	9 255	8 447	7 579

Kuten taulukosta näkyy, konsernille asetetuista tunnuslukutavoitteista jäi toteutumatta konsernin omavaraisuusaste ja konsernin asukaskohtainen lainamäärä. Talous on kehittynyt suotuisasti vuodesta 2018 ja 2019. Konsernin taloudelliseen tilaan tulee kuitenkin kiinnittää edelleen huomiota. Koska konsernin tunnuslukuihin vaikuttaa kaupungin oman ja sen tytäryhtiöiden toiminnan lisäksi myös kuntayhtymien toiminta jäsenkuntien omistusosuuden mukaisesti, ei tunnuslukujen kehitykseen voida vaikuttaa ainoastaan kaupungin päätöksenteolla.

Suomen Yrittäjäopisto Oy

Suomen Yrittäjäopiston talouden tunnusluvut täyttävät konsernitavoitteet vuoden 2020 osalta. Toiminnan kannattavuus, vakavaraisuus ja maksuvalmius ovat erinomaisella tasolla.

Taloudelliset tavoitteet

- Taloudellinen tulos: Voitollinen

Toteutuminen: + 875 714 €

- Yhtiön vakavaraisuus: • Omavaraisuusaste yli 50 %

Toteutuminen: 69,33 %

- Yhtiön maksuvalmius on hyvä: • Quick ratio – tunnusluvun arvo on vähintään 1,0

Toteutuminen: 2,78

Toiminnalliset tavoitteet

- Suomen Yrittäjäopiston päätoimipaikka ja hallinto sijaitsevat Kauhavalla

Toteutuminen: Kauhava toimii Suomen Yrittäjäopiston päätoimipaikkana. Keskeisistä päätoiminnoista ainoastaan taloushallintoa johdetaan taluspäällikön toimesta Teuvalta käsin.

- Suomen Yrittäjäopisto on tunnettu valtakunnallinen yrittäjyyden ja työelämän kehittämisen uudistaja ja kumppani.

Toteutuminen: Suomen Yrittäjäopiston tunnettuus on kasvanut ja toimenpiteet sekä yhteistyömallit ovat kehittyneet. Valtakunnallisessa tunnettuuden rakentamisessa on edelleen työtä.

– Aktiivinen yhteistyö Kauhavan kaupungin kanssa.

Toteutuminen 2020: Kauhavan kaupungin kanssa tehdään yritysneuvonnan ja viestinnän saralla yhteistyötä.

Kauhavan Vuokra-asunnot Oy:

Kauhavan Vuokra-asunnot Oy:ssä on käynnissä yhtiön strategian uudistaminen. Haasteena on toiminnan sopeuttaminen alenevan käyttöasteen tilanteeseen ja samanaikaisesti ylläpitää tarvittavaa korjausrakentamisen tasoa. Strategiassa huomioidaan omistajan asumiseen asettamat tavoitteet.

Yhtiölle asetetut tavoitteet koskevat myös Kauhavan Vuokra-asunnot Oy:n tytäryhtiötä As Oy Kauhavan Jokihovi, As Oy Tiilhentupa 1 ja 2 sekä As Oy Kauhavan Jokiniityntie 23.

Vuokra-asunnot Oy ostaa taloushallintopalvelut kaupungilta.

Taloudelliset tavoitteet:

- Tilikauden tulos:
  - Lievästi voitollinen
Toteutuminen: Toteutunut
  - Yhtiöillä ei ole velvollisuutta maksaa osinkoa kaupungille.
Toteutuminen: Toteutunut
- Yhtiön vakavaraisuus paranee:
  - Omavaraisuusaste yli 11 % vuonna 2022
Toteutuminen: Toteutunut , nyt 11,1%
- Yhtiöiden maksuvalmius on hyvä:
  - Quick ratio – tunnusluvun tavoitearvo vähintään 0,5
Toteutuminen: Ei ole toteutunut, nyt 0,12
- Yhtiön tulorahoitus riittää lainoihin ja korvausinvestointeihin:
  - Rahoitustulos vähintään nolla.
Toteutuminen: Toteutunut
- Vieraan pääoman määrä:
  - Enintään 500 euroa / vuokrattu m².
Toteutuminen: Toteutunut , nyt 456 €/m²
  - Nettovelkaantuneisuusaste pienenee.
Toteutuminen: Toteutunut

Toiminnalliset tavoitteet:

- Asukkaille tarjotaan viihtyisä ja turvallinen asuinympäristö:
  - Asukasvaihtuvuus enintään 30 % / vuosi
Toteutuminen: Toteutunut
- Tilojen käyttöaste:
  - Vähintään 87 %:ssa tiloista on vuokralaiset vuoteen 2022 mennessä.
Toteutuminen: Ei ole toteutunut, nyt 81 %
- Päätöksen saaminen asuntohakemukseen:
  - Enintään 7 päivää hakemuksen jättämisestä
Toteutuminen: Toteutunut
- Poistot vastaavat lainojen lyhennyksiä
  - Lainoja lyhennetään vuosittain vähintään poistojen ja arvonalennusten verran
Toteutuminen: Toteutunut
- Yhtiö voi toimia asuntomarkkinatilanteen edellyttäessä kiinteistöjä hankkivana ja asuntoja rakennuttavana operaattorina.
Toteutuminen: Toteutunut

Kauhavan Yrityskiinteistöt Oy

Kauhavan Yrityskiinteistöt Oy:stä on muodostettu kaupungin koko alueen kattava yritystiloja hallinnoiva ja rakennuttava yhtiö.

Taloudelliset tavoitteet:

- Taloudellinen tulos:
  - Vähintään nollatulos.
Toteutuminen: Ei toteutunut, tappio -101 t€
  - Yhtiöillä ei ole osingonmaksuvelvollisuutta kaupungille.
Toteutuminen: Toteutunut
- Yhtiön vakavaraisuus paranee:
  - Omavaraisuusaste yli 3 % vuoteen 2022 mennessä(yhtiölle hyväksytään tavanomaista alhaisempi omavaraisuusaste, koska se toteuttaa kaupungin edellyttämiä yritystilasopimuksia ilman kaupungin rahoitusosuutta).
Toteutuminen: Ei toteutunut, nyt 1%
  - Nettovelkaantuneisuusaste pienenee.
Toteutuminen: Toteutunut
- Yhtiön maksuvalmius on hyvä:
  - Quick ratio – tunnusluvun arvo on vähintään 0,5
Toteutuminen: Ei toteutunut, nyt 0,43
- Yhtiön tulorahoitus riittää lainoihin ja korvausinvestointeihin:
  - Rahoitustulos vähintään nolla
Toteutuminen: Toteutunut

Toiminnalliset tavoitteet:

- Tilat ovat vuokrattuina / käytössä mahdollisimman täysimääräisesti:
  - käyttöaste vähintään 90 %
Toteutuminen: Toteutunut
- Omistuksen siirto yrittäjälle / sijoittajalle on mahdollista.
Toteutuminen: Toteutunut
- Kehittää vapaana olevia toimitiloja uusille yrittäjille.
Toteutuminen: Toteutunut

Muut yritys- ja toimitilayhtiöt:

Ryhmään kuuluvat Kiinteistö Oy Kauhavan Säästökeskus, Kiinteistö Oy Riihi ja Kiinteistö Oy Tietotalo.

Yhtiöiden toimitusjohtajuudet on keskitetty Kauhavan Yrityskiinteistöt Oy:n toimitusjohtajalle.

Yhtiöt Koy Kauhavan Säästökeskusta lukuun ottamatta ostavat taloushallintopalvelut kaupungilta.

Tavoitteena oli tiivistää konsernirakennetta fuusioimalla Kiinteistö Oy Riihi Kauhavan Yrityskiinteistöt Oy:öön vuoden 2019 aikana. Fuusio ei toteutunut.

Kiinteistö Oy Riihi

Taloudelliset tavoitteet:

- Taloudellinen tulos:
  - Vähintään nollatulos.
Toteutuminen: Ei toteutunut, tappio - 412 euroa.

- Yhtiöillä ei ole osingonmaksuvelvollisuutta kaupungille.
Toteutuminen: Toteutunut
- Yhtiön vakavaraisuus paranee:
  - Omavaraisuusaste yli 15 % vuoteen 2022 mennessä
Toteutuminen: Ei toteutunut, omat pääomat on menetetty.
  - Nettovelkaantuneisuusaste pienenee
Toteutuminen: Ei toteutunut.
- Yhtiön maksuvalmius on hyvä:
  - Quick ratio – tunnusluvun arvo on vähintään 0,5
Toteutuminen: Ei toteutunut, nyt 0,18.
- Yhtiön tulorahoitus riittää lainoihin ja korvausinvestointeihin:
  - Rahoitustulos vähintään nolla
Toteutuminen: Ei toteutunut.

Toiminnalliset tavoitteet:

- Tilat ovat vuokrattuina / käytössä mahdollisimman täysimääräisesti:
  - käyttöaste vähintään 90 %
Toteutuminen: Toteutunut
- Omistuksen siirto yrittäjälle / sijoittajalle on mahdollista.
Toteutuminen: Toteutunut

Kiinteistö Oy Tietotalo

Taloudelliset tavoitteet:

- Taloudellinen tulos:
  - Vähintään nollatulos.
Toteutuminen: Toteutunut
  - Yhtiöillä ei ole osingonmaksuvelvollisuutta kaupungille.
Toteutuminen: Toteutunut
- Yhtiön vakavaraisuus paranee:
  - Omavaraisuusaste yli 15 % vuoteen 2022 mennessä
Toteutuminen: Ei, nyt 1%
  - Nettovelkaantuneisuusaste pienenee
Toteutuminen: Toteutunut
- Yhtiön maksuvalmius on hyvä:
  - Quick ratio – tunnusluvun arvo on vähintään 0,5
Toteutuminen: Toteutunut, nyt 2,3
- Yhtiön tulorahoitus riittää lainoihin ja korvausinvestointeihin:
  - Rahoitustulos vähintään nolla
Toteutuminen: Toteutunut

Toiminnalliset tavoitteet:

- Tilat ovat vuokrattuina / käytössä mahdollisimman täysimääräisesti:
  - käyttöaste vähintään 90 %
Toteutuminen: Toteutunut
- Omistuksen siirto yrittäjälle / sijoittajalle on mahdollista.
Toteutuminen: Toteutunut

Kauhavan Jäähalli Oy

Taloudelliset tavoitteet

- Taloudellinen tulos:
  - vähintään nollatulos
Toteutuminen: Toteutunut.
- Käyttötuntihinta:
  - hoitokustannukset kattava
Toteutuminen: Ei ole toteutunut.
- Kaupunki tukee yhtiötä vuonna 2019 taloudellisesti vain yhtiön pääomakulujen kannalta välttämättömällä määrällä
Toteutuminen: Toteutunut.
- Yhtiön vakavaraisuus vahvistuu:
  - Omavaraisuusaste vähintään 20 % vuonna 2022
Toteutuminen: Ei toteutunut, nyt 19%.
  - Nettovelkaantuneisuusaste pienenee
Toteutuminen: Ei toteutunut.
- Yhtiön maksuvalmius on hyvä:
  - Quick ratio – tunnusluvun arvo vähintään 0,5.
Toteutuminen: En nyt 0,11

Toiminnalliset tavoitteet

- Käyttötunnit: vähintään 1200 tuntia
Toteutuminen: Ei toteutunut.
- Yhtiö ostaa taloushallintopalvelut kaupungilta
Toteutuminen: Toteutunut.

Kauhavan Vesi Oy

Kauhavan Vesi Oy tuottaa talous- ja jätevesihuoltoa Kauhavan kaupungin asukkaille ja alueen teollisuudelle. Yhtiön tavoitteena on tarjota alueelle korkealaatuinen ja varma palvelutaso nyt ja tulevaisuudessa. Toimintaa ohjaavat asiakaslähtöisyys, suunnitelmallisuus ja kestävä kehityksen periaatteet.

Kauhavan Vesi Oy:ssä on käynnissä yhtiön strategian uudistaminen. Tavoitteena on uudistaa strategia ja luoda uusi toimintamalli, joka vastaa toimialan ja toimintaympäristön muutoksen haasteisiin sekä on sopusoinnussa käytettävissä olevien resurssien ja osaamisen kanssa.

Lisäksi yhtiössä on käynnissä ISO 55000 (SFS) standardiin perustuva omaisuudenhallinnan johtamisjärjestelmän laadinta ja käyttöönottohanke. Hankkeen perusteella laaditaan strategisen omaisuudenhallinnan suunnitelma (SAMP).

Kauhavan Vesi Oy:ssä on käynnissä useita vedenjakelun- ja prosessitoimintojen tehostamiseen liittyviä projekteja. Tehostamiseen liittyviä projekteja ovat mm. automaatiojärjestelmän kokonaisuudistus, verkostomallien- ja ohjelmistojen kehittäminen, vedenjakelunoptimointi ja optimointijärjestelmien kehittäminen.

Yhtiö ostaa taloushallintopalvelut Kauhavan kaupungilta.

Taloudelliset tavoitteet:

- Taloudellinen tulos:
  - Voitollinen
Toteutuminen: Totetui.
  - Tuottotavoite: 5 % sijoitetulle pääomalle
Toteutuminen: Toteutui.
  - Yhtiö maksaa osinkoa 2 % sijoitetulle pääomalle
Toteutuminen: Toteutuu.
- Yhtiön vakavaraisuus:
  - Omavaraisuusaste yli 25%
Toteutuminen: Toteutui, omavaraisuusaste n.58%
  - Nettovelkaantuneisuusaste pienenee.
Toteutuminen: Toteutui
Investointien myötä nettovelkaantumisaste voi huonontua väliaikaisesti, tällöin tulee kiinnittää huomiota yhtiön kykyyn huolehtia korollisista veloista (mm. rahoitustulos riittävä).
- Yhtiön maksuvalmius on hyvä:
  - Quick ratio–tunnusluvun arvo on vähintään 1,0
Toteutuminen: Tavoite ei toteutunut. Quick Ratio- tunnusluku n. 0,77. Toimintavuotena yhtiö on rahoittanut osittain suuretkin investoinnit omalla tulorahoituksella, erityisesti suurien investointeihin kohdistuvien hankintojen vaikutuksesta tunnusluku on alle asetetun tavoitteen.

Tarkasteltaessa yhtiön pääomarakennetta voidaan todeta omavaraisuusasteen olevan hyvä ja nettovelkaantumisasteen olevan vähintäänkin tyydyttävällä tai hyvällä tasolla.

Tunnusluku vaihtelee tarkastelujakson ajankohdasta ja vesilaskutuksen ajankohdasta riippuen.

- Yhtiön tulorahoitus riittää lainoihin ja korvausinvestointeihin:
  - Rahoitustulos positiivinen
Toteutuminen: Tavoite toteutui, rahoitustulos positiivinen
- Investoinnit:
  - Tavanomaiset, vuotuiset investoinnit rahoitetaan tulorahoituksella.
  - Merkittävät toiminnan laajennus-, laitos- yms. investoinnit voidaan rahoittaa lainalla.
  - Kaupunki ei osallistu yhtiön investointien rahoittamiseen.
Toteutuminen: Toteutui.
Investoinnit ovat toteutuneet tavoitteiden mukaisesti.

Yhtiön tavanomaiset vuotuiset investoinnit on pääsääntöisesti rahoitettu tulorahoituksella. Myös suurin osa tavanomaisesta poikkeavista uudisrakentamiskohteista ja saneerauskohteista on rahoitettu tulorahoituksella.

Investointien kattamiseksi yhtiö on ottanut Kauhavan kaupungilta lyhytaikaisia kassalainoja.

Toiminnalliset tavoitteet:

- Toimintavarmuus:
  - yksittäisen vedenjakelukatkoksen enimmäispituus 12 tuntia
Toteutuminen: Toteutui.
Veden laatu:
  - Talousvesi täyttää talousvesiasetuksen (461/2000) mukaiset terveysperusteiset sekä laatusuosituksen mukaiset laatuvaatimukset
Toteutuminen: Pääsääntöisesti toteutui.
Kauhavan Vesi Oy:n ja Lappavesi Oy:n laitoksilla tuotetun talousveden osalta. Jatkuvan tai jaksoittaiset verkostonäytteet ovat olleet talousveden laatuvaatimusten mukaisia. Laatusuosituksen mukaisia raja-arvoissa on ollut hetkellisiä ylityksiä raudan ja mangaanin osalta. Poikkeamiin on reagoitu välittömästi prosessimuutoksien.

- Jätevedenpuhdistamojen toiminta:
  - Puhdistettu jätevesi täyttää viranomaisten ja lupaehtojen vaatimukset
Toteutuminen: Tavoite pääosin toteutuu.
Puhdistettu jätevesi on pääsääntöisesti täyttänyt viranomaisten ja lupaehtojen vaatimukset. Jätevedenpuhdistamot täyttävät Valtioneuvoston asetuksessa 888/2006 esitettyjä vaatimuksia jätevesien käsittelylle.
  - Vuotovesien määrää pyritään vähentämään:
Jätevesiverkostoja saneerataan Kauhavan, Korttesjärven ja Voltin puhdistamojen käsittelypiirissä olevien verkostojen osalta vuotovesimäärän pienentämiseksi
Mittari vuotovesikerroin, tavoitearvo 2.
Toteutuminen: Tavoite ei kaikilta osin toteutunut.
Vuotovesimääriä ja niiden syitä on kartoitettu. Kauhavan Vesi on vuoden 2017 aikana tehnyt tarkemmat kartoitukset alueellisista vuotovesimääristä ja syistä jätevesipumppaamojen virtaamatrendien sekä sadanta- ja lumitietoihin perusteella.

Kauhavan jätevedenpuhdistamon ja Korttesjärven jätevedenpuhdistamon piirissä oleviin jätevesiverkostoihin on tehty mm. kuvantamisia ja savukokeita, joiden perusteella jätevesiverkostoja on kunnostettu ja tullaan jatkossa saneeraamaan.

Kauhavan Vesi Oy on yhdessä Kauhavan kaupungin kanssa on suorittanut asuntoalueiden aluesaneerauksia. Saneerauksissa uusitaan vesi-, jätevesi- ja hulevesiverkostot. Lisäksi kiinteistöjen liittynät po. verkostoihin uusitaan kokonaisuudessaan. Viemäriverkostoa on saneerattu mm. sujuttamalla. Tulevaisuudessa Kauhavan Vesi Oy tulee jatkamaan viemäriverkoston saneerauksia sujuttamalla.

Suurimmat vuotovedet eivät Kauhavan Vesi Oy:n näkemyksen mukaan johdu viemäriverkoston kunnosta vaan viemäriverkoston johdetuista kuivatus- ja hulevesistä.

Kauhavan Kaukolämpö Oy

Yhtiölle on laadittu strategia vuoteen 2022.

Yhtiön visio on seuraava: Kauhavan Kaukolämpö Oy on paikallinen, Suomen kannattavimpia ja energinen yhtiö. Yhtiö on arvostettu, arvokas ja luotettava kumppani energian tuottajana ja jakelijana. Yhtiö toimii edelläkävijänä tuotannon puhtaudessa, yhteistyössä, toimintamalleissa ja on yhteistyökumppanina haluttu.

Yhtiön strategiset päämäärät:

1. Yhtiön kilpailukyvyyn ja aseman parantaminen.
2. Toimintavarmuus, verkostojen kunto ja hyötösuhde ovat korkeita.
3. Yhtiöllä on palveluja.
4. Yhtiö on energiatehokkuuden edelläkävijä.
5. Talouden tunnusluvut ovat merkittävästi ja mitattavasti parantuneet vuoteen 2022 mennessä.
6. Yhtiö on houkutteleva työnantaja.
7. Yhtiöllä on tuloksiin tähtäävä toimintakulttuuri.
8. Kauhavan Kaukolämpö Oy:n yrityskuva on hyvä.
9. Kauhavan Kaukolämpö Oy on innovatiivinen edelläkävijä, aktiivinen ja luotettava yhteistyökumppani.

Yhtiö ostaa taloushallintopalvelut Kauhavan kaupungilta.

Taloudelliset tavoitteet:

- Taloudellinen tulos:
  - Voitollinen
Toteutuminen: Toteutuu
  - Tuottotavoite: 5 % sijoitetulle pääomalle
Toteutuminen: Toteutuu, oli 22,8%
  - Yhtiö maksaa osinkoa 2 % sijoitetulle pääomalle
Toteutuminen: Toteutuu
- Yhtiön vakavaraisuus:
  - Omavaraisuusaste: kasvaa vuosittain
Toteutuminen: Toteutuu, 2019 oli 24,11% ja 2020 26,26%.
  - Nettovelkaantuneisuusaste pienenee
Toteutuminen: Toteutuu
- Yhtiön maksuvalmius on hyvä:
  - Quick ratio – tunnusluvun arvo on 2,0 vuoteen 2022 mennessä
Toteutuminen: Tällä hetkellä 1,0. 2021 ja 2022 vuosille jo suunnitteilla olevien investointien rahoittaminen tulorahoituksella painaa tunnuslukua niin että tavoite jäänee saavuttamatta.
- Yhtiön tulorahoitus riittää lainoihin ja korvausinvestointeihin:
  - Rahoitustulos positiivinen
Toteutuminen: Toteutuu (1 139 230,55€)
- Investoinnit:
  - Tavanomaiset, vuotuiset investoinnit rahoitetaan tulorahoituksella.
Toteutuminen: Toteutuu
  - Merkittävät toiminnan laajennus-, laitos- yms. investoinnit voidaan rahoittaa lainalla.
Toteutuminen: Toteutuu
  - Kaupunki ei osallistu yhtiön investointien rahoittamiseen.
Toteutuminen: Toteutuu

Toiminnalliset tavoitteet:

- Tuotanto on ympäristöystävällistä ja CO2-vapaata
  - Uusiutuvan energiaräaka-aineen osuus vähintään 98 %.
Toteutuminen: Toteutuu, on jo 99%

- Yhtiö tuottaa energian kilpailukykyiseen hintaan
  - Kaukolämmön hinta tilasto (energiateollisuus): alle erillistuotannon keskihinnan.
Toteutuminen: Toteutuu
- Tuotannon korkea hyötysuhde säilytetään
  - Lämmön talteenoton osuus myynnistä 21 % vuoteen 2022 mennessä.
Toteutuminen: Toteutuu tällä hetkellä ollen 21,9%. Uudet teollisuus asiakkaat heikentävät arvoa ja tuleekin todennäköisesti vähän tuosta laskemaan.
- Lämmönjakelun turvaaminen kaikissa olosuhteissa:
  - Toimitusvarmuus asiakasjakelujärjestelmässä 99,9 %
Toteutuminen: Toteutuu
- Lämmöntuotanto on tehokasta
  - Myytävän energian määrä/työntekijä: 12.000 MWh vuoteen 2022
Toteutuminen: Toteutuu, on jo yli 14.000 MWh per henkilö.

Kuntayhtymä Kaksineuvoinen

Tavoitteet

- Kuntayhtymän päätehtävänä on järjestää jäsenkuntiensa (Kauhava ja Evijärvi) asukkaille perusterveydenhuollon ja sosiaalitoimen palvelut.
Toteutuminen: Palvelujärjestelmän toimivuus on ollut hyvä.
- Yhtymä tuottaa perusturvapalvelut kaupungin asettaman rahoituskehyksen puitteissa ja koordinoi erikoissairaanhoidon ja erityishuollon palvelujen käyttöä.
Toteutuminen: Tavoite toteutui. Kokonaisuutena. Kauhavan kaupungin maksuosuus Kaksineuvoisen toimintaan alittui 0,5 miljoonalla eurolla, josta yhtymän oman toiminnan osuus on reilu 0,1 miljoonaa euroa.
- Perusturva on järjestettävä kustannustehokkaasti.
Toteutuminen: Kustannustehokkuus koheni oleellisesti vuonna 2020.
- Palvelutuotantoa kehitetään kaikilla tulosalueilla kohti valtakunnallisia laatusuosituksia.
Toteutuminen: Toteutunut hyvin.
- Kuntayhtymän talouden ja toiminnan kehittymistä seurataan säännöllisellä kuntayhtymän yhtiöhallituksen ja johtajan raportoinnilla kaupungille
Toteutuminen: Toteutunut hyvin.
- Etelä-Pohjanmaan sosiaali- ja terveydenhuollon kehittäminen tavoitteena Etelä-Pohjanmaan pohjoisen alueen hyvinvointikeskus Kauhavalle vuonna 2022.
Toteutuminen: Hyvinvointikeskushanke eteni niin, että rakennustyöt pääsivät alkamaan tammikuussa 2021
- Kuntayhtymä panostaa erityisesti henkilöstön työhyvinvoinnin kehittämiseen tavoitteena mm. sairauspoissaolojen väheneminen.
Toteutuminen: Sairauspoissaolot ovat vähentyneet 400 päivää vuoteen 2019 verrattuna.

2.2 Käyttötalouden toteutuminen

2.2.1 Yleishallinto

Keskusvaalilautakunta

Talous Keskusvaalilautakunta	Alkuperäinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot, ulkoiset	0		0	0,00	0,00
Toimintakulut, ulkoiset	0		0	0,00	0,00
Toimintakate, ulkoinen	0	0	0	0,00	0,00
Toimintatulot, ulk + sis	0		0	0,00	0,00
Toimintamenot, ulk + sis	0		0	0,00	0,00
Toimintakate, ulk + sis	0	0	0	0,00	0,00

Tarkastuslautakunta

Talous Tarkastuslautakunta	Alkuperäinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot, ulkoiset	0		0	0,00	0,00
Toimintamenot, ulkoiset	46 530		46 530	23 018,10	23 511,90
Toimintakate, ulkoinen	-46 530		-46 530	-23 018,10	-23 511,90
Toimintatulot, ulk + sis	0		0	0,00	0,00
Toimintamenot, ulk + sis	46 530		46 530	23 849,16	22 680,84
Toimintakate, ulk + sis	-46 530	0	-46 530	-23 849,16	-22 680,84

Tarkastuslautakunnan tehtäväalueena on tilintarkastus.

Valtuustoon nähden tilivelvollinen viranhaltija on hallintojohtaja.

Strategisten tavoitteiden toteutuminen:

1. Jatkuvasti laadukas ja hyödyllinen arviointitoiminta (=arviointiprosessi)

Mittarit:

- Vuoden 2019 arviointikertomuksen laadinta ja tilintarkastuksen toteuttaminen sekä tilinpäätöksen hyväksymisen valmistelu kaupunginvaltuustolle kesäkuun 2020 kokoukseen.
Toteutuminen: Toteutui.
Puhdas tilintarkastuskertomus
Toteutuminen: Toteutui.

2. Tilintarkastustoiminnan ohjaaminen

Mittarit:

- Lakisääteisen tilintarkastuksen toteutuksen varmistaminen
Toteutuminen: Lakisääteinen tilintarkastus on toteutunut.
- Kaikki tarkastuspäivät JHT:n toimesta
Toteutuminen: Ei toteutunut.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Tarkastuslautakunnan keskeisin hanke keväällä oli kesäkuussa kaupunginvaltuuston käsittelyssä olleen vuoden 2019 arviointikertomuksen valmistelu. Valtuusto saattoi tarkastuslautakunnan kannanotot ja kehittämissuositukset hallitukselle ja lautakunnille kommentoitaviksi ja toiminnassa huomioonotettaviksi. Kaupunginhallituksen vastaus arviointikertomuksessa esitettyihin kehittämiskoh-teisiin ja kannanottoihin käsiteltiin kaupunginvaltuustossa 21.9.2020.

Kauhavan kaupunki hankkii tilintarkastuspalvelut KPMG Oy Ab:ltä. Sopimus on voimassa vuoden 2022 tilintarkastuksen päättämiseen saakka.

Kaupungin saama ”puhdas” tilintarkastuskertomus vuodelta 2019 on lautakunnan tavoitteiden mu-kainen.

Kaupunginvaltuusto

Talous Kaupunginvaltuusto	Alkuperäinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot, ulkoiset	0		0	0,00	0,00
Toimintamenot, ulkoiset	90 570		90 570	67 236,04	23 333,96
Toimintakate, ulkoinen	-90 570		-90 570	-67 236,04	-23 333,96
Toimintatulot, ulk + sis	0		0	0,00	0,00
Toimintamenot, ulk + sis	121 640		121 640	83 495,83	38 144,17
Toimintakate, ulk + sis	-121 640	0	-121 640	-83 495,83	-38 144,17

Kapasiteettitiedot

Valtuusto kokoontui vuoden aikana 6 kertaa ja käsitteli 78 asiaa. Lisäksi Kuntayhtymä Kaksineuvoi-nen järjesti kesäkuun alussa Kauhavan ja Evijärven valtuustoille tiedotustilaisuuden kuntayhtymän suunnittelemissa talouden tasapainottamistoimenpiteistä. Marraskuun lopussa valtuustolle järjestet-tiin etäiltakoulu vuoden 2021 talousarviosta.

Kaupunginhallitus

Talous Kaupunginhallitus	Alkuperäinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot, ulkoiset	3 989 280		3 989 280	3 597 215,45	392 064,55
Toimintamenot, ulkoiset	7 336 020		7 336 020	6 615 793,73	720 226,27
Toimintakate, ulkoinen	3 984 380		3 984 380	3 245 292,93	-328 161,72
Toimintatulot, ulk + sis	4 316 700		4 316 700	3 952 421,66	364 278,34
Toimintamenot, ulk + sis	7 536 370		7 536 370	6 842 664,90	693 705,10
Toimintakate, ulk + sis	-3 219 670	0	-3 219 670	-2 890 243,24	-329 426,76

Kaupunginhallituksen tehtäväalueina ovat

- hallinto ja talous
- ylijäämärahastot
- kehitystoimen hallinto
- elinkeinot ja kehittäminen
- maaseutu- ja lomatoimi

Valtuustoon nähden tilivelvollinen viranhaltija on kaupunginjohtaja.

Strategisten tavoitteiden toteutuminen:

1. Kauhava tarjoaa yrityksille hyvän ja kehittyvän toimintaympäristön

Mittarit ja tavoitetaso:

- Työllisyysaste: tavoitteena Etelä-Pohjanmaan korkein työllisyysaste
Toteutuminen: Ei toteutunut. Uusimman v. 2019 tilaston mukaisesti Kauhavan työllisyysaste oli 74,34 %. Kauhavan työllisyysaste oli kuitenkin yli Etelä-Pohjanmaan keskiarvon 74,06 %.
- Työpaikkamäärä: nouseva työpaikkamäärä
Toteutuminen: Toteutui. Uusimman 2018 tilaston mukaisesti Kauhavan työpaikkojen määrä oli vuoden 2018 lopussa 6.923 työpaikkaa kun se 2017 vuoden lopussa oli 6.724.
- Yritysten ja maatilojen saamien yritys- ja rakennetukien määrä: maakunnallista keskiarvoa korkeampi.
Toteutuminen: Toteutui. Maaseutuohjelmasta 2014 – 2020 on Leader yritystukia, ELY-keskuksen yritystukia sekä maatilojen rakennetukien avustuksia ja korkotukia kauhavalaiset yritykset ja maatilat ovat saaneet yli 50 milj. euroa, joka on toiseksi eniten koko maakunnasta.
- Asukasluvun vähentyminen: alle 100 henkeä
Toteutuminen: Ei toteutunut. Väestön kokonaismuutos oli -212. Syntyneiden ja kuolleiden erotus oli -128, nettomuutto -111 ja nettomaahanmuutto +26. (Väkiluvun korjaus -1)

2. Kaupungin talous on lievästi ylijäämäinen / tasapainossa vuonna 2021

Mittarit ja tavoitetaso:

- Tuloslaskelma: tilikauden tulos vähintään nolla vuodesta 2021 alkaen.
Toteutuminen: Toteutui. Tilikauden tulos oli 4,4 miljoonaa euroa ylijäämäinen.
- Taseen ylijäämä: tase säilyy ylijäämäisenä.
Toteutuminen: Toteutui. Taseen kumulatiivinen ylijäämä kasvoi tilikauden ylijäämää vastaavalla määrällä.

3. Investointien määrä viedään kestäväälle tasolle.

Investoinnin vaikutus vuosikustannuksiin selvitetään osana päätösvalmistelua.

Laaditaan investointisuunnitelma vuoteen 2025

Mittarit ja tavoitetaso:

- Vuosittainen investointitaso: Koulukeskuksen valmistumisen jälkeen investointien vuositaso lasketaan noin 5 miljoonaan euroon vuodessa
Toteutuminen: Tavoite ei toteudu Kauhavan koulukeskuksen valmistumisen jälkeen. Ilmenneiden sisäilmaongelmien vuoksi myös Alahärmään rakennetaan uusi koulukeskus. Sen valmistuttua investointitaso on laskettava vieläkin alhaisemmalle tasolle kuin 5 miljoonaa euroa vuodessa.
- Lainakanta: Lainakanta laskee vuodesta 2023 alkaen.
Toteutuminen: Konsernitasolla tarkasteltuna lainakanta lähtee laskuun hyvinvointikeskuksen valmistumisen jälkeen vuonna 2023. Peruskuntatasolla tarkasteltuna tavoite toteutuu, mikäli investointitaso pystytään painamaan vuosiksi vuosikatetasoa pienemmäksi.

4. Kaupungin imagon kehitys asukkaiden ja yritysten näkökulmasta

Mittarit ja tavoitetaso:

- Kahden vuoden välein toteutettava imagotutkimus: Tavoitteena kehittyvä mielikuva kaupungista
Toteutuminen: Imagotutkimus toteutettiin ensimmäistä kertaa vuoden 2019 alussa ja seuraavan kerran vuonna 2021.
- Asiakaspalvelun parantaminen: uusien sähköisten palvelukanavien käyttöönotto.
Toteutuminen: Vuodenvaihteessa 2019-2020 kaupunki otti käyttöön O365-ohjelmiston. Koronapandemia huomioiden käyttöönotto osui juuri oikeaan, ja kaupungilla oli valmiina teams- ym. tarvittavat sovellukset kaikilla hallinnon ja opetustoimen henkilöillä.

Koronapandemian takia asiakaspalvelu jouduttiin hoitamaan pääsääntöisesti puhelimitse ja sähköpostitse. Teams-sovelluksen käyttö yleistyi niin kaupungin sisäisissä kuin ulkoisissakin palaverissa. Valmiuden etätyöhön siirtymiseen olivat kunnossa keväällä 2020.

Vuoden aikana on selvitelty mm. sähköisen rakennuslupaprosessin käyttöönottoa. Vuodesta 2019 alkaen kaupungilla on ollut käytössä Suomi.fi-palvelu ja sähköiset lomakkeet mm. avustushakemuksiin, apip-hakemuksiin ja muutositiloituksiin sekä varhaiskasvatuksen asiointissa. Tietopyyntöihin vastaaminen dokumentoidaan, jotta voidaan varmistua, että pyyntöihin vastataan säädetyn ajan kuluessa.

5. Hallinto-osaston ja Kehityskeskuksen toiminta ja palvelut ovat laadukkaita ja kustannustehokkaita. Päätöksenteko ja asioiden käsittely on viivytyksetöntä ja tasapuolista

- Asioiden käsittelyaika: alle 3 kuukautta vireilletulosta.
Toteutuminen: Pääsääntöisesti toteutui.
- Toimeenpano: tiedoksianto enintään 10 päivää päätöksenteosta, toimeenpano enintään 10 työpäivää päätöksen lainvoimaistumisesta
Toteutuminen: Toteutui.
- Maaseututoimen palvelujen ja resurssien tehokas järjestäminen: Tilalukumäärä toimihenkilöä kohden on maakunnallista keskiarvoa korkeampi.
Toteutuminen: Toteutui.
- Lomatoimen palvelujen ja resurssien kysyntää vastaava järjestäminen: Lomittajien määrä vastaa kysyntää, asiakkaat pystyvät pitämään lomansa (26 pv) tasaisesti lomavuoden aikana ja sijaisapulomituksat tarpeen mukaan. Päätöksenteko ja asioiden käsittely Melan kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti.
Toteutuminen: Pääsääntöisesti toteutui.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Hallinto-osasto

Hallinto-osasto on toiminut normaalien vuosi-, kokous- ym. rutiinien mukaan. Kaupungintalo ja palvelutoimistot olivat koronapandemian vuoksi maaliskuusta 2020 alkaen suljettuina ja asiakaspalvelu hoidettiin pääsääntöisesti puhelimitse ja sähköpostitse. Fyysinen asiakaspalvelu oli mahdollista ainoastaan ajanvarauksella.

Osa hallinto-osaston henkilöstöstä siirtyi koronan vuoksi etätöihin keväällä 2020. Loppuvuodesta etätöissä oli ainoastaan palkkasihteereitä ja henkilöstöjohtaja.

Kaupungin taloustoimi tarjosi vuonna 2020 taloushallintopalvelut seuraaville tytäryhtiöille: Kauhavan Vuokra-asunnot Oy, Asunto Oy Tilhentupa 1 ja 2, Kauhavan Kaukolämpö Oy, Kauhavan Vesi Oy,

Kiinteistö Oy Riihi, Kiinteistö Oy Kauhavan Tietotalo, Kauhavan Jäähalli Oy ja Kauhavan Hyvinvointikeskus Oy.

Hallinto-osasto toimii Kauppatie 109 -kiinteistössä. Osa henkilöstöstä oli alkuvuodesta väistötiloissa Ylihärjän palvelutoimistossa ja LSK Business Parkin esikuntarakennuksessa. Alkuvuonna osaan hallinto-osaston tiloista tehtiin tiivistyskorjauksia. Tämän vuoksi osa henkilöstö oli väistössä osan vuodesta myös hallinto-osaston muissa tiloissa. Korjaukset valmistuivat kesään mennessä, ja henkilöstö sijoittui normaaleihin työtiloihinsa.

Tammi-maaliskuussa 2020 Kauppatie 109 -rakennuksessa toimivat väistötiloissa myös Kauhavan lukio sekä osa Kauhavan yläkoulusta. Oppilaat siirtyivät maaliskuussa etäopetukseen, ja uuden koulukeskuksen valmistuttua vuodesta 2015 jatkunut yhteiselo päättyi.

Talouden tasapainottamiseen liittyvä kriittinen vakanssitarkastelu kohdistui myös hallinto-osastoon. Luonnollisen poistuman myötä henkilöstömäärä väheni kahdella vuoden 2020 aikana. Prosentteina vähennys merkittävä

Kauhavan kaupunki lähti alkuvuodesta 2019 mukaan Kuntaliiton ja FCG:n Tiedolla johtamisen verkostohankkeeseen. Hankkeen myötä kaupungin palvelut osittain tuotteistaan, ja toiminnan johtamisen ja kehittämisen sekä päätöksenteon perustaksi saadaan aikaisempaa parempaa kustannustietoa. Hanke jatkuu vuonna 2020.

Kauhavan kaupunki ostaa työterveyspalvelut Härmämedi Oy:ltä.

Kapasiteettitiedot

	2020	2019	2018	2017	2016
Hallituksen kokousten lukumäärä	24	24	23	26	20
Hallituksen käsittelemien asioiden lkm	240	253	233	301	253
Laadittavien tilinpäätösten määrä	10+kons	8+kons	7+kons	7+kons	7+kons
Verotulot €/asukas	3.505	3.407	3.246	3.385	3.315
Kunnallisvero €/asukas	3.043	2.954	2.784	2.895	2.860
Valtionosuudet €/asukas	3.692	3.149	3.017	3.036	2.953
Väestön määrä	15.514	15.726	16.022	16.280	16.599

Elinkeino- ja Kehitystoimi

Kehitystoimen strategiseksi tavoitteeksi on kirjattu, että Kauhava tarjoaa yrityksille hyvän ja kehittyvän toimintaympäristön. Tavoitteena on Etelä-Pohjanmaan korkein työllisyysaste ja nouseva työpaikkamäärä.

Vuoden 2020 aikana rekisteröitiin uusia yrityksiä Kauhavalle 87 kpl. 2019 rekisteröintejä oli 80 kpl eli pandemia ei vaikuttanut uusien yritysten perustamishalukkuuteen. Kauhavan työttömyysprosentti oli joulukuun 2020 lopussa 10,5 %. Koronakriisi on näkynyt erityisesti lomautettujen lukumäärän voimakkaana kasvuna.

Vuoden kehittämistoimenpiteitä leimasi koronavirukseen varautuminen elinkeinoelämässä. Kaupunki ja paikalliset yrittäjäyhdistykset perustivat varautumisryhmän koronaviruksen takia ongelmiin joutuvia yrityksiä varten. Ryhmän toiminnan tavoitteena on ollut edistää kauhavalalaisten yritysten toimintakykyä poikkeusoloissa ja tehostaa tiedotusta yrityksille erilaisten toimijoiden mahdollisuudesta auttaa koronan takia ongelmiin joutunutta yritystä. Kaupunki sai myös rahoituksen yhdessä Lapuan

kaupungin kanssa Uutta kasvua Härmänmaalle-hankkeeseen. Hankkeessa toimii päätoiminen projektipäällikkö. Hankkeen aikana annetaan yrityksille apua koronaviruksesta selviämiseen, tuki- ja rahoitusmuotoihin sekä tarvittaessa neuvontaa uusiin liikeideoihin ja toiminnan kehittämiseen.

Yksinyrittäjän tukihaku toteutui Kauhavalla hyvin. Haku avattiin pikavauhtia, sillä sähköistä hakemusjärjestelmää valmisteltiin hyvissä ajoin ennen virallista ohjeistusta. 2000 euron yksinyrittäjätuen kaupunki myönsi 203:lle yksinyrittäjälle. Myös muita koronatukia hyödynnettiin kauhavalaisten yritysten toimesta merkittävästi.

Hanketoiminta oli vuoden aikana kaupungin osalta aktiivista. Omistajanvaihdosten edistäminen Härmänmaalla -hankkeen tavoitteena on ak-ti-voi-da Kauhavan ja Lapuan alueen yrityksiä omistajanvaihdoksiin. Hankkeen ta-voit-tee-na on edistää jatkajien löytymistä ja lisätä alueen yritysten myyn-ti-ke-l-poi-suut-ta välittämällä tietoa yrityskauppojen kauppatavoista, ar-von-mää-ri-tyk-ses-tä, rahoituksesta ja verotuksellisista asioista, yrityksen myyn-ti-kun-nos-tuk-ses-ta sekä kauppasopimuksista. Hankkeen toteutusaika on 3.8.2020 – 31.12.2021. Hanke on saanut rahoituksen Leader-ryhmä Aisapari ry:ltä ja paikallisilta yrittäjähdistyksiltä.

Kunnilla oli mahdollisuus esittää syksyllä 2020 Etelä-Pohjanmaan liitolle viisi kokonaisuutta osaksi EU:n pandemiatilanteeseen liittyvää elvytyspakettia. Kauhavan kaupunki esitti julkisia ja yritysten hankkeita mukaan yhteensä 75,2 miljoonan euron arvosta (julkiset hankkeet 42,2 milj. euroa ja yritysten hankkeet 33 milj. euroa). Tarkempia hankehakuja ja päätöksiä elvytyspaketin osalta odotetaan vuoden 2021 aikana.

Markkinointitoimien osalta on toteutettu mm. Mäki-Hannuksen laajennusalueen tonttikampanja, tiedotuslehti ja viety loppuun brändiuudistus, jonka myötä kaupunki sai uuden ilmeen. Uudet verkkosivut kauhava.fi, visitkauhava.fi ja investkauhava.fi julkaistiin kesäkuussa ja Paraspaikka.fi markkinointikampanja alkoi loppuvuodesta. Esimateriaaleja ja erilaisia mainoksia uudistetaan vähitellen määrärahojen puitteissa.

Maahanmuuttajaneuvontaan tuli vuoden aikana muutoksia. Kaupungin maahanmuuttokoordinaattorin siirtyessä uusiin tehtäviin virka päätettiin jättää täyttämättä, minkä johdosta maahanmuuttajien kotoutumista edistävä ohjaus- ja neuvontapalvelu kilpailutettiin. Palveluntarjoajaksi valittiin Järviläkeuden kansalaisopisto. Resurssina toimii koto-tiimi, joka koostuu mm. kielikouluttajista. Ensi vaiheessa palvelua tarjottiin päivystysaikoina ja tarvittaessa myös henkilökohtaisesti neuvoen. Maahanmuuttokoordinaattorin viranhaltijavaltuudet siirrettiin hallintosääntöuudistuksessa kehitysjohtajalle. Maahanmuuttajien ohjaukseen ja neuvontaan tuli lisäresursseja syksyllä 2020 Työ- ja Elinkeinoministeriön myöntämän avustuksen myötä, minkä johdosta Kauhavalla toimii avustusrahoituksella määräaikainen maahanmuuttokoordinaattori elokuuhun 2021 saakka.

Maaseutuhallinto

Neuvonta- ja kehittäminen:

Maaseutuhallinto on kouluttanut sukupolvenvaihdos- ja viljelysuunnitteluasioista 200 viljelijää ennen Koronavirusepidemian rajoituksia. Tänä vuonna viljelijätukihakukoulutus toteutettiin sähköisessä muodossa. Tilaisuuden järjesti MTK-Etelä-Pohjanmaa, ELY-keskus ja kuntien YTA-alueet. Koulutusmateriaali ja nauhoite olivat kotisivuilla nähtävänä kevään ajan.

Turkistuotto-hanke ja maaseutuhallinto ovat aktiivisesti tiedottaneet viljelijöitä sekä tarhaajia tuotantoon, koulutukseen ja Koronavirusepidemiaan liittyvistä asioista. Maaseutuelinkeinojen neuvottelukunta pääsi kokoontumaan koronarajoitusten takia vain kerran.

Kauhavalle myönnettiin vuonna 2020 investointitukia 66 kpl ja nuorten viljelijöiden aloitustukia 7 kpl. Myönnetty avustus oli 4 151 025 euroa ja korkotuki 5 866 835 euroa. Vertailuksi vuonna 2019 myönnetty 2 905 522 € ja maatalouden korkotukilainoja on myönnetty 4 112 949 €, yhteensä 53 kpl.

Turkistuotto-hanke järjesti vuonna 2020 yhteensä 4 isompaa koulutustilaisuutta, ja pilottiryhmä koontui neljä kertaa. Korona-aiheisia pienryhmiä yhteensä 42kpl ja pienryhmäkoulutuksia muista aiheista pidettiin 11kpl. Tilaisuuksiin osallistui 81 eri henkilöä. Koronapandemian vuoksi koulutustilaisuuksia järjestettiin etäyhteydellä, ja pienryhmiä järjestettiin noudattaen viranomaisten ohjeita. Osa koulutustilaisuuksista järjestettiin yhteistyössä muiden tahojen kanssa.

Kauhavan strategian mukaiset Biotalous kärkeen tavoitteet on saavutettu, muutamien tavoitteiden aikataulua on jouduttu vähän siirtämään. Tulevaisuuden tuotantoalueiden kartoitus saatiin kevään 2020 aikana toteutettua. Toimenpiteenä oli kartoittaa maa-alueita, jotka soveltuvat maa-, karja- ja turkistalouden tulevaisuuden tuotantoalueiksi. Lisäksi laadittiin tietopaketti tilan tai tarhan laajentamista sekä uutta investointia suunnittelevien tueksi.

Viranomaistoiminta:

Kauhavalla jätettiin 788 tukihakemusta, joista 96,57 % sähköisiä, lopettaneita 31 tilaa. Evijärvellä 119 hakemusta, joista 89,08 % sähköisiä, lopettaneita 6 tilaa edellisvuodesta. Lappajärvellä 148 hakemusta, joista sähköisiä 92,6%, vähennystä edellisvuodesta 4 tilaa. Yhteensä 1004 sähköistä ja 51 paperihakemusta, yhteensä 1055 hakemusta. Sähköisiä 95,2 % vähennys 41 tilaa vuodessa.

Vuonna 2020 maaseutuhallinnon ohjaama tukimäärä tiloille on Kauhavalla noin 29 miljoonaa euroa. Maatilojen 112,43 milj. € rahavirta (vuoden 2019 tiedoilla) on kokonaistuloiltaan 4. suurin Suomessa.

Kauhava on työtehokkuudessa maakunnan kärkeä, noin 234 tilaa/hlö. Tavoitteiden mukaisesti tukihakemusten käsittelytyö on maakunnan tehokkainta.

Maaseutuhallinnon osalle Kauhavan kaupungin YT-neuvottelun lopputulema oli, että maaseututoimi avustaisi lomituksen hallintoa jatkossa. Maaseutuhallinto auttaa lomatoimen hallintoa asiakaspalvelussa ja toimistotöissä. Tehtäviä pyritään jakamaan sillä tavalla maaseutuhallinnon sisällä, että maksajavirastosopimuksen mukaiset kullekin maaseutuhallinnon viranomaiselle eriytetyt tehtävät saadaan hoidettua.

Lomituspalvelut:

Lomahallinnon tehtävät perustuvat lomituspalvelulakiin ja lakiin turkistuottajien lomituspalveluista sekä näiden asetuksiin. Paikallisyksikön toiminta-ajatuksena on hoitaa Evijärven, Lappajärven ja Kauhavan maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalvelut asiakaslähtöisesti. Edistämme maatalousyrittäjien ja turkistarhaajien työssä jaksamista, terveyttä ja toimintakykyä.

Tilakoon suurenemisen ja koneellistumisen myötä lomittajien ammattitaitovaatimukset lisääntyvät. Lomittajien ammattitaitoa on pidetty yllä suunnittelemalla lomittajien täydennyskoulutuksia vastaamaan tilojen vaativuustasoa. Kuluvana vuonna jouduimme perumaan suunnitellut koulutukset koronaviruksen aiheuttamien rajoitusten takia. Tilakohtainen koulutus on toteutettu maatiloilla.

Vuosilomaan oikeutettuja maatalousyrittäjiä oli 302. Vähennystä edelliseen vuoteen 4,5 %. Heistä n. 50 % haki vuosilomaoikeutta sähköisesti. Vuosilomapäiviä lomitettiin 7434 päivää, sijaisapua lomitettiin 3399 päivää ja tuettua maksullista lomittaja-apua 755 päivää. Asiakasmäärät ja lomituspäivät vähenevät vuosittain.

Vuosilomalomitus on maatalousyrittäjille maksutonta. Heillä on oikeus 26 lomapäivään/vuosi/yrittäjä. Tuettu maksullinen lomittaja-apu on hinnaltaan 14,48 €/h, täysin maksullinen lomittaja-apu 36,86 €/h, varallaolo 5.27 €/h sekä valvontakäynti 34,75 €/käynti.

Maatalousyrittäjille kertyi vuosilomapäiviä keskimäärin 25 pv/yrittäjä ja sijaisapupäiviä 47 pv/yrittäjä. Tuettua maksullista käyttäneet käyttivät sitä keskimäärin 50 h.

61 turkistuottajaa haki lomaoikeutta. Vähennystä 4,7 % edelliseen vuoteen. Heistä 43 yrittäjää oli itse järjestetyssä lomituksessa. Osa ei käyttänyt vuosilomaoikeuttaan ollenkaan. Turkistuottajien vuosilomia lomitettiin 923 päivää. Lisävapaata lomitettiin 3465 tuntia. Vuosilomapäivien turkistuottajakohtainen enimmäismäärä oli 18 päivää ja lisävapaatuntien 120 h. He käyttivät keskimäärin 17 pv vuosilomaa ja 89 h lisävapaata. Maksimikorvaus itse järjestetystä turkislomituksesta oli 23,70 €/h.

Lisävapaasta perittiin 6,85 €/lomitustunti.

Teimme maatalousyrittäjille asiakastyytyväisyyskyselyn vuosilomahakemusten yhteydessä. Tavoite oli, että vastauksia tulisi 50 % tilalta. Vastuksia tuli 16 % tiloista. Arviointikohteena oli mm. lomittajien ammattitaito, ohjeiden noudattaminen, hallinnon tavoitettavuus, tiedonsaanti, lomituspalvelut kokonaisuutena ja kehitys edellisestä vuodesta. Asteikolla 1 – 5 saimme kaikista osa-alueista arvioksi yli neljä ja keskiarvioiksi arvioitiin jopa 4.4. Asiakkaat arvioivat palvelumme hyväksi.

Kapasiteettitiedot

Kapasiteettitiedot	2020	2019	2018	2017	2016
Yritysten lukumäärä	1520	1502	1479	1483	1496
Uusien yritysten lukumäärä	87	83	68	81	71
Business-Finland tuotekehitysrahoitus*	2.056.536	135.965	1.379.166	164.130	1.399.400
Viljelypinta-ala	38.184	37.802	37.811	37.805	37.883
Aktiivi tilojen määrä	788	817	846	861	886
Vuosilomaan oikeutetut maatilojen + turkistarhat lkm	233	254	210	213	205
Lomatoimen hallinnon nettokustannus	+46.474	+21.948	+21.133	+16.655	+59.506

* BF:n rahoitus v. 2020 liiketoiminnan kehittämiseen häiriötilanteissa

2.2.2 Perusturva

Talous Perusturva	Alkuperäinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot, ulkoiset	0		0	0,00	0,00
Toimintamenot, ulkoiset	67 304 000		67 304 000	66 770 938,36	533 061,64
Toimintakate, ulkoinen	-67 304 000		-67 304 000	-66 770 938,36	-533 061,64
Toimintatulot, ulk + sis	0		0	0,00	0,00
Toimintamenot, ulk + sis	67 304 000		67 304 000	66 770 938,36	533 061,64
Toimintakate, ulk + sis	-67 304 000	0	-67 304 000	-66 770 938,36	-533 061,64

Sosiaali- ja perusterveydenhuollon palveluiden järjestämisestä Kauhavan kaupungin alueella vastaa Kuntayhtymä Kaksineuvoinen. Yhtymän toisena jäsenkuntana on Evijärvi. Kuntayhtymä Kaksineuvoisen tilinpäätös käsitellään kaupunginvaltuustossa omana asianaan.

Kuntayhtymien maksu- osuudet	Alkuperäinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Kaksineuvoinen	65.771.610		65.771.610	65.291.320	-480.290
- Kaksineuvoisen oma toiminta	40.777.290		40.777.290	40.630.723	-146.567
- E-P:n sairaanhoitopiiri	23.620.970		23.620.970	23.216.970	-404.000
- Eskoon sosiaalipalvelujen ky	1.373.350		1.373.350	1.443.627	+70.277

2.2.3 Sivistystoimiala

Kasvatus- ja opetuslautakunta

Talous Kasvatus- ja opetus- lautakunta	Alkuperäinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot, ulkoiset	2 788 730		2 788 730	2 913 679,68	-124 949,68
Toimintamenot, ulkoiset	23 504 820		23 504 820	22 486 093,21	1 018 726,79
Toimintakate, ulkoinen	-20 716 090		-20 716 090	-19 572 413,53	-1 143 676,47
Toimintatulot, ulk + sis	2 864 090		2 864 090	2 986 150,74	-122 060,74
Toimintamenot, ulk + sis	29 434 540		29 434 540	28 643 173,82	791 366,18
Toimintakate, ulk + sis	-26 570 450	0	-26 570 450	-25 657 023,08	-913 426,92

Kasvatus- ja opetuslautakunnan tehtäväalueina ovat:

- sivistystoimen hallinto
- varhaiskasvatus
- esi- ja perusopetus
- lukiokoulutus
- 2. asteen ammatillinen koulutus

Valtuustoon nähden tilivelvollinen viranhaltija on sivistysjohtaja.

Strategisten tavoitteiden toteutuminen:

1. Laaditaan selvitys ja esitys varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja lukiokoulutuksen optimaalisesta johtamisjärjestelmästä

Mittarit ja tavoitetaso:

- Selvityksen ja esityksen valmistuminen

Toteutuminen: Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen johtamisjärjestelmää on tarkasteltu YT-prosessin lopputuloksena. Tarkastelun myötä on jätetty täyttämättä Hakolan päiväkodin johtajan toimi ja Hakolan päiväkodin esimiestehtävät on liitetty osaksi Ylihärmän päiväkodin johtajan tointa. Yksi varhaiskasvatuksen palveluohjaajan virka on jätetty täyttämättä. Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen osalta YT-prosessissa esitettiin johtamisjärjestelmän muutosta, mutta se ei toteutunut. Tarkastelua jatketaan toimikausittain ja eläköitymisten myötä.

2. Laaditaan selvitys ja esitys esiopetuksen, esiopetuksen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kerhotoiminnan järjestämistavasta

Mittarit ja tavoitetaso:

- Selvityksen ja esityksen valmistuminen

Toteutuminen: Selvitys laadittiin osana YT-prosessia. Sen lopputuloksena esiopetus on järjestetty 1.8.2020 alkaen osana varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatuksessa ei järjestetä esiopetuksen kerhotoimintaa, vaan lapsi osallistuu esiopetusta täydentävään varhaiskasvatukseen. Täydentävä varhaiskasvatus toteutetaan pääsääntöisesti samassa paikassa kuin varsinainen esiopetus. Esiopetusta järjestetään toimikaudella 2020-2021 Voltin esiopetusyksikössä, Metsäkulman päiväkodilla, Hakolan päiväkodilla, Ylihärmän päiväkodilla, Nahkalan esiopetusyksikössä, Korttesjärvellä Päivärinteentien esiopetusyksikössä.

3. Laaditaan selvitys ja esitys varhaiskasvatuksen mahdollisista painoalueista

Mittarit ja tavoitetaso:

- Selvityksen ja esityksen valmistuminen
Toteutuminen: Tammikuussa 2020 on tehty huoltajille kysely liittyen varhaiskasvatuksen painotusalueitoiveisiin. Kysely toteutettiin sähköisesti Päikky-ohjelman kautta. Kyselyyn osallistui n. 45% lasten huoltajista. Kyselyn painotusalueet olivat samoja, jotka on kirjattu varhaiskasvatussuunnitelman osa-alueiksi. Osa-alueihin on liitetty vastausprosentti
  - kielelliset taidot (äidinkieli) 33,18%
  - musiikkikasvatus 3,18%
  - liikunta ja terveys 50,91%
  - taidekasvatus 3,18%
  - ympäristökasvatus 3,64%
  - teknologiakasvatus 0,45%
  - mahdollisuus osallistua osittain muulla kuin äidinkielellä toteutettuun varhaiskasvatukseen 5,45%

Huoltajat nostivat tärkeimmiksi painotusalueiksi liikunta ja terveys ja kielelliset taidot. Kyselyn tulokset osoittavat huoltajien pitävän tärkeinä jo olemassa olevia painotuksia, eikä siten ole tarvetta muuttaa nykyisiä varhaiskasvatuksen käytänteitä. Painotusaluekyselyn tulokset on viety tiedoksi varhaiskasvatuksen johtoryhmälle sekä varhaiskasvatussuunnitelman kehittämistyöryhmälle ja kasvatus- ja opetuslautakunnalle.

4. Kauhavan koulukeskuksen käyttöönoton onnistuminen ja oppilaaksiottoalueiden päivittäminen

Mittarit ja tavoitetaso:

- Käyttöönoton onnistuminen raportoidaan lautakunnalle
Toteutuminen: Koulukeskus luovutettiin käyttäjille kesäkuussa 2020 ja otettiin virallisesti käyttöön 1.8.2020. Koulukeskuksen käyttöönotto on sujunut tyydyttävästi huomioiden esimerkiksi viivästykset ensikertaishankintojen toteutuksessa, haasteet kulunvalvonnassa ja oppilasmäärän mitoituksen ylitys noin 6,25%:lla laskennallisesta enimmäismäärästä (750). Operatiivisen toiminnan kannalta haasteena on ollut lisäksi puutteellinen mitoitus oppilaitoshallinnossa, mutta tämän korjaamiseksi on tehty toimenpiteitä, ja mitoitus saadaan lähes vastaamaan verrokkikuntia elokuusta 2021 alkaen. Lautakunnalle raportointia ei ehditty tehdä.
- Oppilaaksiottoalueiden päivittäminen lautakuntakäsittelyyn
Toteutuminen: Kasvatus- ja opetuslautakunta päivitti 12.12.2019 (§110) Kauhavan kaupunginosan oppilaaksiottoalueet 1.8.2020 alkaen: määriteltiin 1.8.2020 lakkautettavien Nahkalan, Pernaan, Ruotsalan ja Kauhavan yläkoulun oppilaaksiottoalueet 1.8.2020 toimintansa aloittaneen Kauhavan yhtenäiskoulun oppilaaksiottoalueeksi.

Toimintasuunnitelman toteutuminen 2020

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Kauhavan kaupunki on järjestänyt varhaiskasvatuspalveluita päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa. Sekä palveluseteli että kuntalisä varhaiskasvatuksen palveluina päättyivät 31.12.2019.

Esiopetus on siirtynyt osaksi varhaiskasvatusta 1.8.2020 alkaen. Esiopetus toteutetaan varhaiskasvatuksen yksiköissä, niissä kaupunginosissa, joissa se on mahdollista. Esiopetusta järjestetään

toimikaudella 2020-2021 Voltin esiopetusyksikössä, Metsäkulman päiväkodilla, Hakolan päiväkodilla, Ylihärmän päiväkodilla, Nahkalan esiopetusyksikössä, Korttesjärvellä Päivärinteentien esiopetusyksikössä.

Toiminnan siirtyminen varhaiskasvatukseen yksiköihin tapahtuu vähitellen varhaiskasvatuksen tilojen vapautuessa käytettäväksi esiopetukseen. Esiopetuksen henkilöstö (esiopettajat) siirtyivät varhaiskasvatuksen työntekijöiksi, varhaiskasvatuksen opettajiksi.

Varhaiskasvatuksen kysyntä on kasvanut koko kaupungin alueella. Kauhavan keskustaajaman alueella toimii määräaikaisina lisätiloina Lentokonepuiston päiväkotit sekä päiväkotit Hyypiksen viereiseen rivitaloon perustettu lisäosasto.

Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2017 ja sitä on edelleen päivitetty 1.8.2019. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on hyvinvoiva lapsi. Lapsen tuen tarpeiden tunnistaminen, varhainen tuki sekä riittävät ja oikea-aikaiset palvelut tukevat lapsen kehitystä ja kasvua. Jokaiselle lapselle on laadittu yhteistyössä vanhempien kanssa varhaiskasvatussuunnitelma. Mikäli lapsella on ollut tuen tarpeita kasvussaan ja kehityksessään, on lapselle laadittu lapsen kehityksen ja oppimisen tuen suunnitelma monialaisessa yhteistyössä.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja on alennettu osana Kauhavan kaupungin strategian mukaista toimenpideohjelmia.

Kauhavan kaupunki on tuottanut varhaiskasvatustalvuuksia yhteistoimintasopimuksen mukaisesti myös Evijärven ja Lappajärven kunnille ja varhaiskasvatuksen henkilöstö on Kauhavan kaupungin palveluksessa. Evijärven ja Lappajärven kunnat järjestävät itse näiden kuntien esiopetuksen.

Erityisavustus koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseen saatiin sekä varhaiskasvatukselle että perusopetukselle. Varhaiskasvatuksen osuus oli 20.000 € 1.053 €:n omarahoituksella. Siitä käytettiin 6089,73 €, joten loput siirtyivät vuodelle 2021.

Esi- ja perusopetus

Esiopetusta järjestettiin kevätlukukaudella 2020 seuraavissa kouluissa: Alahärmän kirkonkylän koulu, Nahkalan koulu, Korttesjärven yhtenäiskoulu, Kosolan koulu, Ylihärmän kirkonkylän koulu, Voltin koulu ja Hakolan koulu. 1.8.2020 alkaen esiopetus on toteutettu osana Kauhavan kaupungin varhaiskasvatusta. Perusopetukseen valmistavaa opetusta on kevätlukukaudella 2020 annettu Nahkalan koulussa ja Kauhavan yläkoulussa.

Oppilas- ja opiskelijahuollon palveluissa oli 3,55 htv kuraattoriresurssia neljän eri ammattilaisen työnä. Psykologipalvelut jouduttiin järjestämään koko vuoden ajan ostopalveluna. Esioppilaille kulluvaa esiopetuksen kerhotoimintaa tarjottiin kouluissa kevätlukukaudella 2020. Esiopetuksen siirryttyä varhaiskasvatuksen järjestämäksi, esiopetuksen kerhotoiminta kouluissa päättyi. Esiopetuksen varhaiskasvatusta tarjottiin 1.8.2020 alkaen.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelmaa, kotisivuja ja hakulomakkeita päivitettiin. Tiedotusta ja ohjeistusta huoltajille parannettiin. Koulunkäynninohjaajaresurssin jakamista ja suuntaamista tarkennettiin. Toimintaa koordinoineen määräaikainen ohjaustoiminnan koordinaattorin työtehtävä päättyi 31.12.2019. Toimintaa jatkettiin vielä toimistosihteerin määräaikaisella tehtävällä, joka jatkui vain 31.8.2020 saakka. Kahdeksan kuukauden aikana sivistyshallinnosta vähennettiin siis kaksi henkilötyövuotta osana YT-prosessia. Tämä tehtiin varhaiskasvatuksen 1,4 htv:n vähennyksen lisäksi. Tämä aiheutti mittavia tehtäväjärjestelyitä sivistyshallinnossa.

Nahkalan koulu, Pernaan koulu, Ruotsalan koulu ja Kauhavan yläkoulu lakkautettiin 1.8.2020 ja näiden koulujen oppilaat siirrettiin 1.8.2020 toimintansa aloittaneeseen Kauhavan yhtenäiskouluun. YT-prosessi hallitsi perusopetuksenkin käyttösunnitelmaa: Perusopetuksen tuntikehystä leikattiin

peräti 9.7 %. Tämän osaltaan mahdollisesti Kauhavan koulukeskuksen aloittaminen ja edellä mainitut koulujen lakkauttamiset ja opettajamäärän vähentämisen. Mutta osaltaan YT-prosessin sisään sisällytetyt säästövaatimukset edellyttivät tiukkaa kehystä. Alahärmän yläkoulun, Härmän lukion ja Ylihärmän yläkoulun yhteinen aineenopettajaresurssi otettiin käyttöön ja tämä pienensi tuntikehystä osaltaan.

Kortesjärven yhtenäiskoulu toimii väistötiloissa LSK BP:ssa vuoteen 2022 asti.

Sisäilmaongelmat jatkuivat Alahärmän koulukeskuksessa yläkoulun ja Härmän lukion osalta. Kauhavan kaupungin koulukuljetusten (esi-, perus- ja lukio-opetus) sopimuskausi oli päättymässä 31.7.2020 mennessä. Tämän vuoksi Kauhavan ja Korttesjärven ostoliikenne kilpailutettiin keväällä 2020. Kasvatus- ja opetuslautakunta päätti 9.6.2020 (§ 73) liikennöitsijöiden valinnasta koulu- ja retkikuljetuksiin 1.8.2020 - 31.7.2022. Alahärmän ja Ylihärmän kaupunginosissa jatkettiin koulukuljetusten hankintaa reittiliikenteen kautta.

Valtionavustukset 2020

Koulun kerhotoiminnan tukemiseen saatiin 9.000 euroa omarahoitusosuuden ollessa 3858 euroa. Toimintaa ehdittiin järjestää vain 658,94 euron arvosta, joten loput siirrettiin vuodelle 2021. Lukutai-tohankkeelle on saatu 8.000 euron (omarahoitus 888,89 €) valtionavustus ja se siirrettiin kokonaan vuodelle 2021.

Erityisavustus koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseen saatiin sekä varhaiskasvatukselle että perusopetukselle. Perusopetukseen saatiin 108.585 € omarahoituksen ollessa 5.715 €. Vuonna 2020 käytettiin 49.181,38 € ja loput siirrettiin vuodelle 2021.

Erityisavustus tutoropettajien toimintaan ja osaamisen kehittämiseen (Kauhavan tutoropettajat) -hanke päättyi 31.7.2020. Siihen saatiin vuonna 2019 26.003 € valtionavustusta, josta vuonna 2020 käytettiin 15.121,6 €. Koko hankkeen omarahoitus osuus oli 6.501€.

Erityisavustus koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseen sai hankerahaa jo vuonna 2018 mutta toteutettiin keväällä 2020 ja päättyi 31.7.2020. Aikanaan 17.000 euron hankkeesta oli omarahoituksena 895 €. Hankkeeseen käytettiin 12.823,49 € vuonna 2020.

Maakunnallisessa yhteistyössä Kauhavan kaupunki on mukana Osaaja-hankkeessa, johon käytettiin 10.998,88 €.

Lukiokoulutus

Lukiokoulutuksesta Kauhavalla vastasivat Härmän lukio ja Kauhavan lukio. Lukuvuoden keskeisiin tehtäviin kuuluu uuden 1.8.2021 käyttöön otettavan nuorten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman suunnitteleminen ja laatiminen. Lukion opetussuunnitelman 2021:n perusteet julkistettiin marraskuussa 2019. Kauhavan lukiot tekevät opetussuunnitelman laatimisessa yhteistyötä kuuden muun lähilukion kanssa. Uusi opetussuunnitelma pyritään saamaan valmiiksi maaliskuun 2021 loppuun mennessä, jotta uudet yhdeksäsluokkalaiset voivat tehdä LOPS 2021:n mukaiset valintansa keväällä 2020. Kauhavan lukiot tekevät yhteisen opetussuunnitelman, jossa kuitenkin otetaan huomioon molempien lukioiden vahvuudet ja koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot ja oppiaineet. (Yleiset osat yhteisiä ja käytänteet yhteneväisiä).

Kauhavan lukiot käynnistivät yhteistyössä Alajärven, Evijärven, Lappajärven ja Vimpelin lukioiden kanssa uuden lukiolain mukaisen korkeakoulu-yhteistyön laajentamisen. Kuuden lukion projektiviikko siirrettiin koronaepidemian vuoksi lukuvuodelta 2019 – 2020 toteutettavaksi huhtikuussa 2021 yhteistyössä Vaasan yliopiston ja Seinäjoen ammattikorkeakoulun kanssa. Projektiviikkoon sisältyviä

asiantuntijaosuuksia rahoitetaan Korkeakoulut lukioihin –hankkeeseen myönnetystä valtionosuudesta.

Pahentuneen koronapandemian vuoksi lukiokoulutus siirtyi etäopetukseen 18.3.2020. Etäopetukseen siirtyminen tapahtui lukioissa varsin jouhevasti. Käytössä oli lähinnä Googlen Classroom-sovellus. Ylioppilaskirjoitukset saatiin pidettyä poikkeusjärjestelyin. Elokuun 23. Päivänä Härmän lukiossa lakitettiin kevään ylioppilaat erityisjärjestelyin.

Kauhavan lukio toimii kolmatta vuotta koordinaattorina EU:n rahoittamassa Drops of Life -hankkeessa, jossa ovat mukana myös koulut Espanjasta, Italiasta, Kreikasta, Kyprokselta ja Unkarista. Hankkeeseen saatiin vuoden jatko aika koronapandemian takia ja siksi hankkeessa kului vain 6 663,86 € vuonna 2020. Vesistöhanke toteutetaan vielä keväällä 2021 virtuaalimatka Kreikkaan hanketapaamisen sijasta. Hanke päättyy kesällä 2021.

Kauhavan lukio siirtyi uuteen Kauhavan koulukeskukseen elokuussa 2020. Lukiossa aloitti 88 ennätykselliset 88 opiskelijaa, minkä johdosta opiskelijamäärä kasvoi 188 opiskelijaan edellisvuoden 137:sta. Kauhavan lukion vetovoimaa kasvatti uutena aloittanut monilajiryhmä, johon valittiin peräti 37 ensimmäisen ja toisen vuosikurssin opiskelijaa. Monilajiryhmää opettavat liikunnanopettajat, mutta seitsemää eri lajia edustavien nuorten ohjaukseen osallistuu myös seuravalmentajia. Härmän lukiossakin aloitti urheilun monilajiryhmä. Härmän lukion huonot tilat vähensivät lukioon hakeutuvien määrää. Osa lukion aloittaneista opiskelijoista joutui siirtymään Kauhavalle lukioon välttääkseen huonolle sisäilmalle altistumisen.

Kauhavan lukiot harjoittivat yhteistyötä uuden opetussuunnitelman teossa, opettajille suunnattujen yhteisten OVTES-työpäivien merkeissä ja espanjan videoneuvotteluopetuksessa. Oppilaitoksilla on yhteinen opinto-ohjaaja, erityisopettaja sekä musiikin opettaja. Oppilaitokset toimivat yhteistyössä myös espanjan kielen videoneuvotteluopetuksessa sekä maakunnallisessa Opinlakeus-verkostossa.

Lukiot ovat profiloituneet pitkälti samoin yrittäjyyteen, kansainvälisyyteen ja liikunnan monilajiryhmään. Härmän lukio painottaa erityisesti palvelu- ja matkailualan kursseja opintotarjonnassaan. Viime joulukuussa Härmän lukio päätti profiloitua myös hevosurheilukokonaisuuteen (6 kurssia.)

Yrittäjyyskasvatuksessa Härmän lukio jatkaa hyvää yhteistyötä Power Parkin kanssa, jonne Laitekummikurssin käyneet opiskelijat työllistyivät kesätöihin. Palaute kummien työstä oli positiivista.

Keväällä 2020 Kauhavan lukion pakollisten aineiden keskiarvo oli 4,83 (koko maa 4,29). Tulos oikeutti 387 päivälukion joukossa sijaan 46. Syksyllä 2020 pakollisten aineiden keskiarvo oli 3,80 (koko Suomi 4,01). Härmän lukiossa vastaavat luvut olivat 3,58 ja syksyllä 3,50.

Lukiokoulutuksen tuntikehystä leikattiin 2,4 % lukuvuodelle 2020-2021.

Kapasiteettitiedot

Varhaiskasvatus

Kauhavalla on alle kouluikäisiä lapsia 738. Alla olevassa taulukossa on vuosina 2015 - 2020 syntyneiden lasten määrä.

Lapsia	2020	2019	2018	2017	2016	2015
	104	102	117	130	136	160

Lähde: Facta

Varhaiskasvatuspalveluiden piirissä vuonna 2020 on ollut 556 lasta ja lastenhoidon tuen piirissä on ollut 198 lasta. Lastenhoidon tuen piirissä olevien lasten määrä on vähentynyt vuoden aikana 40 lapsella. Yksityisen hoidon tuen käyttöä ei ole ollut vuonna 2020. Esiopetuksessa on 143 lasta, joista 98 lasta on esiopetusta täydentävässä varhaiskasvatuksessa. Esiopetuksen kerhotoimintaa ei järjestetä enää lainkaan.

Päiväkotihoidossa on 382 lasta ja 52 esiopetukseen osallistuvan lapsen esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus järjestettiin päiväkodissa. 45 lapsen esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus järjestettiin esiopetusyksikössä. Vuoden 2020 hoitopäivien määrään vaikutti keväällä 2020 ollut valtakunnallinen suositus pitää lapsi kotihoidossa Covid19- viruksen ilmaantumisen vuoksi. Hoitovarausta käytäneiden lasten määrä laski maaliskuu-kesäkuun välisellä ajalla selkeästi. Perhepäivähoitajien määrä on laskenut edelleen, määrä on vähentynyt 17 perhepäivähoitajaan, vuonna 2015 heitä oli 38. Palvelusetelillä tuotettu varhaiskasvatus päättyi 31.12.2019.

Kapasiteettitiedot	2020	2019	2018	2017	2016
<i>Päiväkodit</i> (yksikköjen lukumäärä)	6	6	6	7	7
Lapsia päiväkotihoidossa	382	398	357	335	346
kokopäivähoitopäiviä	49 915	56881	47 317	44 013	46 510
osapäivähoitopäiviä	2 528	2653	9 214	10 031	5 724
Lapsia esiopetuksessa (1.8.2020 alkaen)	143				
Lapsia esiopetusta täydentävässä varhaiskasvatuksessa (päiväkodit ja esiopetusyksiköt)	98				
Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus kokopäivähoitopäiviä	1 573				
Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus osapäivähoitopäiviä	4 640				
Hoitopäiviä yhteensä	58 656	59534	56 781	54 799	54 983
<i>Perhepäivähoitajat</i> (vakituiset, määräaikaiset)	17	20	27	29	31
Lapsia perhepäivähoidossa	71	89	86	88	122
Kokopäivähoitopäiviä	9 508	11 616	11 584	14 868	19 158
Osapäivähoitopäiviä	160	374	2 167	1 942	497
Hoitopäiviä yhteensä	9 668	11 990	13 751	16 810	19 655
<i>Ryhmäperhepäivähoito</i> (yksikköjen lukumäärä)	0	0	0	0 (1)	1 (2)
Lapsia ryhmäperhepäivähoidossa	0	0	0	0	11
Kokopäivähoitopäiviä	0	0	0	564	2 292
Osapäivähoitopäiviä	0	0	0	351	548
Hoitopäiviä yhteensä	0	0	0	915	2 840
<i>Palveluseteli</i>					
Päiväkodit	0	1	1	1	1
Perhepäivähoitajat	0	4 (5)	5	4	3
Ryhmäperhepäivähoitokodit	0	0 (1)	1	1	1
Lapsia palvelusetelin piirissä	0	64	50	52	35
<i>Lastenhoidon tuki</i>					
Lapsia yhteensä 31.12.	198	238	271	306	328
Kotihoito	152	170	220	251	277
Yksityinen hoito	0	0	0	2	0
Joustava/osittainen tuki	46	68	53	53	51

Kapasiteettitiedot, esi- ja perusopetus

Alakoulujen kapasiteettitiedot	2020-2021	2019-2020	2018-2019	2017-2018	2016-2017
Alakouluja 31.12. (sis. Korttesjärven vuosiluokat 1-6 31.7.2017 saakka)	5	7	8	8	12
Esi- ja perusopetuksen oppilaat (sis. esiopetuksen 31.12.2019 saakka) Nahkalan, Pernaan ja Ruotsalan koulujen oppilaat siirtyivät 1.8.2020 alkaen Kauhavan yhtenäiskoulun oppilaisiksi.	647	1.148	1.196	1.234	1.415
Tuntikehys	1.256,5	2.219,5	2.374	2.438	2.753
Opettajamäärä	46	84	88	92	106

Yhtenäiskoulujen kapasiteettitiedot	2020-2021	2019-2020	2018-2019	2017-2018	2016-2017
Yhtenäiskouluja 31.12.	2	1	1	1	0
Esi- ja perusopetuksen oppilaat	773	202	212	206	0
Tuntikehys	1.479,7	471	454	462	0
Opettajamäärä	62	17	17	17	0

Yläkoulujen kapasiteettitiedot (sis. Korttesjärven vuosiluokat 7-9 31.7.2017 saakka)	2020-2021	2019-2020	2018-2019	2017-2018	2016-2017
Yläkouluja 31.12.	2	3	3	3	4
Perusopetuksen oppilaat Kauhavan yläkoulun oppilaat siirtyivät 1.8.2020 alkaen Kauhavan yhtenäiskoulun oppilaisiksi	260	561	584	573	606
Tuntikehys	586,5	1.318	1.359	1.245	1.487
Opettajamäärä	26	55	55	57	68

Lukiot	2020		2019		2018		2017	
	Kauhava	Härmä	Kauhava	Härmä	Kauhava	Härmä	Kauhava	Härmä
Oppilaita	185	81	140	103	132	118	151	123
<i>Lukiot yht.</i>	266		243		250		274	
Tuntikehys	310,8	217,15	286	254,15	295	261,75	287	254
<i>Lukiot yht.</i>	527,95		540,15		556,75		541	

Elämänlaatulautakunta

Talous Elämänlaatuilautakunta	Alkuperäinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot, ulkoiset	321 780		321 780	298 765,15	23 014,85
Toimintamenot, ulkoiset	2 921 090		2 921 090	2 550 509,04	370 580,96
Toimintakate, ulkoinen	-2 599 310		-2 599 310	-2 251 743,89	-347 566,11
Toimintatulot, ulk + sis	321 780		321 780	298 765,15	23 014,85
Toimintamenot, ulk + sis	4 261 910		4 261 910	3 538 776,46	723 133,54
Toimintakate, ulk + sis	-3 940 130	0	-3 940 130	-3 240 011,31	-700 118,69

Elämänlaatulautakunnan tehtäväalueet:

- Elämänlaatupalvelualueen hallinto
- Nuorisopalvelut
- Liikuntapalvelut
- Kulttuuripalvelut
- Museopalvelut
- Kirjastopalvelut
- Kansalaisopisto
- Musiikkiopisto / taiteen perusopetuksen laaja oppimäärä

Valtuustoon nähden tilivelvollinen viranhaltija on sivistysjohtaja.

Strategisten tavoitteiden toteutuminen

1. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Mittarit ja tavoitetaso:

- Kuntalaisten hyte-päivien järjestäminen: kaksi tapahtumaa / vuosi
Toteutuminen: Hyte- päivät toteutuivat syyslomalla Kitkalla ja Ojutjärvellä järjestetyissä tapahtumissa.

2. Elämänlaatupalveluiden käytänteiden selkiyttäminen

Mittarit ja tavoitetaso:

- Laaditaan opas toimintakäytännöstä: opas jalkautetaan palvelualueen toimijoille.
Toteutuminen: toimintakäytännöt on laadittu ja jalkautuminen aloitettu.

3. Optimaalisen palvelurakenteen luominen elämänlaatupalveluihin

Mittarit ja tavoitetaso:

- Yhteistyön lisääminen elämänlaatupalveluiden eri toimijoiden välillä: elämänlaatupalvelujen tiimitoiminnan uudistaminen vuoden 2020 aikana.
Toteutuminen: tiimitoiminnan uudistamista on toteutettu ja henkilöstöstä on muodostettu kaksi tiimiä.

4. Voimien kokoaminen

Mittarit ja tavoitetaso:

- Yhteistyössä järjestettyjen tapahtumien määrä: kolmannen sektorin kanssa keskimäärin 24 / vuosi ja yritysten kanssa keskimäärin 10 / vuosi.
Toteutuminen: Pandemian aiheuttamien rajoitteiden vuoksi tavoitteet eivät toteutuneet.

Elämänlaatupalveluiden vastuualue

Elämänlaatulautakunnan alaisuudessa toimii elämänlaatupalvelut, johon sisältyy taiteen perusopetuksen palvelut (musiikkiopisto), kirjasto- ja tietopalvelut, kulttuuripalvelut, liikuntapalvelut, museopalvelut, nuorisopalvelut, ennalta ehkäisevä ja etsivä nuorisotyö, ystävyyskuntatoiminta, kotiseututyö, ehkäisevä päihdetyö ja vapaa sivistystyö. Jälkimmäisen osalta palvelun tuottaa Järvi-Lakeuden kansalaisopisto, joka ei kuulu Kauhavan kaupungin omaan organisaatioon.

Taiteen perusopetuksen palvelut / Härmänmaan musiikkiopisto

Härmänmaan musiikkiopisto on taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaista opetusta antava oppilaitos. Opetusta annetaan viidessä eri opetuspisteessä: Kauhavan kaupunginosissa ja Lappajärven kunnassa.

Härmänmaan musiikkiopiston opetustuntimäärä vuonna 2020 oli 11.436,54 tuntia.

Opiskelijoita oli perusopinnoissa ja syventävissä opinnoissa sekä varhaisiän musiikkivarhaiskasvatuksessa yhteensä 356. Varhaisiän musiikkikasvatuksen opintoihin pääsivät kaikki ilmoittautuneet. Kevään 2020 haussa musiikkiopistoon ilmoittautui 67 hakijaa, joista paikan sai keväällä 41 hakijaa. Uusia opiskelijoita aloitti kaikissa opetuspisteissä.

Härmänmaan musiikkiopistossa annetaan opetusta musiikin laajan oppimäärän mukaan. Laaja oppimäärä sisältää perusopinnot ja sen jälkeen suoritettavat syventävät opinnot ja niihin sisältyvät opintokokonaisuudet. Opintokokonaisuudet puolestaan pitävät sisällään instrumenttiopintoja, yhteismusisoinnin opintoja ja hahmotusaineiden opintoja. Lisäksi on varhaisiän musiikkikasvatusta perhemuskareissa (0-2 vuotiaille ja huoltajille), musiikkileikkikoulussa (3-5 vuotiaille) ja valmennusryhmissä (6-10- vuotiaille).

Perusopintojen aikana suoritetaan 2-3 vuoden välein opintosuorituksia instrumenttiopinnoissa eli solistisissa aineissa, joita vuonna 2020 tehtiin 124 suoritusta. Musiikin hahmotusaineiden opinnoissa puolestaan oli 115 suoritusta. Pandemiarajoitusten vuoksi ei voitu järjestää maaliskuun puolivälin jälkeen lukuvuoteen kuuluvia yleisiä konsertteja, soitinesittelyjä ja muita tapahtumia. Myöskään lukuvuoden päätöskonserttia toukokuussa ei voitu toteuttaa kokoontumisrajoitusten vuoksi, joten 21 perusopintojen todistusta ja yksi syventävien opintojen päättötodistus jaettiin asianomaisille muilla tavoin.

Härmänmaan musiikkiopisto sai 42.000 euron yleisavustuksen opetustuntikohtaisen valtiosuuden piiriin kuuluville taiteen perusopetuksen ylläpitäjille koronapandemiasta aiheutuvaan lisärahoitustarpeeseen. Omarahoitus oli vain 840 €.

Nuorisopalvelut

Kauhavan kaupungin neljän kaupunginosan nuorisotiloilla oli 85 aukiolopäivää keväällä ja syksyllä 174. Nuorisotilojen aukioloon vaikuttivat pandemiarajoitukset: Tilat olivat kiinni osan vuodesta kokonaan ja auki ollessa tiloilla oli rajoitukset osallistujamääriin. Nuorisotiloilla järjestettiin tietovisoja osana nuorisotiedotusta sekä erilaisia pieniä tapahtumia ja tempauksia.

Nuorisopalvelut järjestivät vuoden aikana, pandemiarajoitusten salliessa, erilaisia tapahtumia ja retkiä lapsille ja nuorille sekä lapsiperheille. Osa tapahtumista toteutettiin yhteistyössä elämänlaatupalveluiden muiden toimijoiden ja muiden yhteistyötahojen kanssa.

Koulujen kanssa yhteistyötä oli yläkoulujen 7. -luokkalaisten ja uusien lukiolaisten ryhmäytymispäivien toteuttamisessa syksyllä.

Nuorisovaltuusto on kokoustanut kolme kertaa, lisäksi myös hallitus ja toimikunnat ovat kokoustaneet. Nuorisovaltuusto on järjestänyt omana toimintana alakoululaisille diskon sekä olivat mukana K-60 diskon järjestämisessä yhteistyönä Aijjoos-toiminnan kanssa.'

Nuorisotoimen yleisavustuksia jaettiin 12 taholle yhteensä 8.300 euroa sekä kohdeavustuksina kuudelle toimijalle yhteensä 4.105 euroa. Yhdelle toimijalle myönnettiin 450 euron ohjaaja-avustus.

Etsivä nuorisotyö

Vuonna 2020 tilastojen mukaan etsivä nuorisotyö on kontaktoinut 132 nuorta. Nuorten lähiomaisten ja nuorten omat yhteydenotot etsiviin nuorisotyöntekijöihin ovat lisääntyneet selvästi. Etsiville nuorisotyöntekijöille tuli eniten ilmoituksia 2. asteen ammattioppilaitoksista. Lukioista ja yläkouluista ilmoitukset ovat lisääntyneet. Eniten etsiville ilmoitettiin 16 - 20 -vuotiaita nuoria.

Etsivä nuorisotyö on jalkautunut aktiivisesti yläkouluille, lukioille ja ammattikouluille sekä seurakuntaopistoon.

Vuoden 2020 aikana etsivä nuorisotyö järjesti nuorille pienryhmätoimintaa, koulupäivystyksiä, työkokeilupaiikkoja, kesätyöpaikkoja työinfoa. Lisäksi oli infotilaisuudet yläkouluille ja lukioille kesä-duuniasiasta, etsivästä nuorisotyöstä ja Ohjaamo Kauhavasta.

Etsivät osallistuivat yhteistyössä työpaja Junkin ja nuorten kanssa Nuottavalmennukseen syksyllä 2020 ensimmäisen kerran ja mukana oli 10 nuorta. Etsivä nuorisotyö oli mukana Kauhavan kutsunnoissa aikalisäohjaajina.

Kaupungilla on kolme etsivän nuorisotyöntekijän vakanssia. Resurssista 1,6 henkilötyövuotta kohdistuu Kauhavan kaupungille. Loppuresurssi jakautuu Evijärven ja Lappajärven kunnille.

Ohjaamo

Ohjaamo Kauhava on toiminut kaksi vuotta. Ohjaamon toimintaa tarkasteltiin vuoden aikana ja päädyttiin toimimaan maanantaisin klo 12-16 kanta-Kauhavalla nuorisotila Sauman tiloissa ja lisäksi pop up - tapahtumia sekä koulukierroksia kouluilla.

Nuorille järjestettiin Powerparkin työnantajatreffit, Kauhavan kaupungin työnantajatreffit, Baronan työnantajatreffit, Onko koulutuspaikka vielä hakuusessa -tapahtuma, CV-työpaja kaksi kertaa sekä Työnhakupapereiden päivitys -työpaja. Uusina toimintoina Ohjaamolle tuli chat sekä Discord.

Ohjaamon asiantuntijaryhmä kokoontui livenä tai etänä vuoden aikana 10 kertaa ja Ohjaamon ohjausryhmä kahdesti. Ohjaamo oli auki livenä tai etäpalveluna 39:na päivänä. Tunteja kertyi 156.

Kävijöitä 1.1.-31.12.2020 oli yhteensä 175 henkilöä

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, ehkäisevä päihdetyö

Kauhavan sähköinen hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelma on hyväksytty valtuustossa 5.2.2018. Hyvinvointi -työryhmä kokoaa vuosittain hyvinvointikertomuksen raportin. Raportti käsiteltiin elämänlaatulautakunnassa 17.6.2020 (§29). Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä ei kokoontunut vuonna 2020. Hyvinvointikoordinaattorin tehtävä lakkautettiin osana YT-prosessia.

Ehkäisevä päihdetyö organisoidaan kuntien välisellä yhteistoiminnalla, johon kuuluu Kauhavan lisäksi Evijärvi ja Lappajärvi. Seudullinen työryhmä ohjaa ja koordinoi kuntien toteuttamaa ehkäisevää päihdetyötä kuntien ja raportoi toiminnasta kuntien päättäviä toimielimiä. Työn tavoitteena lisätä tiedon jakamista, vaikuttaa tiedolla ja lisätä päihdeettömien palveluiden ja muiden tukevien palveluiden saatavuutta sekä merkitystä.

Ehkäisevän päihdetyön alueellinen työryhmä kokoontui kahdesti. Ehkäpä –työryhmä järjesti Ehyt ry:n hallinnoimia kampanjoita paikkakunnallaan seuraavasti: Tipaton tammikuu, Nuorisotyön viikko, Ehkäisevän päihdetyön viikko sekä Anna lapselle päihdeettömän joulun.

Järvilakeuden kansalaisopisto

Kauhavan kaupungin rahoitusosuus kansalaisopiston vuoden 2020 toimintaan oli 193.647 euroa.

Kirjastopalvelut

Kirjastotoimen tavoitteena on tarjota ajantasaiset, laadukkaat ja alueellisesti samanarvoiset kirjastopalvelut kaikille kauhavalaisille. Perinteisten lainaustoimintojen lisäksi kirjasto tarjoaa runsaasti oheistoimintoja, tapahtumia ja käyttäjäkoulutuksia eri-ikäisille kuntalaisille.

Vuonna 2020 kirjastoissa on ollut 128 380 käyntiä ja 228 tapahtumaa, joissa on ollut 3 763 osallistujaa. Kokonaislainaus on ollut 240 116 kappaletta. Nämä tunnusluvut ovat laskeneet edellisvuodesta pandemian aiheuttaman sulkuaajan ja rajoitusten vuoksi. Sulkupäivät huomioon ottaen lainauslukemat ovat pysyneet edellisvuosien tasolla.

Kirjasto kehitti ja markkinoi verkkosisältöjä ja panosti sosiaalisen median sisältöihin. Kirjaston E-kirjojen lainaus nousi huomattavasti. Uutta verkkosisältöä luotiin muun muassa YouTubeen ja Facebookiin satutunti- ja kirjavinkkausvideoiden muodossa. Kouluyhteistyö ja lukemisen edistäminen oli poikkeusvuodesta huolimatta oleellinen osa kirjaston toimintaa.

Tammikuussa 2020 järjestettiin ensimmäinen KauhaValhalla –verkkopelitapahtuma Kauhavan pääkirjastolla. Tapahtuma huomioitiin laajasti ja se keräsi positiivista palautetta. Tapahtumasta on tarjottu säännöllinen osa kirjaston ja elämänlaatu palvelujen vuotta.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalvelujen tavoitteena on järjestää ja mahdollistaa monipuolista kulttuuritarjontaa koko Kauhavan kaupungin alueella. Lähes kaikki tapahtumat toteutetaan yhteistyössä yhdistysten, paikallisten taiteilijoiden tai muiden toimijoiden kanssa.

Kulttuuripalveluiden toimintaan vaikutti vuoden 2020 aikana pandemia, jonka vuoksi normaalisti vuosittain järjestettäviä useita kulttuuritapahtumia ja konsertteja ei voitu toteuttaa. Myös normaalitilanteesta poiketen kaupunginosien omat kesätapahtumat eivät joko toteutuneet ollenkaan tai toteutuivat pienimuotoisina, eivät siinä laajuudessa, mihin on totuttu. Samoin loma-ajan toiminta lapsille ja koululaisille toteutui vain pieneltä osin.

Kulttuuripalvelujen toimintaan ovat vakiintuneet mm. kulttuurikaveritoiminta sekä konserttitoiminta muutamassa asumisyksikössä vuosittain.

Kauhavan taidegallerian (KAARI) tilat ovat Kauhavan pääkirjaston yhteydessä. Vuonna 2020 taidegalleriassa toteutui pandemiarajoituksista johtuen vain kuusi näyttelyä ja kävijöitä oli vuoden aikana vieraskirjamerkintöjen mukaan yhteensä 902.

Kauhavan kulttuuripalkinnon 2020 sai Sivuluisurock.

Kulttuuritoimen yleisavustuksia jaettiin 13 taholle yhteensä 8.900 euroa sekä kohdeavustuksia 13 toimijalle yhteensä 8.000 euroa. Lisäksi jaettiin tapahtuma-avustuksia isoille kesätapahtumille yhteensä 18.000 euroa. Pandemian vuoksi osa toiminnoista ei toteutunut, joten avustusmäärärahoja jäi käyttämättä.

Museopalvelut

Kauhavan museopalvelut tarjoaa elämyksiä ja tietoa luoden mahdollisuuksia luovuudelle, sivistykselle, identiteetin rakentamiselle ja yhteenkuuluvuudelle. Kauhavan museosektorilla on profiilia, joka muodostaa kaupungille voimavaran ja elämyksellisen käyntikortin ja palvelee myös tietopankkina. Suomen jääkärimuseo valtakunnallisena erikoismuseona sekä Kauhavan puukko- ja tekstiilimuseo ovat ammatillisesti hoidetut päämuseot, jonka lisäksi museopalveluihin kuuluu useita kotiseutumuseoita ja kulttuurikohteita. Museotyö on kokonaisuudessaan palvelua, jossa yleisötyö ja museoiden saavutettavuus ovat keskeisimpiä tavoitteita.

Päämuseot ovat olleet ympäri vuoden avoinna yleisölle sen mukaan kuin pandemiarajoitukset ovat sallineet. Suomen jääkärimuseo on ollut auki tiistaisin ja perjantaisin klo 12-16. Kauhavan puukko- ja tekstiilimuseo on ollut avoinna pääkirjaston aukioloaikoina. Kesäsesongin aikana päämuseot, Ylihärmän kotiseutumuseo, Artturi Leinosen ja J.S. Sirénin muistonäyttelyt, tilauksesta lisäksi Järvenpään kotimuseo sekä Häjyylyperinteen keskuksen näyttelyt ovat olleet avoinna museokesätyöntekijöiden ja museo-oppaiden toimesta, samoin muut kaupungin kotiseutuyhdistyksien ylläpitämät kotiseutumuseokohteet Alahärmän kotiseutumuseo ja Markin museo.

Suomen jääkärimuseossa oli 640 käyntiä, Puukko- ja tekstiilimuseossa 415 käyntiä ja kesäkohteissa 476 käyntiä. Käyntimääriin vaikuttivat pandemian aiheuttamat sulkuajat ja rajoitukset.

Liikuntapalvelut

Härmän Kuntokeskuksen kanssa jatkettiin yhteistyötä kuntalaisille suunnattujen alennettujen uintimaksujen tarjoamiseksi. Pandemian vuoksi kesän uimakoulut jäivät toteutumatta.

Liikuntatoimen yleisavustuksia jaettiin 24 seuralle ja yhdistykselle yhteensä 75.700 euroa. Kohdeavustuksia jaettiin seitsemälle toimijalle yhteensä 1.900 euroa, urheilijastipendejä 37 urheilijalle yhteensä 6.735 euroa, ohjaaja-avustuksia 27.388,25 euroa 219 ryhmälle (alle 18-vuotiaat) sekä kalonhoitoavustuksia viidelle kyläyhdistykselle yhteensä 1.500 euroa.

Raportointikaudella järjestettiin liikuntatapahtumia sekä kaupungin toteuttamina että yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa. Hiihto- ja syyslomalla järjestettiin lapsille ja nuorille tapahtumia ja retket. Koronapandemia vaikutti toteutukseen huomattavasti.

Keväällä jaettiin ulkopelikenttävuorot sekä kesän salivuorot, venepaikat ja golf-pelioikeudet. Liikuntatilojen riittämättömyyden vuoksi vuoroja on jouduttu ostamaan tapahtuma-, kilpailu- ja turnaustointintaan Anssin Jussin areenalta sekä Ruotsalan liikuntahallista ja Pernaan liikuntasalista.

Kauhavan kaupungille myönnettiin 4.000 euroa avustusta jaettavaksi seuroille vähävaraisten lasten perheiden lasten ja nuorten liikunnan harrastuksen tukemiseksi.

Kauhavan kaupungille myönnettiin avustusta 47.000 euroa Kauhavan tekonurmen uusimiseen

Investoinnit

Kauhavan jalkapallon tekonurmihanke saatiin päätökseen juhannuksen jälkeen.

Kapasiteettitiedot

Kaupungin ylläpitämät liikuntapaikat	2020	2019	2018	2017	2016
Urheilukentät	4	4	4	4	4
Nurmikentät ja jalkapallokentät	8	8	8	8	8
Pesäpallokentät; hiekkatekonurmi ja kivituhka	2	2 11	2 11	2 11	2 11
Valaistut pururadat ja hiihtoladut	13	13	13	13	16
Uimapaikat	8	8	8	8	8
Tenniskentät	4	4	5	5	5
Luistelukaukalot	8	8	8	8	8
Liikuntasalit	13	13	13	13	13
Kuntosalit	4	4	4	4	4
Lähipeliareenat	4	4	4	4	3
Ulkokuntoilualueet	3	2	2	2	

Musiikkiopisto	2020	2019	2018	2017	2016
Opiskelijamäärä	349	356	389	416	423
Opetustuntien lukumäärä/vuosi	11.436	11.313	11.334	11.411	11.399
Valtionosuusrahoitus	513.496	485.918	487.942	486.804	491.675
Nettomenot kunnille (Kva, Lapp)	106.676	146.431	130.958	146.311	167.893
Nettokustannus €/opiskelija	305,66	415,17	335,53	442,47	318,80
Nettokustannus €/opetustunti	9,32	13,06	11,56	16,13	11,87

Kirjastot yhteensä	2020	2019	2018	2017	2016
Kirjastokäynnit kpl / asukas	8,2	10,1	9,7	9,1	9,1
Verkkokäynnit kpl / asukas	3,5	3,3	2,8	2,2	1,9
Lainat / asukas	15,31	18,5	16,8	16,4	16,5
Hankinnat / 1.000 asukasta	428,2	414,6	416,1	374,5	387
Poistot / 1.000 asukasta	419,0	598,4	622	422	628
Nettokustannukset €/laina	2,6	2,4	2,5	2,4	2,5

2.2.4 Tekninen toimiala

Talous Tekninen lautakunta	Alkuperäinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot, ulkoiset	3 048 330		3 048 330	2 844 250,71	204 079,29
Toimintamenot, ulkoiset	13 590 130		13 590 130	12 297 496,54	1 292 633,46
Toimintakate, ulkoinen	-10 541 800		-10 541 800	-9 453 245,83	-1 088 554,17
Toimintatulot, ulk + sis	13 441 390		13 441 390	11 919 403,49	1 521 986,51
Toimintamenot, ulk + sis	16 838 730		16 838 730	14 326 810,87	2 511 919,13
Toimintakate, ulk + sis	-3 397 340		-3 397 340	-2 407 407,38	-989 932,62

Teknisen lautakunnan tehtäväalueet:

- Tekninen hallinto
- Tilapalvelut
- Yhdyskuntatekniikka
- Kaavoitus- ja mittaustoimi
- Palo- ja pelastustoimi

Kaupunginvaltuustoon nähden tilivelvollinen viranhaltija on tekninen johtaja

Strategisten tavoitteiden toteutuminen

1. Rakennukset ja rakennelmat ovat turvallisia ja terveellisiä

Mittarit ja tavoitetaso:

- Korjausvelka: korjataan jokaista kiinteistöä pitkän tähtäimen suunnitelmien mukaisesti
Toteutuminen: Korjauksia tehtiin mutta tavoitteeseen ei päästy määrärahojen ja henkilöresurssien vuoksi. Lisäksi puuttuva palveluverkko hankaloittaa kiinteistöjen salkutuksen ja korjausten kohdentamisen oikeisiin kiinteistöihin.
- Rakennusten käyttökiellot: tarpeettomia käyttökielloja ei tule.
Toteutuminen: Tarpeettomia käyttökielloja ei tullut. Toteutuneet väistötilaratkaisut oli pakko tehdä.
- Liikenneväylien kunto: ei korvattavia vahinkoja
Toteutuminen: Toteutui
- Buildercom kiinteistöjen sähköinen huoltokirja kaikkien kiinteistöhoitajien käyttöön: Käytössä ei enää muita toimintatapoja
Toteutuminen: Toteutui kiinteistöhoitajien osalta. Tilojen käyttäjien osalta vain osittain.

2. Kiinteistöjä ja käyttäjiä palvelevat prosessit ja ohjelmistot ovat riittävät ja käyttäjäs- tävälliset

Mittarit ja tavoitetaso:

- Asiakastyytyväisyyskysely: tulos yli 3,5 asteikolla 1 - 5
Toteutuminen: Asiakastyytyväisyyskyselyä ei teetetty vuonna 2020
- Sisäilman laatu: Käyttäjät saadaan osallistumaan aktiivisesti seurantaan
Toteutuminen: Toteutui osittain. Käyttäjät osallistuivat hyvinkin aktiivisesti, mutta käytäntöjen yhdenmukaistamisessa on edelleen paljon kehitettävää

3. Kohtuulliset kustannukset

Mittarit ja tavoitetaso:

- Toimialan nettokustannukset: enintään Etelä-Pohjanmaan keskiarvo
Toteutuminen: Vertailulukua ei ollut saatavilla
- Liikenneväylien nettokustannukset: enintään Etelä-Pohjanmaan keskiarvo
Toteutuminen: Vuonna 2018 Kauhavan kustannukset 240 euroa/asukas E-P: keskiarvon ollessa 178 euroa/asukas. Kauhavan tunnuslukua nostaa 5 vuoden tasapoiston mukaisesti poistetut Kangas-Annala –yhteyden ja Kauhavan kauppakeskusalueen liikennejärjestelyjen investointikustannukset. Poistosuunnitelmia on muutettu vuoden 2020 alusta, mutta muutos ei näy vuoden 2019 tunnusluvussa.
- Kaupungin ylläpitämät yksityistiet: toimivat tiekunnat
Toteutuminen: Toteutui osittain. Uusien tiekuntien perustamista edistettiin.
- Kestävä hanke / Energiatehokkuus: energiasäästöohjelman tavoitetaso
Toteutuminen: Ei toteutunut, kaupunginhallitus päätti irtautua hankkeesta.
- Tyhjillään olevat kiinteistöt: luovutaan, jos rakennukselle ei ole perusteltua jatkokäyttöä
Toteutuminen: Toteutui osittain.
- Oman työn osuus kaavoituksessa: asemakaavojen laadinnassa oman työn osuus vähintään 10 %
Toteutuminen: Toteutui yli tavoitteen, koska oma osaaminen on vahvaa.

4. Asuin- ja elinympäristön viihtyvyys

Mittarit ja tavoitetaso:

- Turvallinen liikenne: ei henkilövahinkoja
Toteutuminen: Kunnossapidon puutteista johtuvista syistä aiheutuneita henkilövahinkoja ei tullut.
- Katujen kunto: Perusparannusta 2 km / vuosi
Toteutuminen: Ei toteutunut määrärahojen puutteen vuoksi. Määrärahoilla saatiin perusparannettua 100 metriä ja uudelleenpäällystettyä 1000 metriä.
- Kevyenliikenteenväylien lisääminen: 1 km / vuosi
Toteutuminen: Jylhäntielle ja Ruotsalantielle rakennettiin 1550 metriä kevyenliikenteenväylää ja tältä osuudelta otettiin kaupungin hoitoon myös ajorataosuudet. Siirtyivät kaupungin hoitoon Ely- keskukselta.
Voltin kevyenliikenteenväylä n. 600 m otettiin käyttöön.
- Pihojen, viheralueiden ja puistojen kunnostaminen: 3 aluetta / vuosi
Toteutuminen: Toteutui 2 kohdetta
- Kaavoitetut tontit / myydyt tontit: 5 % kierto / vuosi
Toteutuminen: toteutui osittain
- Kaavoitusohjelman toteutuminen: aikataulussa pysytään 100-prosenttisesti
Toteutuminen: Ei toteutunut 100 %:sti johtuen myönnettyistä määrärahoista
- Maapoliittisen ohjelman päivittäminen: vuoden 2020 aikana
Toteutuminen: ohjelman laatiminen saatiin valmiiksi ja vietäväksi edelleen hyväksymiskäsittelyyn

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Tekninen hallinto

Tekninen lautakunta kokoontui 10 kertaa vuoden aikana ja rakentaminen jatkui vilkkaana. Lautakunta käsitteli useita kertoja määrärahojen uudelleenkohdentamisia kiireellisyysjärjestyksen muuttuessa.

Investointihankkeista Kauhavan koulukeskus valmistui ja budjetti alittui 300 000 eurolla. Ylihärmän ja Korttesjärven yhtenäiskoulujen sekä Alahärmän liikuntahallin rakentaminen aloitettiin. Alahärmän kouluratkaisuja valmistelevalle toimikunta työsti hankesuunnitelmaa. Keskuskeittiöhanketta valmistelevalle toimikunta kokoontui kolme kertaa tutkimaan eri vaihtoehtoja.

Tilapalvelut

Kevään 2020 yhteistoimintaneuvottelujen tulokset näkyvät kiinteistöhoitajien ja yhdyskuntateknii-kan kunnossapitohenkilöstön tiiviissä yhteistyössä. Kauhavan koulukeskus valmistui ja käyttöön otettiin elokuussa.

Esiopetuksen siirtyessä varhaiskasvatukseen alle Nahkalan koulusta tehtiin varhaiskasvatusyksikkö ja sinne sijoitettiin Kauhavan alueen esikoululaiset. Alahärmässä ja Ylihärmässä esikoululaiset sijoitettiin päiväkoteihin sekä Voltin koulun esikoulurakennukseen. Korttesjärvellä esikoulu toimii kirkonkylällä vuokratiloissa. Varhaiskasvatukseen lisääntyneeseen tilatarpeeseen vastattiin vuokraamalla tiloja sekä Lentokonepuiston päiväkodin tarpeisiin että päiväkotia Hyppiksen yhteyteen. Korttesjärven yhtenäiskoulu purettiin pääosin ja uusi koulu rakentuu KVR-urakkana tilalle.

Kaupungin kiinteistöille tehtäviä saneerauksia jatkettiin myös vuonna 2020. Suurimpana kohteena Ylihärmässä sijaitseva Kiistolan kuntosali laajennettiin sekä kuntoiluvälineet uusittiin. Nuorisotila Sauman tiloja laajennettiin ja alkuperäisessä kunnossa olleita sosiaalityötiloja uusittiin, Kauhavan pääkirjaston katto kunnostettiin ja Ylihärmän palvelutoimiston pintaremonttia aloitettiin 1. kerroksen osalta sekä 2. kerroksen kahvion osalta. Pintaremonttiin kuuluu vanhojen villakattojen purku, valaistuksen päivitys sekä ikkuna-ulkoseinäliitosten tiivistäminen.

Sisäilmaongelmaisten kiinteistöjen tutkimista jatkettiin. Alahärmän yläkoulun ja lukion kuntotutkimuksia on tehty vuodesta 2019 lähtien ja sisäilmakorjaukset tehtiin kesällä 2020. Alahärmän alakoulu sekä valmistuskeittiö toimivat väistötilamoduuleissa koulukeskuksen piha-alueella. Korttesjärven yhtenäiskoulu ja kehityskeskus jatkoivat väistöä edelleen LSK Business parkin alueella. Kaupungintalon sisäilmatutkimukset tehtiin loppuvuodesta.

Vuoteen mahtui paljon muuttoja, jotka teknisen toimen kunnossapitohenkilöstö teki yhteistyössä. Koulut vaihtelivat kalusteita keskenään, nuorisotilat muutettiin Ylihärmässä, Korttesjärvellä ja Kauhavalla. Lomatoimi muutti Alahärmän palvelutoimistolta Ylihärmän palvelutoimistoon ja palkkahallinto palasi kaupungintalolle. Lisäksi uusien vuokrakohteiden muutot tehtiin kunnossapitohenkilöstön yhteistyöllä.

Tilapalveluissa jatkettiin tarkkaa taloudenpitoa. Talousarviossa varattu määräraha alittui vaikkakin väistötilavuokrat lisääntyivät. Kiinteistöstrategian mukaisesti jatkettiin tarpeettomista kiinteistöistä luopumista asettamalla Pernaan koulu sekä Korttesjärven palvelutoimisto myyntiin. Myynti jatkuu vuoden 2021 puolella. Energiankulutus pysyi maltillisena leudon talven vuoksi. Kaupunki kuului vuonna 2020 energiatehokkuussopimukseen ja kaupungissa noudatettiin kestävän kehityksen ohjelmaa, jotka osaltaan auttoivat vähentämään energiankulutusta.

Kiinteistöautomaation kehittämistä jatkettiin, edelleen panostettiin sähkölukituksiin ja kameravalvontaan sekä jatkettiin sähköisen huoltokirjan käytön kehitystä. Työpyyntöjen tekemiseen sähköisesti myös panostettiin.

Puhtauspalvelujen tavoitteena oli laadukas ja taloudellinen siivoustoiminta. Puhtauspalvelut tarjosi muille hallintokunnille myös sovittuja oheispalveluja. Oma tuotanto täydennettiin ostopalveluilla. Siivousmitoitusta tehtiin ostopalveluna osaan kouluista ja päiväkoteihin. Puhtauspalvelut on hankkinut koko Kauhavan alueelle kasvomaskeja ja käsien desinfiointiaineita pandemian johdosta.

Kapasiteettitiedot / Asunnot ja toimitilat	2020	2019	2018	2017
Kaupungin suoraan omistamien rakennusten lkm	89	101	102	101
Kaupungin omistamien rakennusten tilavuus, m ³	390.414	360.486	334.002	331.996
Kaupungin omistamien rakennusten kerrosala, m ²	84.787	84.406	84.857	78.821
Lämmitettävien rakennusten lkm	66	69	70	69
Lämmitettävien rakennusten tilavuus, m ³	374.454	360.486	342.732	310.726
Ruokapalvelu	2020	2019	2018	2017
Valmistuskeittiöiden lukumäärä	4	4	4	4
Jakelukeittiöiden lukumäärä	29	31	32	34
Kouluaterioiden lukumäärä, kpl	376.600	411.210	433.510	418.240
Kaksineuvoiselle myydyt ateriat, kpl	254.450	292.590	255.360	293.120
Päiväkotiaterioiden lkm	179.407	191.870	191.510	172.310

Ruoka- ja puhtauspalveluiden toiminnan kehittämistä on jatkettu edelleen. Uuden valmistuskeittiön työryhmä on kokoontunut kolme kertaa vuoden aikana ja hankesuunnittelu on tehty konsultin johdolla. Ruokapalveluiden tavoitteena on edelleen tarjota ravitsevaa ja maukasta ruokaa. Kouluaterioilla on tarjolla kaikille vapaasti otettava kasvisruokavaihtoehto. Ylihärman ja Härman keskuskeittiöt on valmistaneet Kauhavan keskustan alueen ateriat ja Korttesjärven keskuskeittiö valmistaa Korttesjärven yhtenäiskoulun ateriat Kauhavalla sijaitsevaan väistötilaan. Kotiateriat siirrettiin alkuvuodesta 2020 valmistettavaksi Härman keskuskeittiölle. Ateriakuljetuskilpailutus järjestettiin kuluvan vuoden aikana ja kuljetushinnat nousivat merkittävästi edelliseen sopimuskauten.

Korona aiheutti ruoka- ja puhtauspalveluiden toiminnassa mittavia muutoksia. Peruskoululaisten kouluruokailua poikkeusoloissa tuettiin ruokaseteleillä.

Yhdyskuntatekniikka

Isoista hankkeista Mäki-Hannuksen jatkeen kaava-alueen kunnallistekniikan rakentaminen ja Isotalontien kevytvyöhykän rakentaminen valmistuivat. Molemmat työt valmistuivat vuonna 2020. Laurilankuja päällystettiin. Hietämäenkujan siltarummun hanke saatettiin loppuun.

Kantolan alueen suunnittelu käynnistettiin.

Osa Kauhavan kehätiestä jyrättiin ja päällystettiin. Katuvalaistusta kehitettiin vaihtamalla Kukkolan tien loppuosuuden, Ruotsalantien katuväläistys, sekä osa Jylhäntieltä ledeihin. Kauhavan urheilukeskusalueen pysäköintialuetta laajennettiin ja päällystettiin osana koulukeskusmonitoimitalon rakentamisen pysäköintijärjestelyjä

Yksityistiehankeiden osalta kaupunki oli mukana rahoittamassa Karintien perusparannushanketta johon pääosa rahoituksesta tuli valtiolta.

Vihertöitä jatkettiin suunnitellusti. Kaupungin viihtyisyyden parantamishanketta jatkettiin saattamalla Alahärmään ulkokuntoilupuisto, sekä Veteraanipuisto valmiiksi. Lisäksi hoidettiin liikuntapaikkoja ja uimarantoja koko Kauhavan alueella. Laadittiin suunnitelmat Alahärmän urheilukentän perusparantamiseksi, Korttesjärven palloilukentän muuttaminen tekonurmeksi. Ylihärman koulukeskuksen läheisyyteen rakentuvan urheilupuiston suunnittelu aloitettiin.

Kauhavan urheilupuiston yhteyteen rakennettavan tenniskentän suunnitelmat laadittiin.

Talvihoidon osalta kaavateistä hoidettiin n. 30 prosenttia kaupungin omalla kalustolla, loput olivat urakoitsijoiden hoidossa. Yksityisteitä kaupungilla oli n. 500 km talvihoidossa ja n. 310 km kesähoi-
dossa. Yksityisteiden hallinnoinnin kehittämistä jatkettiin herättämällä henkiin tie- ja hoitokuntia. Tie-
kuntien järjestäytyminen on osoittautunut erittäin vaikeaksi. Uusi tieliikennelaki astui voimaan
vuonna 2020 ja se velvoitti kunnat toimittamaan liikenteenohjauslaitetietojen tiedot Väylän Digiroad-
järjestelmään. Kesän 2020 aikana tehtiin em. lain vaatima Ylihärmän, Alahärmän ja Korttesjärven
taajamien katujen laitetietojen inventointi.

Kapasiteetti / Liikenneväylät	2020	2019	2018
Kaupungin kunnossapitämät kaavatiet, km	168	166	166
Asfaltoidut kaavatiet, km	127	124	123
Kaupungin kunnossapitämät yksityistiet, km	310	313	315
Avustettavat yksityistiet, km	220	224	224
Kaupungin hallussa oleva tievalaistus, km	75	75	72
Puistot ja yleiset alueet			
Kaavoitettujen puistojen pinta-ala, ha	288	288	288
Metsätilat			
Kaupungin omistaman metsän pinta-ala, ha	985	985	985

Kaavoitus ja mittausoimi

Kauhavan keskustan osayleiskaavatyö saatiin loppuun ja kaava vahvistui heinäkuussa 2020. Näin ollen muihin taajamiin kuin Korttesjärven taajamaan on laadittuna kaavoitusohjelman mukaisesti osayleiskaavat.

Hallinto-oikeus hylkäsi Salo-Ylikoski tuulivoimayleiskaavaa koskevat valitukset loppuvuodesta 2020 ja kaava sai lainvoiman alkuvuodesta 2021.

Kauhavan maapoliittisen ohjelman laatiminen eteni hyväksymisvaiheeseen vuoden aikana.

Asemakaavojen osalta laadittiin kaavamuutokset Kauhavan Hyvinvointikeskuksen rakentamista varten sekä Ylihärmän yhtenäiskoulun liikennejärjestelyjen ja liikunta-alueiden parantamiseksi. Omakotirakentamista mahdollistava uusi alue kaavoitettiin Alahärmään Kantolan alueelle ja Alahärmän Vaismaan alueelle laadittiin asumisviihtyvyyttä lisäävä kaavamuutos.

Asemakaavat pystyttiin laatimaan merkittävilta osiltaan omana työnä johtuen henkilöstön ammattitaidosta sekä toimivista järjestelmistä. Tämä on osaltaan nopeuttanut ja sujuvoittanut kaavoitusprosessia sekä tuonut kustannussäästöjä.

Rakennusvalvontamittausten ja kaavoituksen omien numeeristen aineistojen ylläpidon lisäksi mitausoimi keräsi merkittävän määrän aineistoja yhdyskuntatekniikalle ja puistoille. Aineistoja hyödynnetään paitsi kaavoituksessa ja rakennusvalvonnassa myös esim. kunnossapidossa, kunnallistekniikassa suunnittelussa ja tarjouskilpailujen aineistoina. Yhdyskuntatekniikan kanssa yhteistyössä ke-
rättiin mm. liikenteen nopeustilastoja koulujen ympäristöistä. Lisäksi tehtiin perusparantamista Väyläviraston Digiroad-aineistoon liikenteenohjauslaitetietojen päivitystä varten.

Paikkatietojärjestelmän kehittäminen eteni teknisestä toteutuksesta aineistojen tallennus vaiheeseen.

Palo- ja pelastustoimi

Palo- ja pelastustoimi hankittiin ostopalveluna Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitokselta. Yhteistyö kaupungin ja pelastuslaitoksen välillä toimii kitkattomasti. Toiminta oli budjetoidun mukaista

Ympäristölautakunta

Talous Ympäristölautakunta	Alkuperäinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot, ulkoiset	145 900		145 900	200 583,53	-54 683,53
Toimintamenot, ulkoiset	453 530		453 530	529 077,45	-75 547,45
Toimintakate, ulkoinen	-307 630		-307 630	-328 493,92	20 863,92
Toimintatulot, ulk + sis	145 900		145 900	201 161,98	-55 261,98
Toimintamenot, ulk + sis	498 810		498 810	613 861,57	-115 051,57
Toimintakate, ulk + sis	-352 910		-352 910	-412 699,59	59 789,59

Ympäristölautakunta kokoontui 8 kertaa vuoden aikana

Tehtäväalueet:

- Ympäristötoimen hallinto
- Ympäristönsuojelu
- Rakennustarkastus
- Asuntotoimi

Kaupunginvaltuustoon nähden tilivelvollinen viranhaltija on tekninen johtaja

Strategisten tavoitteiden toteutuminen

1. Asiantuntevan ja lainmukaisen palvelun saatavuus kaikilla osa-alueilla. Lupahakemukset johtavat lainmukaiseen päätökseen.

Mittarit ja tavoitetaso:

- Ennakkoneuvonta: Riittävä neuvonta ennen lupahakemuksen jättämistä
Toteutuminen: Toteutunut hyvin, ei hylättyjä lupapäätöksiä.
- Vähintään 1 palaveri ennen lupahakemuksen jättämistä
Toteutuminen: toteutui
- Asuntotoimen palvelujen taloudellinen ja tehokas tuottaminen: Energia- ja korjausavustusneuvontaa 80 kpl / vuosi
Toteutuminen: toteutui

2. Rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun palvelut tuotetaan tehokkaasti, sähköistä asiointia hyödyntäen.

Mittarit ja tavoitetaso:

- Rakennuslupien kustannukset / lupa: kustannus ei ylitä määriteltyä taksaa
Toteutuminen: toteutui
- Rakennuslupien käsittelyaika: alle 30 vrk
Toteutuminen: toteutui
- Rakennuslupien luvanmukaiset katselmuksot suoritetaan
Toteutuminen: toteutui
- Lupahakemusten sähköistäminen 2020
Toteutuminen: Sähköinen asiointi ei toteutunut. Rakennusvalvonnan sähköinen asiointipalvelu on uudelleen budjetoitu vuoden 2021 talousarvioon.
- Ympäristö- yms. lupien käsittelyaika alle 60 vrk
Toteutuminen: Keskimääräisesti toteutui
- Ympäristölupien kustannukset / lupa omakustannushintaan

Toteutuminen: Toteutui

- Valvontakäyntien määrä: valvontaohjelmien mukaisesti ilmoitusten perusteella
Toteutuminen: Valvontaohjelman mukaisista valvontakäynneistä saatiin tehtyä n. 57 prosenttia.
Valvontakäyntien kustannukset: valvonta rahoitetaan valvontamaksuilla
Toteutuminen: Toteutui

Toimintasuunnitelman toteutuminen**Ympäristötoimi**

Ympäristösuojelussa toimii kaksi viranhaltijaa.

Ympäristöviranomaisen tehtäviä on delegoitu ympäristölautakunnan alaisille viranhaltijoille. Ympäristöviranhaltijan viranhaltijapäätöksiä ovat maa-ainesluvat, ympäristöluvat, yleinen ilmoitusmenettely sekä ilmoitukset, kuten rekisteröinti-ilmoitukset, meluilmoitukset, ajoneuvojen siirtopäätökset, Ympäristöviranhaltijat käsittelevät lisäksi lannan auma ilmoitukset sekä ilmoitukset lannan levityksestä poikkeusoloissa. Lupamaksu peritään taksan mukaan melu- ja rekisteröinti-ilmoituksista, ympäristöluvista, yleisestä ilmoitusmenettelystä sekä maa-ainesluvista. Valvontaohjelman mukainen valvonta on maksullista. Muiden asioiden käsittelystä peritään taksan mukainen käsittelymaksu.

Ympäristönsuojelu on mukana Lapuanjoen neuvottelukunnan ja -tulvasuojeluryhmän työskentelyssä.

Viranhaltijapäätöksiä on tehty 49 kpl, (maa-aineslain mukaiset 11, ympäristölupia/ilmoituspäätöksiä 14, liittymisvelvollisuuspäätöksiä 1, yleisiä päätöksiä 23),

Lupapäätöksiä tehtiin vuonna 2020 17 kappaletta (14 kpl v. 2019). Niiden keskimääräinen käsittelyaika oli 3,5 kk siten, että 2/3 lupapäätöksistä ratkaistiin alle puolen vuoden sisällä vireille tulosta.

Ilmoitusasioita käsiteltiin vuonna 2020 seuraavasti: 32 auma ilmoitusta, 23 ilmoitusta lannanlevityksestä poikkeusoloissa, meluilmoituksia ratkaistiin kolme kappaletta ja ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröintejä tehtiin neljä. Käsittelyaika oli keskimäärin alle kaksi viikkoa. Ajoneuvojen siirtopäätöksiä tehtiin yksi.

Maa-aineslupia ratkaistiin vuonna 2020 kolme kappaletta. Lainsäädännön muutoksesta johtuen osa maa-ainesluvista ratkaistiin 2020 ympäristöluvan kanssa yhteiskäsittelynä (louhintaa ja murskausta sisältävät kalliokiviaineksen ottoluvat). Yhteiskäsittelyluvat on laskettu ympäristölupiin. Maa-ainesluvista on vain hiekanottoluvat.

Yleiset päätökset (15 kpl) ovat pääasiassa talousjätevesien käsittelyvaatimuksista poikkeamiseen liittyviä päätöksiä.

Ympäristölautakunnassa käsiteltiin kaksitoista ympäristöviranhaltijoiden valmistelemaa lausuntoa.

Käsittelyajan tavoitetaso saavutettiin ympäristölupa-asioissa, vaikka lupahakemukset eivät ole työ määrältään yhteismitallisia, riippuen mm. toimialasta ja toiminnan laajuudesta. Lupien hintataso riippuu hakemusten toimialajakaumasta ja vaihtelee vuosittain. Ympäristölupamaksutaksa perustuu kyseisen toimialan luvan käsittelyaikaan ja kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen hallintotyötunnin hintaan 51 euroa / h.

Valvontakäyntejä tehtiin vuonna 2020 65 kpl. Valvontakäynteihin on laskettu mm. ojariidat, jäteval-

vonta, ympäristölupia ja maa-aineslupia varten tehdyt tarkastukset. Valvontaa suoritetaan valvontaohjelman mukaan sekä tarveperusteisesti.

Tämän lisäksi asiakkaita neuvottiin erilaisissa ympäristönsuojeluasioissa.

Rakennusvalvonta ja asuntotoimi

Rakennusvalvonnassa toimii kaksi viranhaltijaa, vastaava rakennustarkastaja ja rakennustarkastaja. Rakennusvalvontaviranomaisen tehtävistä lupa-asiat ja valvonta on delegoitu viranhaltijoille. Rakennuslupiin liittyviä tarkastuksia on aloituskokous, rakenne-, hormi-, käyttöönotto- ja loppukatselmukset. Niitä tehtiin viime vuonna 344 kpl. Rauenneiden lupien vrk-tarkastuksia tehtiin 42 kpl. Lisäksi on tehty erilaisia neuvontakäyntejä ja ympäristönvalvontaan mm. rakennuksien kuntoon liittyviä tarkastuksia 50 kpl.

Rakennus- ja toimenpidelupia on myönnetty 200 kpl, sekä toimenpideilmoituksia on tehty 43 kpl ja työnjohtajapäätöksiä on tehty 120 kpl.

Rakennusvalvonnan tekemien asuntotonttikauppojen määrä kasvoi huomattavasti tonttikampanjan seurauksena ollen nyt yhteensä 30 kpl (3).

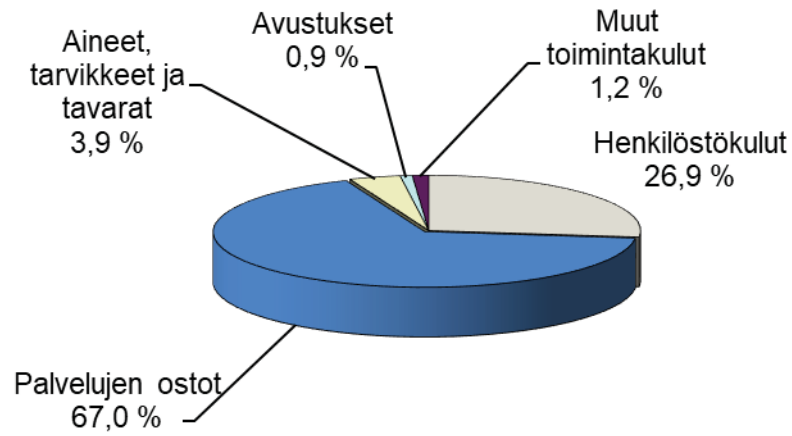
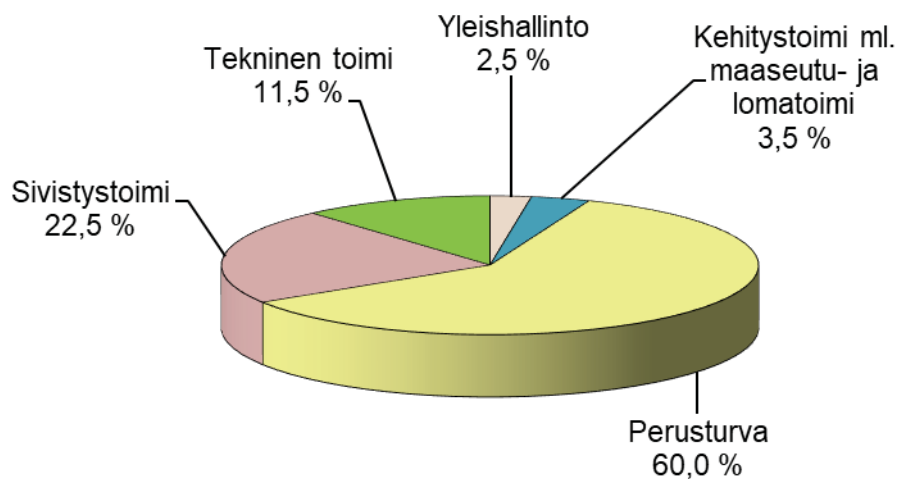
Uusia omakotitaloja valmistui vuonna 2020 yhteensä 26 kappaletta

Kapasiteettitiedot

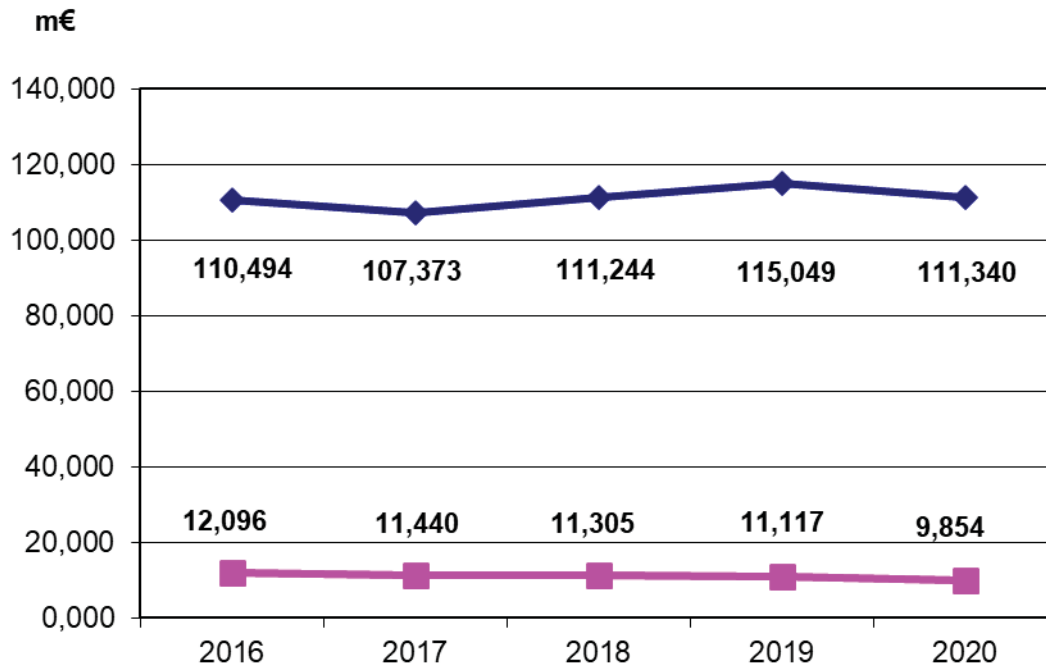
	2020	2019	2018
Myönnetyt rakennusluvut kpl	200	269	169
Myönnetyt rakennusluvut, k-m ²	39919	25873	28552
Myönnetyt rakennusluvut, m ³	195070	110396	180232
Asuntorakentaminen, aloitukset, huoneistojen lkm	17	28	18
Myydyt omakotitontit	7	30	3
Valmistuneet omakotitalot/kaava-alue	17	6	16
Valmistuneet omakotitalot/haja-asutusalue	9	11	9
Suunnittelutarveratkaisut ja poikkeamisluvat	1	6	4

Viranhaltijapäätökset ympäristönsuojelu	2020	2019	2018
Ympäristölupa	17	14	13
Maa-aineslupa	3	5	5
Yhteiskäsittelyluvut	4		
Eläinsuojan ilmoituspäätös	7		
Muut päätökset	32		

Käyttötalous menolajeittain, tp 2020**Käyttötalousmenot toimialoittain, tp 2020**

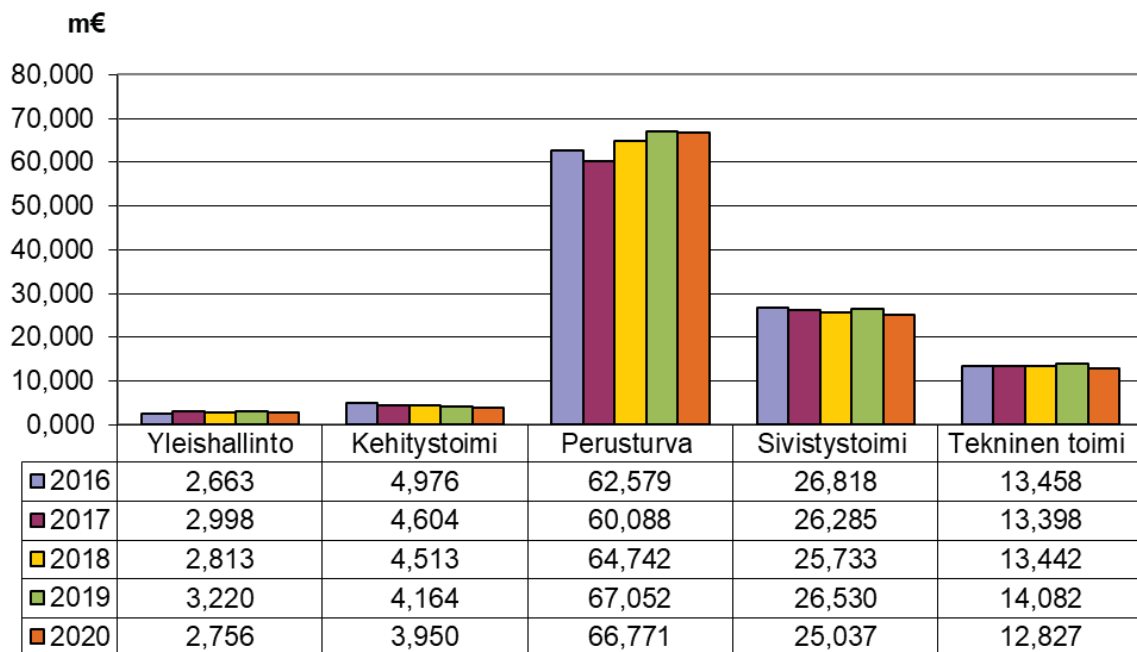
Käyttötalousmenot ja -tulot

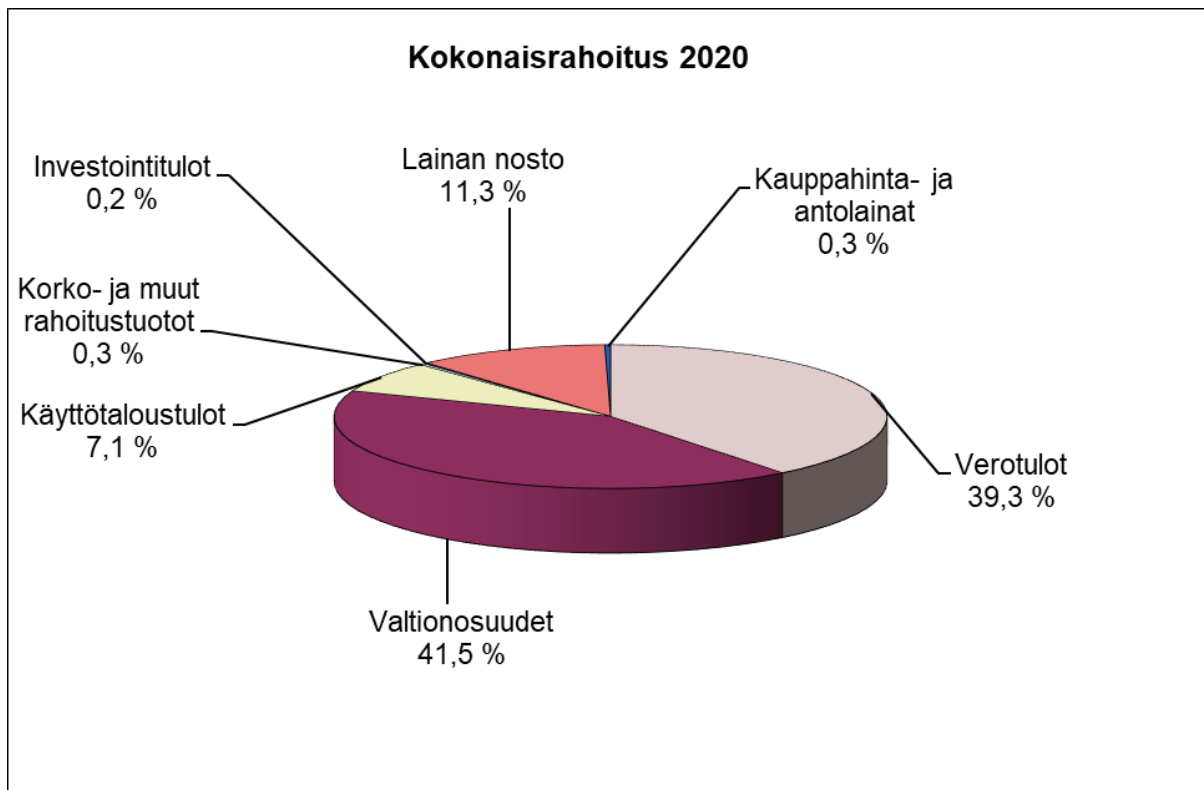
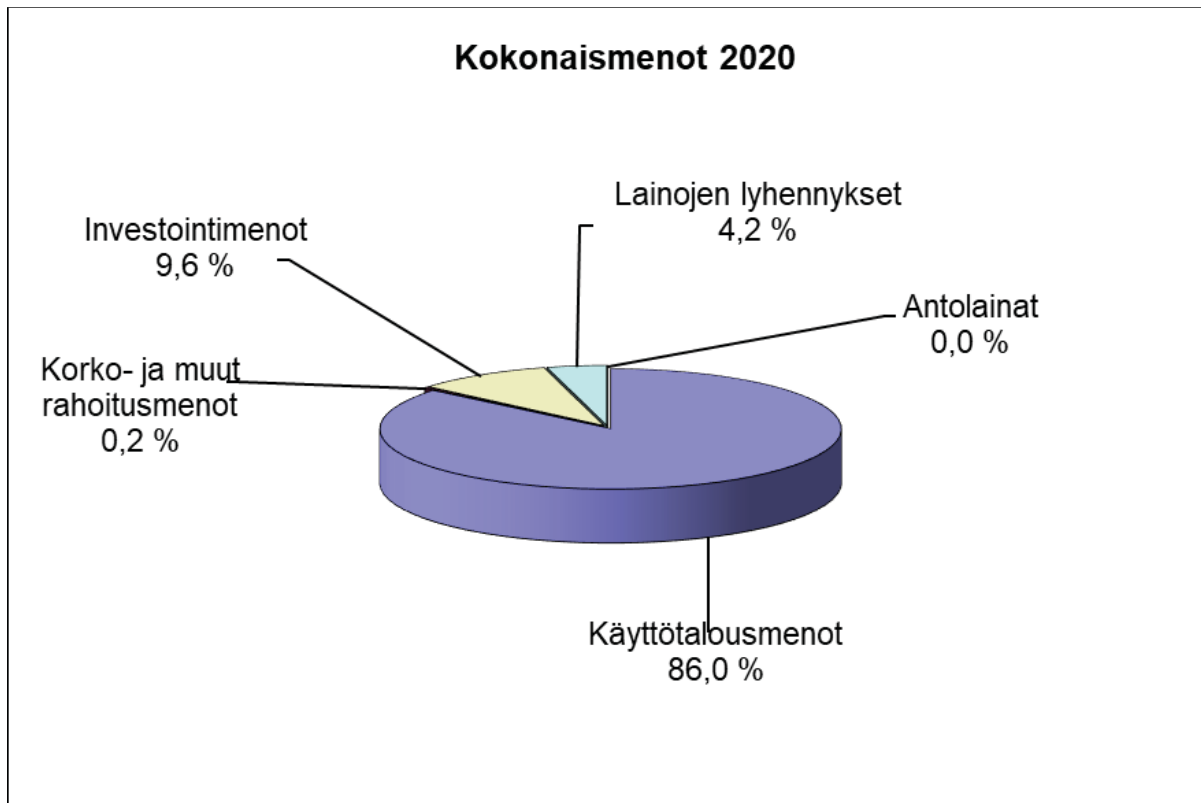

— Käyttötalousmenot

— Käyttötaloustulot

Käyttötalousmenojen kehitys toimialoittain

2.3 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Ulkoinen					
Toimintatulot	10 294 020	0	10 294 020	9 854 494,52	-439 525,48
Myyntitulot	6 296 200		6 296 200	5 933 218,79	-362 981,21
Maksutulot	1 352 720		1 352 720	1 341 702,82	-11 017,18
Tuet ja avustukset	634 450		634 450	646 168,57	11 718,57
Muut toimintatulot	2 010 650		2 010 650	1 933 404,34	-77 245,66
Valmistus omaan käyttöön	84 210		84 210	96 743,90	12 533,90
Toimintamenot	-114 746 690	0	-114 746 690	-111 340 162,47	-3 406 527,53
Henkilöstömenot	-31 783 550		-31 783 550	-29 936 044,82	-1 847 505,18
Palvelujen ostot	-76 324 180		-76 324 180	-74 644 348,71	-1 679 831,29
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 466 170		-4 466 170	-4 347 397,50	-118 772,50
Avustukset muille	-1 245 990		-1 245 990	-1 027 433,10	-218 556,90
<i>Avustukset liikelaitoksille</i>	0		0	0,00	0,00
Muut toimintamenot	-1 426 800		-1 426 800	-1 384 938,34	-41 861,66
Kohdentamaton säästö	500 000		500 000		
Toimintakate	-104 368 460	0	-104 368 460	-101 388 924,05	2 979 535,95
Verotulot	55 263 000		55 263 000	54 371 597,06	-891 402,94
Valtionosuudet	51 206 890		51 206 890	57 283 272,00	6 076 382,00
Rahoitustulot ja -menot:					
Korkotulot muilta	30 800		30 800	57 474,61	26 674,61
<i>Korkotulot liikelaitoksilta</i>	0		0	0,00	0,00
Muut rahoitustulot muilta	274 700		274 700	384 934,44	110 234,44
<i>Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta</i>	0		0	0,00	0,00
Korkomenot	-701 000		-701 000	-289 422,78	-411 577,22
Muut rahoitusmenot	-45 300		-45 300	-36 287,68	-9 012,32
Vuosikate	1 660 630	0	1 660 630	10 382 643,60	8 722 013,60
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 518 890		-5 518 890	-5 409 172,88	-109 717,12
Kertaluonteiset poistot	0		0	-821 758,97	821 758,97
Arvonalentumiset	0		0		0,00
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tulot					
Satunnaiset menot					
Tilikauden tulos	-3 858 260	0	-3 858 260	4 151 711,75	8 009 971,75
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	573 640		573 640	194 012,65	-379 627,35
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)			0		0,00
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	25 000		25 000	69 666,51	-44 666,51
Tilikauden ylijäämä	-3 259 620	0	-3 259 620	4 415 390,91	7 675 010,91

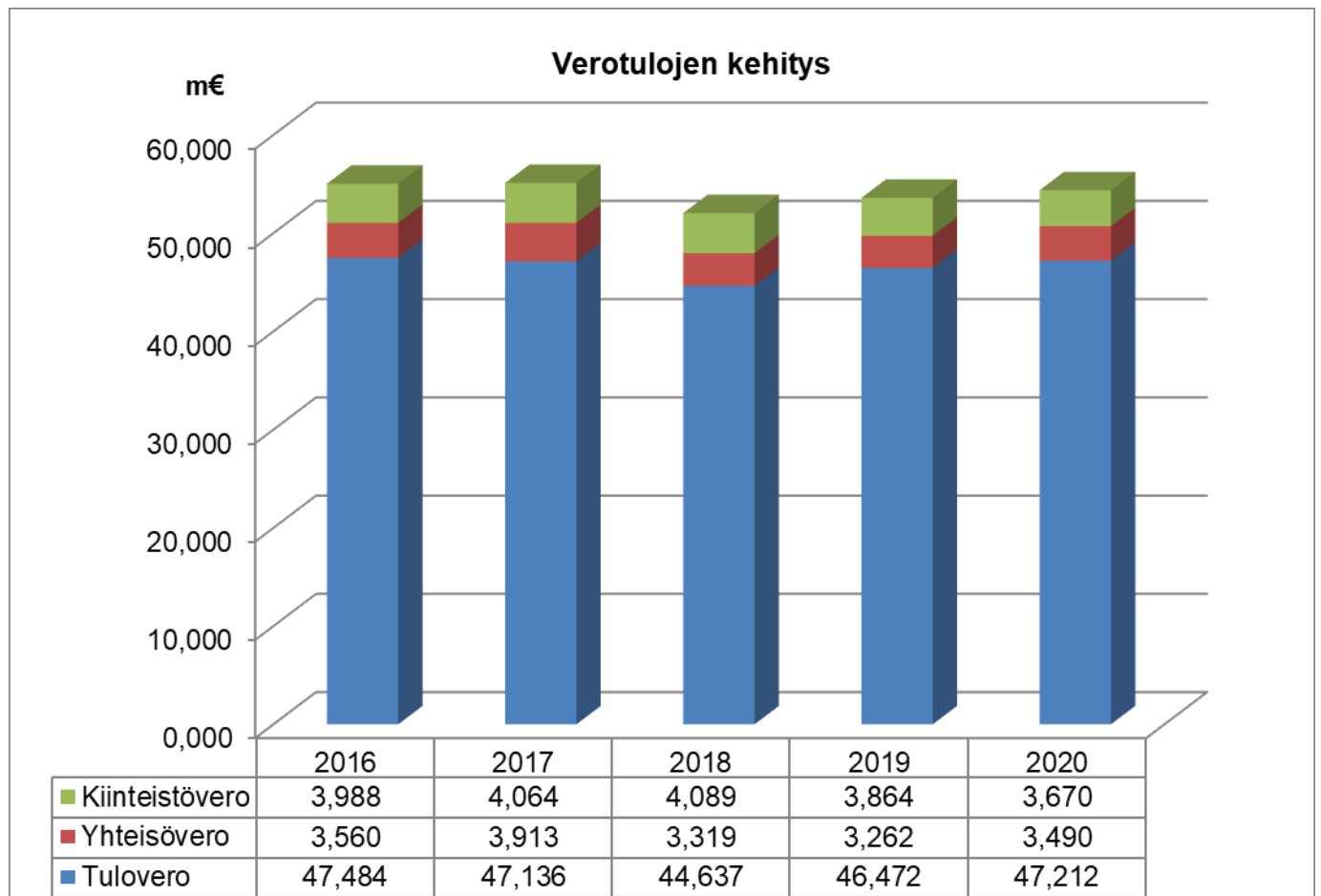
Verotulojen erittely

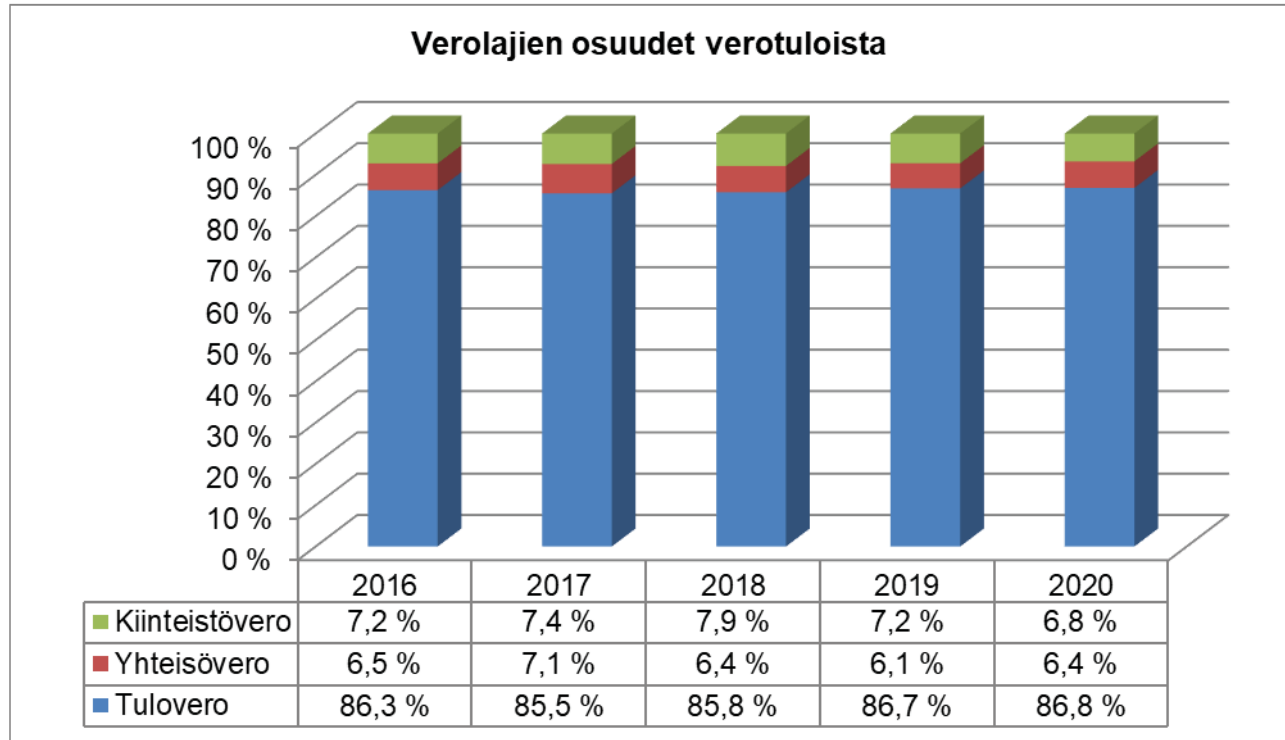
(1 000 €)

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Verotulot	55.263		55.263	54.372	-891
Kunnan tulovero	47.842		47.842	47.212	-630
Yhteisövero	3.416		3.416	3.490	+74
Kiinteistövero	4.005		4.005	3.670	-335

Kunnan tuloveron määrätymisen perusteet:

	Tulovero prosentti	Kunnallisvero kertymä (1.000 €)	Muutos-%
Verovuosi 2016	21,75	47.848	- 2,5 %
Verovuosi 2017	21,75	47.136	- 0,7 %
Verovuosi 2018	21,75	44.637	- 5,3 %
Verovuosi 2019	21,75	46.472	+4,1
Verovuosi 2020	21,75	47.842	+1,6

Valtionosuuksien erittely

(1 000 €)

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Valtionosuudet	51.207		51.207	57.283	+6.076
Peruspalvelujen valtionosuus	42.735		42.735	47.212	+3.888
Verotulomenetysten kompensatio	9.112		9.112	9.399	+287
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	- 640		- 640	- -539	+101
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0		0	1.800	+1.800

2.4 Investointien toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Kaupunginhallitus					
<i>Kiinteä omaisuus</i>					
Investointimenot	300 000		300 000	169 921,87	-130 078,13
Investointitulot	50 000		50 000	30 265,51	-19 734,49
<i>Aineettomat hyödykkeet</i>					
Investointimenot	80 000		80 000	26 589,52	-53 410,48
<i>Koneet ja kalusto</i>					
Investointimenot	50 000		50 000	18 550,71	-31 449,29
<i>Osakkeet ja osuudet</i>					
Investointimenot	0		0	3 000,00	3 000,00
Investointitulot	0		0		0,00
Kasvatus- ja opetuslautakunta					
<i>Kiinteät rakenteet ja laitteet</i>					
Investointimenot	30 000		30 000	0,00	-30 000,00
Tekninen lautakunta					
<i>Rakennukset</i>					
Investointimenot	8 300 000	3 000 000	11 300 000	10 788 729,47	-511 270,53
Käyttöomaisuuden myyntitulot	400 000	-400 000	0	0,00	
Rahoitusosuudet investointeihin	150 000		150 000	150 000,00	0,00
<i>Aineettomat hyödykkeet</i>					
Investointimenot	50 000		50 000	0,00	-50 000,00
<i>Koneet ja kalusto</i>					
Investointimenot	50 000		50 000	34 740,97	-15 259,03
Investointitulot	0		0	0,00	0,00
<i>Muut pitkävaikuttiset menot</i>					
Investointimenot	40 000		40 000	0,00	-40 000,00
<i>Maa- ja vesirakenteet</i>					
Investointimenot	1 545 000		1 545 000	1 228 592,61	-316 407,39
Rahoitusosuudet investointeihin	0		0	32 900,00	32 900,00
<i>Kiinteät rakenteet ja laitteet</i>					
Investointimenot	80 000		80 000	30 388,77	-49 611,23
Ympäristölautakunta					
<i>Aineettomat hyödykkeet</i>					
Investointimenot	30 000		30 000	0,00	-30 000,00
Ylijäämärahastoinvestoinnit					
<i>Maa- ja vesirakenteet</i>					
Investointimenot	0		0	38 535,78	38 535,78
<i>Kiinteät rakenteet ja laitteet</i>					
Investointimenot	0		0	45 691,16	45 691,16
Investoinnit yhteensä					
Investointimenot	10 555 000	3 000 000	13 555 000	12 384 740,86	-1 170 259,14
Rahoitusosuudet investointeihin	150 000	0	150 000	182 900,00	32 900,00
Muut investointitulot	450 000	-400 000	50 000	30 265,51	-19 734,49
Nettoinvestoinnit	9 955 000	3 400 000	13 355 000	12 171 575,35	-1 183 424,65

2.5 Rahoitusosan toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	1 660 630		1 660 630	10 382 643,60	8 722 013,60
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-20 000		80 000	-3 839,62	83 839,62
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-10 555 000	3 000 000	-13 555 000	-12 384 740,86	-1 170 259,14
Rahoitusosuudet investointimenoihin	150 000		150 000	182 900,00	32 900,00
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	450 000	-400 000	50 000	109 899,00	59 899,00
Toiminta ja investoinnit, netto	-8 314 370		-11 614 370	-1 713 137,88	9 901 232,12
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset muille	0		0	0,00	0,00
<i>Antolainasaamisten lisäykset liikelaitoksille</i>					
Antolainasaamisten vähennykset muilta	27 720		27 720	465 724,80	438 004,80
<i>Antolainasaamisten vähennykset liikelaitoksilta</i>					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	13 400 000	3 400 000	16 800 000	12 000 000,00	-4 800 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 113 000		-5 113 000	-5 405 480,81	292 480,81
Lyhytaikaisten lainojen muutos				3 562 762,54	3 562 762,54
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset			0	-7 339 822,86	-7 339 822,86
Vaikutus maksuvalmiuteen	350	400 000	100 350	1 570 045,79	1 670 395,79

2.6 Yhteenveto talousarvion toteutumisesta

KÄYTTÖTALOUSOSA TOIMIELIN	MENOT (ulkoiset)			TULOT (ulkoiset)				
	Talousarvio 2020	Ta + muutokset 2020	Toteutuma	Poikkeama	Talousarvio 2020	Ta + muutokset 2020	Toteutuma	Poikkeama
Keskusvaalilautakunta	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00
Tarkastuslautakunta	46 530	46 530	23 018,10	-23 511,90	0	0	0,00	0,00
Kaupunginvaltuusto	90 570	90 570	67 236,04	-23 333,96	0	0	0,00	0,00
Kaupunginhallitus	7 336 020	7 336 020	6 615 793,73	-720 226,27	3 989 280	3 989 280	3 597 215,45	-392 064,55
Perusturva	67 304 000	67 304 000	66 770 938,36	-533 061,64	0	0	0,00	0,00
Kasvatus- ja opetuslautakunta	23 504 820	23 504 820	22 486 093,21	-1 018 726,79	2 788 730	2 788 730	2 913 679,68	124 949,68
Elämäntalautakunta	2 921 090	2 921 090	2 550 509,04	-370 580,96	321 780	321 780	298 765,15	-23 014,85
Tekninen lautakunta	13 590 130	13 590 130	12 297 496,54	-1 292 633,46	3 048 330	3 048 330	2 844 250,71	-204 079,29
Ympäristölautakunta	453 530	453 530	529 077,45	75 547,45	145 900	145 900	200 583,53	54 683,53
Kohdenlamaton säästö	-500 000	-500 000						
yhteensä	114 746 690	114 746 690	111 340 162,47	-3 406 527,53	10 294 020	10 294 020	9 854 494,52	-439 525,48

TULOSLASKELMAOSA	MENOT (ulkoiset)			TULOT (ulkoiset)				
	Talousarvio 2020	Ta + muutokset 2020	Toteutuma	Poikkeama	Talousarvio 2020	Ta + muutokset 2020	Toteutuma	Poikkeama
Verotulot					55 263 000	55 263 000	54 371 597,06	-891 402,94
Vallionsuudet					51 206 890	51 206 890	57 283 272,00	6 076 382,00
Korkotuotot					30 800	30 800	57 474,61	26 674,61
Muut rahoitustuotot					274 700	274 700	384 934,44	110 234,44
Korkokulut	701 000	701 000	289 422,78	-411 577,22				
Muut rahoituskulut	45 300	45 300	36 287,68	-9 012,32				
yhteensä	746 300	746 300	325 710,46	-420 589,54	106 775 390	106 775 390	112 097 278,11	5 321 888,11

INVESTOINTIOSA HANKKEET	MENOT (ulkoiset)			TULOT (ulkoiset)			Poikkeama	Toteutuma	Poikkeama
	Talousarvio 2020	Ta + muutokset 2020	Toteutuma	Talousarvio 2020	Ta + muutokset 2020	Toteutuma			
Kaupunginhallitus									
Kiinteä omaisuus	300 000	300 000	169 921,87	-130 078,13	50 000	30 265,51	-19 734,49		
Aik-ohjelmistot	80 000	80 000	26 589,52	-53 410,48			0,00		
Kalusto	50 000	50 000	18 550,71	-31 449,29					
Osakkeet ja osuudet	0	0	3 000,00	3 000,00					
Kasvatus- ja opetuslautakunta									
Kiinteät rakenteet ja laitteet	30 000	30 000	0,00	-30 000,00					
Tekninen lautakunta									
Kauhavan koulukeskus	6 000 000	6 000 000	5 719 947,59	-280 052,41	150 000	150 000,00	0,00		
Kaupungintalo (Toimistotilat)	300 000	300 000	123 376,00	-176 624,00					
Alahärmän koulukeskus ja liikuntahalli	900 000	900 000	1 069 949,85	169 949,85					
Ylihärmän koulukeskus	100 000	3 100 000	2 245 139,47	-854 860,53	400 000	0,00	0,00		
Kortesjärven koulukeskus	100 000	700 000	1 197 666,82	497 666,82					
Kortesjärven koulukeskuksen liikuntahalli	600 000	0	0,00	0,00					
Muut rakennukset	300 000	300 000	432 649,74	132 649,74					
Koneet ja kalusto	50 000	50 000	34 740,97	-15 259,03					
Muut pitkävaikuttiset menot	40 000	40 000	0,00	-40 000,00					
Maa- ja vesirakenteet	1 545 000	1 545 000	1 228 592,61	-316 407,39	0	32 900,00	32 900,00		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	80 000	80 000	30 388,77	-49 611,23					
Aik-ohjelmistot	50 000	50 000	0,00	-50 000,00					
Ympäristölautakunta									
Aik-ohjelmistot	30 000	30 000	0,00	-30 000,00					
Ylijäämänrahasuoritus									
Kortesjärven tori	0	0	38 535,78	38 535,78					
Kortesjärven tievalot	0	0	45 691,16	45 691,16					
yhteensä	10 555 000	13 555 000	12 384 740,86	-1 170 259,14	600 000	200 000	213 165,51	13 165,51	

3 Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA

Ulkoinen

	2020	2019
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	5 933 218,79	6 536 959,70
Maksutuotot	1 341 702,82	1 446 351,61
Tuet ja avustukset	646 168,57	761 689,30
Muut toimintatuotot	1 933 404,34	2 371 723,68
TOIMINTATUOTOT	9 854 494,52	11 116 724,29
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	96 743,90	81 307,83
TOIMINTAKULUT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-23 045 278,67	-24 407 297,63
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-5 986 901,49	-6 310 149,46
Muut henkilösivukulut	-903 864,66	-911 310,48
Palvelujen ostot	-74 644 348,71	-76 187 046,62
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 347 397,50	-4 507 330,66
Avustukset	-1 027 433,10	-1 184 627,73
Muut toimintakulut	-1 384 938,34	-1 540 993,74
TOIMINTAKULUT	-111 340 162,47	-115 048 756,32
TOIMINTAKATE	-101 388 924,05	-103 850 724,20
Verotulot	54 371 597,06	53 598 296,90
Valtionosuudet	57 283 272,00	49 532 516,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	57 474,61	55 950,30
Muut rahoitustuotot	384 934,44	388 490,29
Korkokulut	-289 422,78	-340 356,83
Muut rahoituskulut	-36 287,68	-23 127,23
Rahoitustuotot ja -kulut	116 698,59	80 956,53
VUOSIKATE	10 382 643,60	-638 954,77
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 409 172,88	-6 031 738,28
Kertaluonteiset poistot	-821 758,97	-1 976 499,58
Arvonalentumiset	0,00	0,00
Poistot ja arvonalentumiset	-6 230 931,85	-8 008 237,86
Satunnaiset tuotot ja kulut		
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00
Satunnaiset kulut	0,00	0,00
Satunnaiset tuotot ja kulut	0,00	0,00
TILIKAUDEN TULOS	4 151 711,75	-8 647 192,63
Varausten ja rahastojen muutokset		
Poistoeron muutokset	194 012,65	1 737 962,67
Varausten muutokset		
Rahastojen muutokset	69 666,51	75 410,38
Varausten ja rahastojen muutokset	263 679,16	1 813 373,05
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	4 415 390,91	-6 833 819,58

3.2 Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA

	2020	2019
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	10 382 643,60	-638 954,77
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjaukset	-3 839,62	134 307,13
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-12 384 740,86	-9 350 565,78
Rahoitusosuudet investointimenoihin	182 900,00	393 367,35
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	109 899,00	132 601,77
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 713 137,88	-9 329 244,30
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys		0,00
Antolainasaamisten vähennys	465 724,80	27 724,82
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	12 000 000,00	15 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 405 480,81	-4 611 340,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 562 762,54	-5 052 642,00
Oman pääoman muutokset		0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	1 204,52	-698,41
Vaihto-omaisuuden muutos	7 915,04	3 798,56
Saamisten muutos	-1 664 297,20	5 332 738,58
Käyttöomaisuuden oikaisuerät	-40 140,00	
Korottomien velkojen muutokset	-5 644 505,22	64 495,33
Rahoituksen rahavirta	3 283 183,67	10 764 076,88
Rahavarojen muutos	1 570 045,79	1 434 832,58
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	17 898 699,57	16 328 653,78
Rahavarat 1.1.	16 328 653,78	14 893 821,20
	1 570 045,79	1 434 832,58

3.3 Tase

TASE	31.12.2020	31.12.2019
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	1 965 621,50	2 140 178,31
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	10 755 886,65	10 605 090,28
Rakennukset	43 135 560,45	27 469 831,44
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15 216 107,67	15 931 496,65
Koneet ja kalusto	524 297,49	741 633,00
Muut aineelliset hyödykkeet	163 348,57	163 348,57
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	5 044 766,01	13 776 226,59
Aineelliset hyödykkeet	74 839 966,84	68 687 626,53
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	19 379 288,13	19 376 288,13
Muut lainasaamiset	2 264 445,07	2 730 169,87
Sijoitukset	21 643 733,20	22 106 458,00
PYSYVÄT VASTAAVAT	98 449 321,54	92 934 262,84
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	35 811,72	35 805,88
Muut toimeksiantojen varat	113 888,31	114 363,04
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	149 700,03	150 168,92
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihtoomaisuus		
Muu vaihto-omaisuus	18 943,12	26 858,16
Ennakkomaksut	0,00	0,00
Vaihtoomaisuus	18 943,12	26 858,16
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	0,00	0,00
Pitkäaikaiset saamiset	0,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1 245 711,19	894 358,15
Lainasaamiset	2 042 251,00	914 761,00
Muut saamiset	794 336,82	615 254,65
Siirtosaamiset	11 560,19	4 988,20
Lyhytaikaiset saamiset	4 093 859,20	2 429 362,00
Saamiset	4 093 859,20	2 429 362,00
Rahat ja pankkisaamiset	17 898 699,57	16 328 653,78
VAIHTUVAT VASTAAVAT	22 011 501,89	18 784 873,94
VASTAAVAA YHTEENSÄ	120 610 523,46	111 869 305,70

TASE

	31.12.2020	31.12.2019
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	39 575 441,42	39 575 441,42
Muut omat rahastot	354 348,64	424 015,15
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	2 392 861,60	9 226 681,18
Tilikauden yli-/alijäämä	4 415 390,91	-6 833 819,58
OMA PÄÄOMA	46 738 042,57	42 392 318,17
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	1 404 118,74	1 598 131,39
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	1 404 118,74	1 598 131,39
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	156 565,08	172 209,24
Muut pakolliset varaukset	182 263,30	90 825,27
PAKOLLISET VARAUKSET	338 828,38	263 034,51
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
Lahjoitusrahastojen pääomat	15 331,07	15 386,23
Muut toimeksiantojen pääomat	604 513,09	603 522,30
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	619 844,16	618 908,53
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	55 485 179,19	48 890 660,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	311 080,00
Pitkäaikainen	55 485 179,19	49 201 740,00
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	8 135 210,54	4 572 448,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Saadut ennakot	368 525,42	348 388,04
Ostovelat	2 662 650,78	7 541 418,67
Muut velat	719 664,86	914 895,18
Siirtovelat	4 138 458,82	4 418 023,21
Lyhytaikainen	16 024 510,42	17 795 173,10
VIERAS PÄÄOMA	71 509 689,61	66 996 913,10
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	120 610 523,46	111 869 305,70

3.4 Konsernitilinpäätös

3.4.1 Konsernituloslaskelma

KONSERNITULOSLASKELMA

	2020	2019
Toimintatuotot	78 879 795	82 397 629
Toimintakulut	-177 728 177	-187 278 828
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	24 128	34 303
Toimintakate	-98 824 254	-104 846 896
Verotulot	54 371 597	53 598 297
Valtionosuudet	64 999 801	57 613 805
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	155 833	115 350
Muut rahoitustuotot	274 080	317 254
Korkokulut	-1 033 993	-936 510
Muut rahoituskulut	-229 994	-405 960
Vuosikate	19 713 070	5 455 340
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-12 039 426	-12 502 106
Tilikauden yli- ja alipariarvot	-821 759	-1 976 500
Arvonalentumiset		0
Tilikauden tulos	6 851 885	-9 023 266
Tilinpäätössiirrot	239 767	1 888 524
Tilikauden verot	-205 890	-129 974
Laskennalliset verot	-214	16 640
Vähemmistöosuudet	210 007	147 688
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	7 095 555	-7 100 389

3.4.2 Konsernirahoituslaskelma

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2020	2019
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	19 713 070	5 455 340
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot	-205 891	-129 974
Tulorahoituksen korjaukset	-440 162	52 554
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-19 578 722	-18 915 352
Rahoitusosuudet investointimenoihin	182 900	403 458
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	277 556	1 697 877
Toiminnan ja investointien rahavirta	-51 249	-11 436 097
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	2 257 133	2 730 170
Antolainasaamisten vähennys	465 939	40 274
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	19 244 107	25 441 109
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-14 766 814	-12 896 571
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 792 219	-10 024 864
Oman pääoman muutokset		-886 184
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-299 793	-181 025
Vaihto-omaisuuden muutos	-448 433	-2 519
Käyttöomaisuuden muutos	-40 140	
Saamisten muutos	8 052 143	11 005 274
Korottomien velkojen muutokset	-7 948 807	-6 364 751
Rahoituksen rahavirta	9 307 554	8 860 913
Rahavarojen muutos	9 256 305	-2 575 184
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	37 274 489	28 018 184
Rahavarat 1.1.	28 018 184	30 593 368
	9 256 305	-2 575 184

3.4.3 Konsernitase

KONSERNITASE

	31.12.2020	31.12.2019
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	1 069 096	1 091 689
Muut pitkävaikutteiset menot	2 039 600	2 185 741
Aineettomat hyödykkeet	3 108 696	3 277 430
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	14 318 580	13 853 867
Rakennukset	127 009 994	111 482 071
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15 972 086	16 926 465
Koneet ja kalusto	5 060 814	5 679 131
Muut aineelliset hyödykkeet	6 053 028	5 811 335
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	6 304 007	14 722 365
Aineelliset hyödykkeet	174 718 509	168 475 233
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	1 874 985	1 870 773
Muut osakkeet ja osuudet	3 339 351	3 232 182
Muut lainasaamiset	0	214
Muut saamiset	13 362	6 050
Sijoitukset	5 227 698	5 109 219
PYSYVÄT VASTAAVAT	183 054 903	176 861 883
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	521 136	531 073
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	1 935 980	1 487 547
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	3 350 066	3 604 433
Lyhytaikaiset saamiset	9 668 953	11 240 723
Saamiset	13 019 019	14 845 157
Rahoitusarvopaperit	736 636	731 273
Rahat ja pankkisaamiset	36 537 853	27 286 911
VAIHTUVAT VASTAAVAT	52 229 488	44 350 887
VASTAAVAA YHTEENSÄ	235 805 527	221 743 843

KONSERNITASE

	31.12.2020	31.12.2019
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	39 575 441	39 575 441
Arvonkorotusrahasto	299 670	421 392
Muut omat rahastot	1 662 404	1 732 059
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	10 561 791	17 941 293
Tilikauden yli-/alijäämä	7 095 555	-7 100 389
OMA PÄÄOMA	59 194 861	52 569 797
VÄHEMMISTÖOSUUDET	1 324 771	1 535 242
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero		
Vapaaehtoiset varaukset		
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0	0
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	156 565	172 209
Muut pakolliset varaukset	1 089 817	1 406 384
PAKOLLISET VARAUKSET	1 246 382	1 578 593
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 012 206	1 321 936
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	129 047 790	116 819 906
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	1 790 050	2 048 431
Laskennalliset verovelat	150 645	125 724
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	14 527 694	16 015 773
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	27 511 128	29 728 440
VIERAS PÄÄOMA	173 027 307	164 738 275
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	235 805 527	221 743 843

4 Liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

4.1.1 Kaupungin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1) Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Jaksotusperiaate

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt pysyvien vastaavien hyödykkeille poistosuunnitelman 21.9.2009, jota noudatetaan 1.1.2009 - 31.12.2012 mennessä käyttöön otettuihin hyödykkeisiin. Vuoden 2008 loppuun mennessä valmistuneisiin hyödykkeisiin noudatetaan ao. liitoskunnan voimassa ollutta poistosuunnitelmaa. Valtuusto on 17.12.2012 tarkistanut poistosuunnitelman Kilan Kuntajaoston 15.11.2011 antaman suosituksen mukaiseksi ja 16.12.2019 Kilan Kuntajaoston 22.11.2016 antaman suosituksen mukaiseksi. 2012 tarkistettua poistosuunnitelmaa noudatetaan 1.1.2013 – 30.11.2019 ja 16.12.2019 hyväksytyä 1.12.2019 alkaen. Henkilöstö- ja talousjaosto ja vuodesta 2015 alkaen hallintojohtaja on hyväksynyt hyödykeryhmäkohtaiset poistoajat/-menetelmät sekä osalle hyödykkeistä hyödykekohtaiset poistoajat. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Hyväksytyt poistosuunnitelman mukaisesti pysyvien vastaavien poistonalaiset hyödykkeet on poistettu kerralla loppuun jos niiden arvo 31.12.2020 on ollut alle 1.000,00 euroa. Joidenkin hyödykkeiden tasearvoa on aikaisempina tilikausina alennettu tekemällä arvonalennus, jotta hyödykkeen tasearvo vastaa sen todennäköistä luovutushintaa. Vuonna 2020 tehtiin 821.758,97 euron kertaluonteiset poistot. Alahärmän koulurakennusten poistosuunnitelmia on muutettu vastaamaan rakennusten jäljellä olevaa käyttöaika.

Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyvien vastaavien sijoitukset ja sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon lukuun ottamatta joitakin tytäryhtiöosakkeita, joiden arvoa on alennettu vastaamaan todennäköistä luovutushintaa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Johdannaissopimusten käsittely

Tilinpäätöshetkellä kaupungilla ei ole johdannaissopimuksia.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenon vähennykseksi.

4.1.2 Kaupungin tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

2) Tuloslaskelman esittämistavan muutos

Ei ilmoitettavaa tietoa.

3) Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Ei ilmoitettavaa tietoa.

4) Edellisten tilikausien tietojen vertailukelpoisuus

Koronatukena maksettujen valtionosuuksien lisäysten ja kaupungin saaman harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen vuoksi valtionosuuksien määrät vuosina 2019 ja 2020 eivät ole vertailukelpoisia.

Kuntien jako-osuus yhteisöveron tuotosta on vuonna 2020 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuonna 2019. Vuonna 2020 kiinteistöverossa siirryttiin verotuksen joustavaan valmistumiseen, minkä vuoksi merkittävä osuus vuoden 2020 kiinteistöverosta siirtyi tilitettäväksi vuoden 2021 puolella. Em. seikoista johtuen verotulojen määrä vuosina 2019 ja 2020 eivät ole vertailukelpoisia.

5) Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut

Ei ilmoitettavaa tietoa.

4.1.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt ja kaikki kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty siltä osin kun konserniyhteisöiltä on saatu tiedot em. eristä. Konserniyhteisöjen ja kaupungin omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omituksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa ja osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhteisöjen käyttöomaisuuden poistoja ei ole oikaistu mikäli yhteisö on tehnyt suunnitelman mukaiset poistot. Mikäli yhteisö ei ole tehnyt sumu-poistoja, on poistot on oikaistu kaupungin omistuksen mukaisesti suunnitelman mukaisiksi yhteisöjen omien ilmoitusten perusteella tai kaupungin laskemana ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- ja alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistetty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) Toimintatuotot toimialoittain				
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Yleishallinto			333.946,74	437.445,53
Kehitystoimiala			3.263.268,71	3.561.431,61
Perusturva			-	-
Sivistystoimi			3.212.444,83	3.567.726,08
Tekninen			3.044.834,24	3.550.121,07
Kunnan toimintatuotot yhteensä	86.210.518,55	82.397.630,58	9.854.494,52	11.116.724,29
Ulkoisista eristä				

7) Verotulojen erittely		
	2020	2019
Kunnan tulovero	47.211.794,86	46.472.108,19
Osuus yhteisöveron tuotosta	3.489.718,05	3.262.022,20
Kiinteistövero	3.670.084,15	3.864.166,51
Verotulot yhteensä	54.371.597,06	53.598.269,90

8) Valtionosuuksien erittely		
	2020	2019
Peruspalvelujen valtionosuus	42.727.056,00	49.952.940,00
<i>Siitä:</i> Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus (+/-)		12.683.906,00
<i>Siitä:</i> Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		0,00
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-538.725,00	-459.640,00
Valtionosuudet yhteensä	57.283.269,00	49.493.300,00

9) Palvelujen ostojen erittely		
	Kunta	
	2020	2019
Asiakaspalvelujen ostot	66.241.965,59	66.429.067,48
Muiden palvelujen ostot	8.402.383,12	9.575.979,14
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	74.644.348,71	76.187.046,62

10) Valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukemiseksi annetut tuet valtuustoryhmittäin eriteltynä

Ei ilmoitettavaa tietoa.

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Hyödykeryhmä	1.1.2009 - 31.12.2012		1.1.2013 - 30.11.2019		1.12.2019 alkaen	
	Poistomenetelmä		Poistomenetelmä		Poistomenetelmä	
Kehittämismenot	Tasapoisto	5 vuotta	Tasapoisto	2 - 5 vuotta	Tasapoisto	2 - 5 vuotta
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 vuotta	Tasapoisto	5 - 20 vuotta	Tasapoisto	5 - 20 vuotta
Liikearvo	Tasapoisto	5 vuotta	Tasapoisto	2 - 5 vuotta	Tasapoisto	2 - 5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot						
Atk-ohjelmistot	Tasapoisto	5 vuotta	Tasapoisto	2 - 5 vuotta	Tasapoisto	2 - 5 vuotta
Osallistuminen toisen yhteisön tiedonhankkeisiin	Ei määritelty		Ei määritelty		Tasapoisto	15 - 20 vuotta
ratatiedonhankkeisiin	Ei määritelty		Ei määritelty		Tasapoisto	30 - 40 vuotta
väylätiedonhankkeisiin (sovelletaan vastaavanlaisen hyödykkeen hankintamenoa koskevia poistoaikojia)	Ei määritelty		Ei määritelty		Ei määritellä	
Osake- ja vuokrahuoneistojen perusrakennusmenot	Ei määritelty		Ei määritelty		Tasapoisto	5 - 10 vuotta
Muut	Tasapoisto	5 vuotta	Tasapoisto	2 - 5 vuotta	Tasapoisto	2 - 10 vuotta
Aineelliset hyödykkeet						
Maa- ja vesialueet	Ei poistoaikaa		Ei poistoaikaa		Ei poistoaikaa	
Rakennukset ja rakennelmat						
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	40 vuotta	Tasapoisto	20 - 50 vuotta	Tasapoisto	20 - 50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	30 vuotta	Tasapoisto	20 - 30 vuotta	Tasapoisto	20 - 30 vuotta
Talousrakennukset	Tasapoisto	20 vuotta	Tasapoisto	10 - 20 vuotta	Tasapoisto	10 - 20 vuotta
Vapaa-ajanrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta	Tasapoisto	20 - 30 vuotta	Tasapoisto	20 - 30 vuotta
Asuinrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta	Tasapoisto	30 - 50 vuotta	Tasapoisto	30 - 50 vuotta
Kallioliuolat ja -tunnelit, väestönsuojat	Ei määritelty		Ei määritelty		Tasapoisto	30 - 70 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet						
Kadut, tie, torit ja puistot	Menojäännöspoisto	15 %	Menojäännöspoisto	15 - 20 %	Menojäännöspoisto	15 - 20 %
Sillat, laiturit ja uimalat	Menojäännöspoisto	15 %	Menojäännöspoisto	10 - 25%	Menojäännöspoisto	10 - 25%
Muut maa- ja vesirakenteet	Menojäännöspoisto	15 %	Menojäännöspoisto	10 - 20 %	Menojäännöspoisto	10 - 20 %
Vedenjakeluverkko	Menojäännöspoisto	7 %	Tasapoisto	30 vuotta	Tasapoisto	30 - 40 vuotta
Viemäriverkko	Menojäännöspoisto	7 %	Tasapoisto	30 vuotta	Tasapoisto	30 - 40 vuotta
Kaukolämpöverkko	Menojäännöspoisto	10 %	Tasapoisto	20- 30 vuotta	Tasapoisto	20 - 30 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasema, ulkovalaistuslaitteet	Menojäännöspoisto	15 %	Menojäännöspoisto	15 - 20 %	Menojäännöspoisto	15 - 20 %
Puh. verkko, keskusasema ja alakeskukset	Menojäännöspoisto	20 %	Tasapoisto	10 vuotta	Tasapoisto	10 - 12 vuotta
Maakaasuverkko	Ei määritelty		Ei määritelty		Ei määritellä	
Muut putki- ja kaapeliverkot	Menojäännöspoisto	20 %	Tasapoisto	15 - 20 vuotta	Tasapoisto	15 - 20 vuotta
Sähkö-, vesi- yms. laitojen laitoskoneet ja laitteet	Menojäännöspoisto	20 %	Menojäännöspoisto	25 %	Menojäännöspoisto	15 - 25%
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	Menojäännöspoisto	20 %	Menojäännöspoisto	20 %	Menojäännöspoisto	15 - 20%
Liikenteen ohjauslaitteet	Menojäännöspoisto	20 %	Menojäännöspoisto	25 %	Menojäännöspoisto	20 - 25%
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Menojäännöspoisto	20 %	Menojäännöspoisto	25 %	Menojäännöspoisto	20 - 25%
Koneet ja kalusto						
Rautaiset alukset	Menojäännös	20 %	Menojäännöspoisto	20 %	Menojäännöspoisto	20 %
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	Menojäännös	25 %	Menojäännöspoisto	25 %	Menojäännöspoisto	25 %
Muut kuljetusvälineet	Menojäännös	30 %	Menojäännöspoisto	25 - 30 %	Menojäännöspoisto	25 - 27 %
Muut liikkuvat työkoneet	Menojäännös	30 %	Menojäännöspoisto	25 - 30 %	Menojäännöspoisto	25 - 30 %
Muut raskaat koneet	Menojäännös	25 %	Menojäännöspoisto	20 - 25 %	Menojäännöspoisto	20 - 25 %
Muut kevyet koneet	Menojäännös	30 %	Menojäännöspoisto	25 - 30 %	Menojäännöspoisto	25 - 30 %
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	Tasapoisto	10 vuotta	Tasapoisto	10 vuotta	Tasapoisto	5 - 15 vuotta
Atk-laitteet	Tasapoisto	4 vuotta	Tasapoisto	4 vuotta	Tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	Menojäännös	30 %	Tasapoisto	3 - 5 vuotta	Tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet						
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto		Käytön mukainen poisto		Käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoaikaa		Ei poistoaikaa		Ei poistoaikaa	

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 €, on kirjattu vuosikuluiksi. Mikäli hankinta jatkuu seuraavan vuoden aikana, on hankintameno kirjattu keskeneräisiin hankintoihin.

Käyttöomaisuuskohteet, joiden menojäännös tilikauden lopussa on alle 1 000 €, on poistettu kertapoistoina.

12) Pakollisten varausten muutokset				
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Eläkevastuu 1.1.	172.209,24	187.662,12	172.209,24	187.662,12
Lisäykset tilikaudella			-	-
Vähennykset tilikaudella	15.644,16	15.452,88	15.644,16	15.452,88
Eläkevastuu 31.12. *	156.565,08	172.209,24	156.565,08	172.209,24
Muut pakolliset varaukset 1.1.	1.406.383,96	1.451.897,16	90.825,27	90.825,27
Lisäykset tilikaudella		45.513,20	91.438,03	-
Vähennykset tilikaudella	160.002,45	-	-	-
Muut pakolliset varaukset 31.12.	1.246.381,51	1.406.383,96	182.263,30	90.825,27

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot				
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	41.037,58	36.259,64	41.037,58	36.259,64
Rakennusten myyntivoitot	38.595,91	-	38.595,91	-
Muut myyntivoitot		42.186,45		42.186,45
Myyntivoitot yhteensä	79.633,49	78.446,09	79.633,49	78.446,09
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	-	228.206,10	-	228.206,10
Rakennusten myyntitappiot	-	-	-	-
Myyntitappiot yhteensä	-	228.206,10	-	228.206,10

14) Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät

Ei ilmoitettavaa tietoa.

15) Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2020	2019
Osinkotuotot muista yhteisöistä	81.872,50	71.293,05
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	59.714,24	59.714,24
yhteensä	141.586,74	131.007,29

16) Erittely poistoeron muutoksista		
	2020	2019
Investointivarauksiin ja ylijäämärahastopurkuun liittyvä poistoeron muutos	194.012,65	1.737.962,67
Suunnitelman mukaisten poistojen ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus (- tai +)		
Poistoeron muutokset yhteensä	194.012,65	1.737.962,67

4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

17) Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset

Ei ilmoitettavaa tietoa.

18) Arvonkorotukset

Ei ilmoitettavaa tietoa.

19) Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet							
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeener. Hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hanitamento 1.1	128 831,04	2 011 347,27	0,00	2 140 178,31	10 605 090,28	27 469 831,44	15 931 496,64	741 633,00	163 348,57	13 776 226,59	68 687 626,52
Lisäykset tilikauden aikana	26 589,52	381 196,53	0,00	407 786,05	373 362,49	845 637,03	989 881,03	18 827,28	0,00	2 047 888,74	4 275 596,57
Rahoitusosuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	150 000,00	32 900,00	0,00	0,00	0,00	185 900,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	84 226,94	0,00	84 226,94	224 556,77	259 170,02	0,00	0,00	0,00	0,00	483 726,79
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	18 582 679,72	569 258,22	23 315,71	0,00	0,00	19 175 253,65
Tilikauden poisto	44 968,35	453 147,57	0,00	498 115,92	0,00	2 531 658,75	2 119 919,71	259 478,50	0,00	0,00	4 911 056,96
Anonalemmukset ja niiden palautukset	110 452,21	1 855 169,29	0,00	1 965 621,50	10 755 886,65	43 135 560,45	15 216 107,67	524 297,49	163 348,57	5 044 766,01	74 839 966,84
Poistamaton hank.meno 31.12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Anonkorotukset	110 452,21	1 855 169,29	0,00	1 965 621,50	10 755 886,65	43 135 560,45	15 216 107,67	524 297,49	163 348,57	5 044 766,01	74 839 966,84
Kirjanpitoano 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Olemaiset lisäpoistot
Erittely olemmaisista lisäpoist-
toista

Maa- ja vesialueiden erittely

	Konserni 2020	2019	Kunta 2020	2019
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	14 318 580,00	13 853 866,57	403 377,54	403 377,54
Muut maa- ja vesialueet	14 318 580,00	13 853 866,57	10 201 712,74	10 605 090,28

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet		JVK-, muut laina- ja muut saamiset	
	Osakkeet	Muut osakkeet ja osuudet	JVK-lainasaamiset	Saamiset konserniyhteisöiltä
Hankintameno 1.1.	6 905 296,67	256 768,35	11 488 397,81	725 825,30
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	6 905 296,67	256 768,35	11 488 397,81	728 825,30
Anonalemmukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Anonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoano 31.12	6 905 296,67	256 768,35	11 488 397,81	728 825,30
Yhteensä	6 905 296,67	256 768,35	11 488 397,81	728 825,30
Saamiset konserniyhteisöiltä	2 716 714,87	0,00	2 716 714,87	0,00
Saamiset kuntayhtymiltä	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamiset muut yhteisöt	13 455,00	0,00	13 455,00	0,00
Yhteensä	2 730 169,87	0,00	2 730 169,87	0,00
Yhteensä	6 727,52	458 997,28	6 727,52	465 724,80
Yhteensä	6 727,48	2 257 717,59	6 727,48	2 264 445,07

Olennaiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset

Ei ilmoitettavaa tietoa.

20-22) Omistukset muissa yhteisöissä

Nimi	Koti- paikka	Kaupun- gin omistus- osuus	Konser- nin omis- tusosuus	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				omasta pää- omasta	vie- raasta pää- omasta	tilikau- den voi- tosta / tappiosta
Tytäryhteisöt						
Suomen Yrittäjäopisto Oy	Kauhava	75,0 %	75,0 %	2 539	1 148	876
Kauhavan Kaukolämpö Oy	Kauhava	100,0 %	100,0 %	4 527	12 714	281
Kauhavan Vesi Oy	Kauhava	100,0 %	100,0 %	5 299	3 905	590
KauhavanVuokra-asunnot Oy	Kauhava	100,0 %	100,0 %	2 883	24 869	6
AsOy Jokihovi	Kauhava	0,0 %	56,4 %	1 557	2	4
As Oy Tilhentupa 1	Kauhava	0,0 %	100,0 %	187	63	-
As Oy Tilhentupa 2	Kauhava	0,0 %	100,0 %	203	70	-
As Oy Kvan Jokiniityntie 23	Kauhava	0,0 %	100,0 %	315	0	-
Kauhavan Yrittäjäyhteisöt Oy	Kauhava	100,0 %	100,0 %	168	18 049	-102
Kauhavan Hyvinvointikeskus Oy	Kauhava	100,0 %	100,0 %	2	1 011	-
KOY Kauhavan Tietotalo	Kauhava	100,0 %	100,0 %	5	1 314	5
KOY Riihi	Kauhava	100,0 %	100,0 %	-211	654	-
KOY Kauhavan Säästökeskus	Kauhava	78,4 %	78,4 %	387	7	-
Kauhavan Jäähalli Oy	Kauhava	96,4 %	96,4 %	128	542	1
Yhteensä				17 989	64 348	1 661
Kuntayhtymät						
Kuntayhtymä Kaksineuvoinen	Kauhava	98,79 %	98,79 %	2 070	10 390	5
E-P:n sairaanhoitopiirin ky	Kauhava	10,62 %	10,62 %	6 359	27 963	665
Eskoon sosiaalipalvelujen ky	Seinäjoki	7,85 %	7,85 %	496	2 292	-
Etelä-Pohjanmaan liitto	Seinäjoki	9,60 %	9,60 %	208	65	20
Seinäjoen koulutuskuntayhtymä	Seinäjoki	5,62 %	5,62 %	3 454	1 971	-68
Järviseudun koulutuskuntayhtymä	Lappajärvi	19,52 %	19,52 %	1 602	140	148
Yhteensä				14 189	42 821	770
Osakkuusyhteisöt						
Lappavesi Oy	Lapua	28,0 %	28,0 %	3 954	1 990	38
As Oy Säästömilli	Kauhava	0,0 %	20,0 %	-	-	-
As Oy Markinhovi II	Kauhava	0,0 %	40,9 %	-	-	-
As Oy Markinpuisto I	Kauhava	0 %	22,6 %	tiedot	puuttuu	
Härmän Ravikatsomo	Kauhava	26,5 %	26,5 %	tiedot	puuttuu	
Kauhavan Yhteismetsä	Kauhava	25,1 %	25,1 %	25	26	13
Yhteensä				1 124	570	1

23) Saamisten erittely				
	2020		2019	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		438.148,90		39.237,47
Lainasaamiset*	2.247.717,59	1.865.000,00	2.716.714,87	770.000,00
Muut saamiset				
Yhteensä		2.303.148,90		809.237,47
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset				149.073,71
Yhteensä				149.073,71
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Yhteensä				
Saamiset yhteensä	2.257.717,59	2.303.148,90	2.716.714,87	958.311,18
*) Sijoitusten taseryhmässä Muut lainasaamiset tytäryhteisöiltä.				

24) Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Lyhytaikaiset siirtosaamiset*				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot			7.112,06	4.988,20
Kelan korvaus työterveyshuolosta			127.285,88	168.244,05
EU-tuet ja avustukset				
Muut tulojäämät			4.448,13	
Tulojäämät yhteensä				
Yhteensä	4.620.189,44	1.939.035,11	138.846,07	173.232,25
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä				
*) Tietoja ei ole saatu kaikilta konserniyhteisöiltä				

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Peruspääoma 1.1.	39.575.441,42	39.575.441,42	39.575.441,42	39.575.441,42
Lisäykset	-	-	-	-
Vähennykset	-	-	-	-
Peruspääoma 31.12.	39.575.441,42	39.575.441,42	39.575.441,42	39.575.441,42
Arvonkorotusrahasto 1.1.	421.392,25	421.392,25		
Lisäykset	-	-		
Vähennykset	-121.722,18	-		
Arvonkorotusrahasto 31.12.	299.670,07	421.392,25		
Muut omat rahastot 1.1.	1.732.059,31	1.489.668,85	424.015,15	499.425,53
Siirrot rahastoon		242.390,46	89.331,16	-
Siirrot rahastosta	-69.655,50	-	-158.997,67	-75.410,38
Muut omat rahastot 31.12.	1.662.403,81	1.732.059,31	354.348,64	424.015,15
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	10.840.904,48	20.042.055,54	2.392.861,60	9.226.681,18
Lisäykset				
Vähennykset	279.113,13	2.100.762,81		
Edellisen tilikauden virheen oikaisu				
Ed. tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	10.561.791,35	17.941.292,73	2.392.861,60	9.226.681,18
Tilikauden yli-/alijäämä	6.657.697,65	-7.100.388,25	4.415.390,91	-6.833.819,58
Oma pääoma yhteensä	58.757.004,30	52.569.796,76	46.738.042,57	42.392.318,17

Tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät		
	Kunta	
	2020	2019
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	2.392.861,60	9.226.681,18
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	4.415.390,91	-6.833.819,58
Kertynyt poistoero 31.12.	1.404.118,74	1.598.131,39
Vapaaehtoiset varaukset 31.12.	-	
<i>Kertynyt yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä</i>	8.212.371,25	3.990.992,99

26) Erittely poistoerosta

Ei ilmoitettavaa tietoa.

27) Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin 5 vuoden kuluttua		
	2020	2019
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	34.114.460,44	26.323.013,42
Lainat julkisyhteisöiltä		
Pitkäaikaiset velat yhteensä	34.114.460,44	26.323.013,42

28) Joukkovelkakirjat

Ei ilmoitettavaa tietoa.

29) Pakolliset varaukset				
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Eläkevastuuvaraus	156.565,08	172.209,24	156.565,08	172.209,24
Muut pakolliset varaukset				
Käytöstä poistettujen jäteveden-				
puhdistamojen purkaminen	30.000,00	30.000,00	30.000,00	30 000,00
Opastie	91.438,03		91.438,03	
Muut	968.378,40	1.376.383,96	60.825,27	60 825,27
Muut pakolliset varaukset yhteensä	1.246.381,51	1.578.593,20	182.263,30	90 825,27

30) Vieras pääoma				
	2020		2019	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		228.137,22		136.931,01
Muut velat			311.080,00	
Siirtovelat				
yhteensä				
Velat kuntayhtymille, jossa kunta jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat		4.383,88		4.813.106,96
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä				
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä				
Vieras pääoma yhteensä	55.485.179,19	232.521,10	49.201.740,00	4.950.037,97

31) Sekkilimiitti		
	2020	2019
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12. siitä käyttämättä olema määrä	900.000,00	900.000,00
	900.000,00	900.000,00

32) Muiden velkojen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Muut velat				
Liittymismaksut	1.353.607,93	1.300.909,57		
Muut velat	2.224.224,76	3.543.588,08	719.664,86	914.895,18
Muut velat yhteensä	3.577.832,69	4.844.497,65	719.664,86	914.895,18

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot				
Menojäämät				
Palkkojen ja henkilöstösivukulu- lujen jaksotukset	8.118.262,18	11.598.745,47	3.151.448,13	3.437.894,12
Korkojaksotukset	152.274,41	214.577,56	38.713,73	41.361,83
Muut menojäämät	1.947.704,58	2.686.234,99	948.296,96	938.767,26
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	10.218.241,17	14.498.722,57	4.138.455,82	4.418.023,21
Siirtovelat yhteensä				

4.4 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

34) Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin				
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta Vakuudeksi annetut kiinnitykset	7.427.271,00	7.427.271,00		
Lainat julkisyhteisöiltä Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Lainat muilta luotonantajilta Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yht.	7.427.271,00	7.427.271,00	0,00	0,00
Velat, joiden vakuudeksi annettu osakkeita Ei ilmoitettavaa tietoa.				

35-37) Vakuudet				
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Omasta puolesta annetut vakuudet Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset Yhteensä	27.844.025,70	24.611.658,46		
Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut vakuudet Vakuudeksi annetut kiinnitykset Yhteensä				
Muiden puolesta annetut vakuudet Vakuudeksi annetut kiinnitykset Yhteensä				
Vakuudet yhteensä	27.844.025,70	24.611.658,46	0,00	0,00

38) Vuokravastuut				
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Vuokravastuut yhteensä	6.785.674,06	8.026.410,28	1.465.144	2.229.366,76
<i>Siitä</i> Seuraavalla tilikaudella maksettavat PPP-hankkeet Sopimukseen sisältyvät lunastusvel- votteet	1.549.168,57	1.077.782,86	395.472	554.461,45
Sopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.				

39-40) Vastuusitoumukset				
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			71.503.203,32	62.965.203,92
Jäljellä oleva pääoma			51.229.875,69	44.177.123,87
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma			5.656.646,77	7.570.407,24
Jäljellä oleva pääoma			3.410.164,41	4.197.918,52

40) Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
	2020	2019
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	104.902.149,00	96.457.160,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.		0,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	65.364,00	63.462,00

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt *)				
Järjestelyn tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Sopimusvastuut				
Maankäytösopimuksista kunnalle aiheutuvat velvoitteet				
Sitoumukset avustukseen				
Sopimukseen sisältyvät palautusvastuut				
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset				
Sopimusvastuut yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Osuus kuntayhtymän alijäämästä	289.152,34	251.628,88		
Arvonlisäveron palautusvastuu **)	14.894.332,72	12.560.840,30	12.256.976,67	9.719.879,28
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu ***)	325.000,00	325.000,00	325.000,00	325.000,00
Johdannaissopimukset	13.906.532,00	15.388.490,20	0,00	0,00
Markkina-arvo	-1.446.251,91	-1.341.300,75		

*) Liitetietositteessa annetaan yksityiskohtainen erittely.

**) Palautuksena ja vähennyksenä käsitellyt arvonlisäverot uudisrakennusten ja perusparantamisen hankintamenoista, joihin liittyy mahdollinen palautusvelvollisuus kiinteistöt myytäessä tai niiden käyttötarkoituksen muuttuessa vähennykseen tai palautukseen oikeuttamattomaan tarkoitukseen (ALV 120 §). Palautusvastuuta määriteltäessä otetaan huomioon kiinteistöt, joiden osalta vastuun toteutuminen on todennäköistä investointi- ja taloussuunnitelmaan tai toimenpideohjelmaan perustuen.

***) Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetus- ja kulttuuritoimen perustamishankkeisiin saatujen valtionosuuksien palautusvastuut, STVOL 4:30 §, L opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 7:30 § (vastuu voimassa 15 vuotta). Vastuut päättyvät vuosina 2020–2025.

4.5 Henkilöstöä koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2020	2019
Hallinto-osasto	13	15
Kehitystoimi	70	80
Perusturva		-
Sivistystoimi	452	482
Tekninen toimi	111	117
Yhteensä	646	694

43) Henkilöstökulut		
	2020	2019
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	29.936.044,82	31.628.757,57
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	81.744,17	85.592,49
Henkilöstökulut yhteensä	30.017.788,99	31.714.350,06
Muutos		

44) Luottamushenkilön palkkiosta perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2020	2019
Suomen Keskusta	8.854,20	8.905,50
Kansallinen Kokoomus	5.294,25	5.331,00
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	1.830,75	1.999,50
Perussuomalaiset	1.819,70	2.053,00
Kristillisdemokraatit	759,25	877,50
Yhteensä	18.558,18	19.166,50

45) Tilintarkastajan palkkiot		
	2020	2019
<i>KPMG Julkishallinnon palvelut</i>		
Tilintarkastuspalkkio	14.570,70	9.123,85
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät		
Muut palkkiot		
Yhteensä	14.570,70	9.123,85

46) Kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien väliset liiketoimet

Kauhavan kaupunki on antanut alla mainituille, omistamilleen yhtiöille pääomalainaa seuraavasti:

- Kauhavan Yrityskiinteistöt Oy 2.159.000 euroa
- Kauhavan Vuokra-asunnot Oy 110.000 euroa

sekä asuntotuotantoon tarkoitettua ns. tertiäärilainaa seuraavasti:

- Kauhavan Vuokra-asunnot Oy 426.717,59 euroa

Pääoma- ja tertiäärilainoille ei ole saatu kaikilta osin turvaavaa vakuutta. Kyse on ennen kuntalain 2015 voimaantuloa annetuista lainoista. Kauhavan kaupungin arvion mukaan em. lainoihin saattaa sisältyä vähäinen taloudellinen riski.

Kauhavan kaupunki on antanut tilikaudella Kauhavan Jäähalli Oy:lle avustusta 80.369,52 euroa.

Kaupunginjohtajan kanssa on 8.12.2014 solmittu johtajasopimus, jossa on mm. sovittu virkasuhteen päättämisestä kuntalain 43 §:n mukaisessa tilanteessa. Sopimuksen mukaan kaupunginjohtajalla on em. tilanteessa oikeus 2 + 6 kuukauden palkkaa vastaavaan korvaukseen. Sopimus on päättynyt 31.12.2020 ja uusi sopimus ajalle 1.1.2021 – 31.12.2022 on allekirjoitettu 14.12.2020.

Kauhavan kaupungilla on ateriakuljetuksia ja jätekuljetuksia koskevat sopimukset kaupunginhallituksen jäsenen Petri Hietamäen omistaman Härmänmaan Ympäristöpalvelut Oy:n kanssa. Kaupunki on vuonna 2020 maksanut em. sopimukseen perustuen Härmänmaan Ympäristöpalvelut Oy:lle arvonlisäverollisena 189.759,22 euroa. Sopimukset perustuvat kilpailutukseen.

5 Muut eriytetyt laskelmat

Myytävät taloushallintopalvelut

Tuloslaskelma 1.1. - 31.12.2020

TOIMINTATUOTOT

Myyntituotot 102 393,00

TOIMINTATUOTOT 102 393,00

TOIMINTAKULUT

Henkilöstökulut

Palkat ja palkkiot -46 969,52

Henkilösivukulut

Eläkekulut -10 314,75

Muut henkilösivukulut -1 704,88

Henkilösivukulut -12 019,63

Henkilöstökulut -58 989,15

Palvelujen ostot

Muiden palvelujen ostot -36 816,57

Palvelujen ostot -36 816,57

Aineet, tarvikkeet ja tavarat

Ostot tilikauden aikana -351,96

Aineet, tarvikkeet ja tavarat -351,96

Muut toimintakulut

Vuokrat -2 900,00

Muut toimintakulut -2 900,00

TOIMITAKULUT -99 057,68

TOIMINTAKATE 3 335,32

Laskennalliset erät -686,24

TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ 2 649,08

Kauhavan kaupunki myy taloushallintopalveluja yhdeksälle tytäryhteisölleen. Hinnoittelu perustuu aiheuttamisperiaatteeseen.

Myytävien taloushallintopalvelujen kirjanpito on toteutettu kaupungin kirjanpidossa omalle kustannuspaikalleen, johon on kohdistettu kaikki toiminnasta aiheutuneet tuotot ja kulut. Kustannuspaikalle on kirjattu suoraan osuus yhden kirjanpitäjän ja taloussihteerin myytäviin taloushallintopalveluihin kohdistuvasta palkkakustannuksesta ja muut toimintaan kohdistuvat ulkoiset menot. Kustannuspaikalle on kohdistettu osuus tietoverkkokustannuksista, toimitilan sisäinen vuokra sekä siihen kohdistuvat kustannuslaskennalliset erät. Lisäksi kustannuspaikalle on sisäisenä henkilöstöpalvelun myyntinä kohdistettu ostoreskontran, myyntireskontran, perinnän ja palkanlaskennan kulut aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Työaikaan perustuvassa sisäisessä laskutuksessa on tuntihintana käytetty 25,00 euroa, joka sisältää myös välilliset kustannukset. Palkkalaskeman hintana on käytetty 15,00 euroa.

---

6 Allekirjoitukset ja merkinnät

6.1 Tilinpäätöksen allekirjoitus

KAUHAVAN KAUPUNKI

Tilinpäätös tilikaudelta 1.1. – 31.12.2020

Kauhavalla 31. päivänä maaliskuuta 2021

KAUHAVAN KAUPUNGINHALLITUS

Teemu Hakala

Annukka Annala

Petri Hietamäki

Mika Kankaansyrjä

Jorma Kari

Helena Kuoppala

Sirpa Lammi

Harri Ojanperä

Tuula Mäki-Fränti

Matias Peltonen

Anna-Leena Sorvisto

Jari Välikangas

Markku Lumio

6.2 Tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Sähköisen allekirjoituksen osoittamana ajankohtana

KPMG Oy Ab
Tilintarkastusyhteisö

Ilari Karhu
JHT-, HT-tilintarkastaja

7 Luettelot ja selvitykset

7.1 Luettelo kirjanpito- ja tositteiden lajeista

Kirjanpito- ja kirjat

Pääkirja

Päiväkirja

Tasekirja

Talousarvion toteutumisvertailu

Tositteiden lajit

001 Muistiot
002 Avaavan taseen kirjaukset
010 Tilitekirjaukset
020 Myyntireskontra suoritukset
021 Myyntireskontra viitesuoritukset
065 Populus matkalasku
098 Sumupoistot
099 Muut käyttöominaisuusviennit
301 Palkat
400 Ostolaskujen maksut
401 Ostolaskut
430 Sähköiset ostolaskut
601 Toimitilojen vuokrat
602 Sekalaiset laskut
603 Asuntojen vuokrat
604 Maanvuokrat
605 Sekalaiset vuokralaskut
647 Sivistystoimen laskut
648 Musiikkiopiston laskut
649 Aamu- ja iltapäivätoiminta
650 Aamu- ja iltapäivätoiminta
654 Päivähoitolaskutus Kauhava
655 Päivähoitolaskutus Evijärvi
656 Päivähoitolaskutus Lappajärvi
690 Lomitus
800 Ympäristötoimen laskut
850 Kaavoitus
860 Ruokapalvelu
870 Teknisen toimen laskut

7.2 Selvitys kirjanpidon säilytyksestä

Pysyvästi säilytettävät:

Tasekirja

Talousarvion toteutumisvertailu

Tilintarkastuskertomus ja arviointikertomus

Toimintakertomus

Tililuettelo

10 vuotta säilytettävät:

Pääkirja

Tase-erittelyt

Päiväkirjat

Tilikauden tositteet *)

*) ESR:n ja EAKR:n rahoittamien kohteiden tositteet 10 vuotta ohjelmakauden päättymisestä.

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 136 pages before this page
Dokumentet inneholder 136 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 136 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 136 sider før denne side

Detta dokument innehåller 136 sidor före denna sida

Anna-Leena Sorvisto

8babff4a-54ce-4874-b541-4d48450538cf - 2021-05-07 10:27:45 UTC +03:00
BankID / MobileID - cdc07439-62bc-4a86-954e-9811715c4f76 - FI

JARI TAPANI VÄLIKANGAS

62350792-00a0-49e2-b6e4-e8880e0060c3 - 2021-05-07 10:30:14 UTC +03:00
BankID / MobileID - fdb69aff-d357-4a1e-9a4c-aff6772873d1 - FI

ANNUKKA EVELIINA ANNALA

ebcf7366-b2fd-4cd7-a56f-7b9cfe30c8fd - 2021-05-07 11:07:01 UTC +03:00
BankID / MobileID - e262186d-faa2-4af6-a54d-2b30505aa867 - FI

MARKKU MIKAEL LUMIO

f2aff5a2-9add-4378-921f-ae5edc2872ae - 2021-05-07 11:43:08 UTC +03:00
BankID / MobileID - dff3ebf8-8a34-4f9c-80d6-618b8b228e98 - FI

JORMA JUHANI KARI

57a025e5-10e8-4fb0-9020-36e427c50183 - 2021-05-08 06:21:18 UTC +03:00
BankID / MobileID - b5365a58-98cd-4536-a1fa-2d1a800aa288 - FI

HELENA KAARINA KUOPPALA

f58b3e46-dfe6-4d87-9e5d-f1bef98138ec - 2021-05-09 18:55:23 UTC +03:00
BankID / MobileID - 21fbc427-3474-4eba-a1d5-b211687d2974 - FI

TUULA AINO ANNELI MÄKI-FRÄNTI

1b1232e2-f41a-4a35-be35-95ede1e5df38 - 2021-05-10 13:30:50 UTC +03:00
BankID / MobileID - 9ffb2e61-915c-441a-ac29-3e03a604b642 - FI

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende

HARRI OLAVI OJANPERÄ

b3a18030-810d-4887-b934-e9c0d841608d - 2021-05-10 13:39:50 UTC +03:00
BankID / MobileID - 052a3251-249e-4700-b2d3-101ff5905cc1 - FI

SIRPA HANNELE LAMMI

38f92435-cb79-43a9-810a-79d09082aed2 - 2021-05-10 15:40:14 UTC +03:00
BankID / MobileID - 0a9006d3-c3e9-4a57-a526-4bc8f22dcc29 - FI

MIKA PETRI KULLERVO KANKAANSYRJÄ

4d5e616b-1e3c-49b2-bda6-37d797d2fc75 - 2021-05-11 07:03:02 UTC +03:00
BankID / MobileID - b28da6f7-d657-4e88-8de4-4c7a87b1ac86 - FI

MATIAS HERMANNI PELTONEN

98f0e363-f4b4-4d8f-9763-80200dbc3692 - 2021-05-11 07:22:51 UTC +03:00
BankID / MobileID - ec907c04-d3b4-4f85-a860-fd7458bf6f8f - FI

KIM PETRI HIETAMÄKI

b8364280-68b2-43cb-9a96-067b970a07c7 - 2021-05-11 08:34:21 UTC +03:00
BankID / MobileID - 130b1920-ceda-48c8-bdb8-2254646f3693 - FI

TEEMU HEIKKI HAKALA

8832ca1b-4cd7-435c-b02b-a06515c53ac3 - 2021-05-11 09:03:08 UTC +03:00
BankID / MobileID - e7c988e0-87d2-4ab0-a973-4748afd4cd03 - FI

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende

Kauhavan kaupunki tilinpäätös 2020

Tämä allekirjoitusliite koskee kaikkia tässä esikatselunäkymässä näkyviä allekirjoitettavia asiakirjoja ja liitteitä (yhdessä "Asiakirjat"). Allekirjoittamalla sähköisesti tämän allekirjoitusliitteen vahvistan lukeneeni ja ymmärtäneeni Asiakirjojen sisältämät ehdot ja hyväksyn ne (tarvittaessa asianmukaisen valtuutuksen nojalla).

Tämä asiakirjakokonaisuus sisältää seuraavat asiakirjat:

Allekirjoitettava asiakirja

Kauhavan kaupunki Tilinpäätöskirja 2020 kh allekirjoitukset.pdf

Allekirjoitusliite (sisältäen sähköiset allekirjoitukset allekirjoittamisen jälkeen)

Allekirjoitusliite_Kauhavan kaupunki Tilinpäätöskirja 2020 kh allekirjoitukset.pdf

Allekirjoittajat

KPMG Oy Ab

Ilari Karhu

päivävuullinen tilintarkastaja

Tämä allekirjoitusliite viittaa asiakirjaan
Kauhavan kaupunki Tilinpäätöskirja 2020 kh allekirjoitukset.pdf
jonka SHA256-tiiviste on:
a6c059dde9dd175ccd09b04da061d1247bb5259ffc184b82a5f15c58204b21f5

Allekirjoitusliite_Kauhavan kaupunki Tilinpäätöskirja 2020 kh allekirjoitukset.pdf

---

Allekirjoittajat:

<i>Nimi</i>	<i>Allekirjoitettu tunnisteella</i>	<i>Allekirjoituspäivä</i>
ILARI SAMULI KARHU	Vahva sähköinen tunnistautuminen	2021-05-26 10:14 EE(S)T

Tämä tiedosto on sinetöity digitaalisella allekirjoituksella, joka toimii asiakirjan eheyden takaajana. Asiakirjamuoto tukee pitkäaikaista säilytystä.